

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

Katedra plánování krajiny a sídel

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

Diplomová práce

**Identifikace památkových hodnot historického jádra
Písku**

**Vedoucí práce: Ing. arch. Václav Fanta, Ph.D.
Diplomant: Bc. Šárka Řezáčová**

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Šárka Řezáčová

Krajinné inženýrství
Regionální environmentální správa

Název práce

Identifikace památkových hodnot historického jádra Písku

Název anglicky

Identification of cultural heritage values of historical centre of Písek

---

Cíle práce

Cílem práce je identifikace památkových hodnot historického centra Písku a kritické posouzení ochrany, kterou těmto hodnotám poskytuje současně platný územní plán.

Studentka zpracuje stručnou rešerši o problematice územního plánování a památkové péče a představí základní přehled historického a urbanistického vývoje města.

V praktické části budou poté identifikovány památkové hodnoty (viz metodika).

Metodika

Při identifikaci památkových hodnot bude provedena:

- analýza současného stavu ochrany ze strany státní památkové péče (pam. rezervace, vyhlášené kulturní památky)
- inventarizace vybraných objektů (domy, ulice, prostory, městský mobiliář apod.), zahrnující identifikaci, zobrazení na starých mapách (zejména na stab. katastru), celkový popis objektu
- specifikace památkových hodnot (co považujeme na tom kterém objektu za hodnotné a proč?)
- rozbor hodnot a limitů území, event. SWOT analýza

Doporučený rozsah práce

dle Nařízení děkana č. 02/2020 – Metodické pokyny pro zpracování diplomové práce na FŽP

Klíčová slova

územní plánování, památková péče

Doporučené zdroje informací

- CÍLEK, Václav a kol. Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech. Praha: Dokořán, 2004. 110 s. ISBN 80-86569-58-6
- KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami. Praha: Národní památkový ústav, 2015. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-7480-025-2.
- KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty. Praha: Národní památkový ústav, 2015. ISBN 978-80-7480-026-9.
- KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Principy památkového urbanismu. Praha: Nakladatelství Jalna, 2000. ISBN 80-862-3415-0.
- KUČA, Karel, Věra KUČOVÁ a Karel KIBIC. Novostavby v památkově chráněných sídlech. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2004. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 80-862-3454-1.
- KUČOVÁ, Věra, Jiří DOSTÁLEK, Marek EHRlich, Karel KUČA a Božena PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ. Metodika tvorby standardizovaného záznamu krajinné památkové zóny. Praha: Národní památkový ústav, 2014. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-7480-022-1.
- LÖW, Jiří a MÍCHAL, Igor. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2003. 552 s. ISBN 80-86386-27-9
- MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. Grada Publishing, 2012.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. arch. Václav Fanta, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2021

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2021

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Identifikace památkových hodnot historického jádra Písku" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. arch. Václavu Fantovi, Ph.D. za vedení mé práce a cenné rady během celého psaní diplomové práce. Také bych ráda poděkovala rodičům za trpělivost a podporu během vysokoškolského studia. České zemědělské univerzitě za obohacení o nové vědomosti a nové přátele na celý život. A v neposlední řadě děkuji svým spolužákům za skvělých 6 let.

Identifikace památkových hodnot historického jádra Písku

Abstrakt

Diplomová práce řeší problematiku památkové péče a územního plánování. Práce je zaměřená na identifikaci památkových hodnot v historickém jádru města Písek a na jejich ochraně současným platným územním plánem. Pro své hodnotné území se v centru nachází městská památková zóna. Teoretická část práce se zabývá tématy ochrany ze strany územního plánování, samotné památkové péče a památkového urbanismu. Praktická část pak představuje současný stav města s důrazem na historické památkové hodnoty. Součástí této části je i vytvoření SWOT analýzy a problémového výkresu.

Výsledkem práce je identifikace památkových hodnot městské památkové zóny a zhodnocení, zda jsou tyto hodnoty dostatečně chráněny územně plánovacími dokumenty pro dané území. Inventarizace památkových hodnot je sestavena na základě dostupných informací z Národního památkového ústavu, mapových podkladů a terénního průzkumu.

Mezi největší problémy v území patří špatně stanovené regulativy v územním plánu, či dokonce chybějící podmínky, které by lépe odpovídaly charakteru oblasti. Dalším problémem je chybějící vhodný územně plánovací dokument, který by podpořil správnou ochranu památkových hodnot.

Přínosem práce je realistický pohled na současnou ochranu památkových hodnot v městské památkové zóně Písek. Nedostatky zjištěné z této práce mohou napomoci při sestavování nových územně plánovacích dokumentací.

Klíčová slova: územní plánování, územní plán, regulační plán, památková péče, památková hodnota, kulturní památka, památkový urbanismus, městská památková zóna, Písek

Identification of cultural heritage values of the historical centre of Písek

Abstract

The thesis deals with the issues of conservation and spatial planning. The thesis focuses on the identification of monumental values in the historical core of the city of Písek and their protection by the current valid zoning plan. Due to its valuable territory, the city centre is located in the urban conservation area. The theoretical part of the thesis deals with the topics of protection from the side of spatial planning, monument conservation and monument urbanism. The practical part presents the current state of the city with an emphasis on historical monument values. This part includes the creation of a SWOT analysis and a problem drawing.

The result of the work is the identification of the heritage values of the urban conservation area and an assessment of whether these values are sufficiently protected by the spatial planning documents for the area. The inventory of monumental values is compiled on the basis of available information from the National Heritage Institute, mapping documents and field survey.

The biggest problems in the area include poorly established regulations in the zoning plan or even the lack of conditions that would better fit the character of the area. Another problem is the lack of an appropriate land use planning document that would support the proper protection of heritage values.

The contribution of the thesis is a realistic view of the current protection of monument values in the urban conservation area of Písek. The shortcomings identified from this work can help in the preparation of new spatial planning documents.

Keywords: spatial planning, spatial plan, regulatory plan, monument care, monument value, cultural monument, monument urbanism, urban conservation zone, Písek

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	13
3 Rešerše.....	14
3.1 Územní plánování	14
3.1.1 Cíle a úkoly	14
3.1.2 Nástroje územního plánování	15
3.1.2.1 Politika územního rozvoje.....	16
3.1.2.2 Zásady územního rozvoje.....	17
3.1.2.3 Územní plán.....	17
3.1.2.4 Regulační plán	18
3.1.3 Subjekty	22
3.1.3.1 Působnost.....	22
3.1.3.2 Stavební úřad	23
3.1.3.3 Dotčené orgány.....	23
3.1.3.4 Veřejnost.....	24
3.2 Památková péče.....	24
3.2.1 Proč chránit památky	24
3.2.2 Vývoj české památkové péče.....	26
3.2.2.1 Památková péče do roku 1945.....	26
3.2.2.2 Poválečná obnova měst 1945–1950	30
3.2.2.3 1950–1970	31
3.2.2.4 1970-1980.....	34
3.2.2.5 1980-1990.....	36
3.2.2.6 1990-2021	38
3.2.3 Pojmy	40
3.2.3.1 Kulturní památka	40
3.2.3.2 Národní kulturní památka.....	40
3.2.3.3 Památkové rezervace	40
3.2.3.4 Památkové zóny.....	42

3.2.3.5	Památková ochranná pásma	43
3.2.4	Legislativa památkové péče v ČR	44
3.2.5	Obnova kulturních památek	46
3.3	Památkový urbanismus	47
3.3.1	Teorie	47
3.3.2	Formy ochrany sídel	49
3.3.3	Ochrana historické struktury sídel	49
3.3.3.1	Půdorysná struktura sídla	50
3.3.3.2	Půdorysná skladba zástavby	50
3.3.3.3	Hmotová skladba zástavby	51
3.3.3.4	Parcelace	51
3.3.3.5	Dominanty	52
3.3.3.6	Kompoziční vztahy prostorů	52
4	Vlastní práce	53
4.1	Písek – analýza současného stavu	53
4.1.1	Historický vývoj jádra města	54
4.1.2	Ochrana v současnosti	57
4.1.3	Inventarizace	59
4.1.3.1	Alšovo náměstí	61
4.1.3.2	Bakaláře	62
4.1.3.3	Budovcova ulice	63
4.1.3.4	Čechova ulice	64
4.1.3.5	Drlíčov	64
4.1.3.6	ulice Fráni Šrámka	65
4.1.3.7	Havlíčkovo náměstí	66
4.1.3.8	Hradební II.	67
4.1.3.9	ulice Chelčického	67
4.1.3.10	Jungmannova ulice	68
4.1.3.11	Karlova ulice	69
4.1.3.12	ulice Komenského	69
4.1.3.13	ulice Leoše Janáčka	70
4.1.3.14	Masné krámy	71
4.1.3.15	Na Ostrově	71
4.1.3.16	Na Výstavišti	72

4.1.3.17	Nerudova ulice.....	72
4.1.3.18	Ningrova ulice	73
4.1.3.19	Ostrovni ulice	74
4.1.3.20	Palackého sady	74
4.1.3.21	Podskalí	75
4.1.3.22	Smetanova ulice.....	76
4.1.3.23	Soukenická ulice.....	76
4.1.3.24	Třída Národní svobody.....	77
4.1.3.25	Velké náměstí	78
4.1.3.26	Kamenný most.....	80
4.1.4	Rozbor hodnot a problémů území.....	81
4.1.5	SWOT analýza.....	83
4.2	Porovnání identifikovaných památkových hodnot s aktuálním platným UP... 84	
4.2.1	Cenné objekty	88
4.2.2	Prospěšné objekty	93
4.2.3	Rušivé objekty	94
5	Výsledky	96
6	Diskuse	100
7	Závěr.....	103
8	Seznam použitých zdrojů	104
8.1	Literární zdroje.....	104
8.2	Internetové zdroje.....	108
8.3	Obrázky	109
8.4	Mapové výstupy	110
8.5	Tabulky	112
8.6	Grafy	112
9	Přílohy	113

1 Úvod

Péče o dědictví pomáhá budovat a udržovat kulturu identity a sociální soudržnost městské komunity, zejména mezi původními obyvateli (Stachura, 2019). Více jak tisíciletá kultivace krajiny, vývoj urbanismu či architektury, ale také umění či techniky formovaly české země a naplnily je nezměrným bohatstvím v podobě památek. Právě ony dokládají pohnuté dějiny i podivuhodnou rozmanitost všech druhů etnik, jimž se právě naše země stala domovem. Památky jsou symbolem naší státnosti a výrazně se podílejí také na národní identitě. Obohacují převážně naši současnost, neboť dotvářejí obraz krajiny, udávají ráz městům i vesnicím, či plní naše zámky, hrady a kostely cennými uměleckými sbírkami. Ochrana jich je nesmírně důležitou součástí fungování celého státu, protože každá památka má hned několik funkcí – kulturní, vzdělávací i užitečnou, a tak přispívají k životu a hospodářskému rozvoji regionů. Také formují spolu s kulturou tvář naší země v zahraničí. Je proto morální povinností současnosti tyto památky chránit a udržet je pro budoucí generace. Právě tomu napomáhá obor památkové péče, který se snaží o zaručenou, a hlavně udržitelnou cestu jejich ochrany. Jedná se o velmi komplexní a náročný proces, neboť se musí opírat o vysokou odbornost a poznatků z řad vědeckých oborů, ale i tvorbě současnosti, a také komunikaci s veřejností. Tento proces je tedy velmi dynamický, jelikož citlivě reaguje na vývoj společnosti a proměny dobové architektury či umění.

Pro ochranu památek na území obcí samotná památková péče nestačí. Je tedy potřeba provázat s územním plánováním, tak aby nedocházelo k nezhodnocování památkových lokalit. Účinným nástrojem pro ochranu památek a jejich lokací je v rámci územního plánování územně plánovací dokumentace. Na území měst jsou to územní a regulační plány. Pro úspěšný růst území musí být využity regulativy účinně, tak aby nedošlo k nenávratnému poškození památkové hodnoty a zároveň docházelo k dalšímu rozvoji oblasti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je identifikovat památkové hodnoty v historickém jádru Písku a objektivně posoudit, zda je jejich ochrana podle současného platného územního plánu dostačující. Nejprve je zpracována literární rešerše problematiky územního plánování, památkové péče a památkového urbanismu. Následuje zhodnocení současného stavu vybraného území a identifikace památkových hodnot. Tyto hodnoty jsou kriticky posuzovány podle platného územního plánu. Přínosem práce by měl být realistický pohled na současnou ochranu v městské památkové zóně Písek.

2.2 Metodika

Celou diplomovou práci můžeme rozdělit na 2 části – literární rešerši a praktickou část. Pro lepší pochopení dané problematiky je sepsána literární rešerše územního plánování, památkové péče a památkového urbanismu pomocí odborné literatury, stavebního zákona a zákona o památkové péči. Praktická část se skládá z analýzy současného stavu a porovnání památkových hodnot s platným územním plánem. V rámci analýzy současného stavu byla zpracovaná charakteristika území, historický vývoj území, současná ochrana, inventarizace, rozbor hodnot a problémů a SWOT analýza. Charakteristika území byla vypracovaná pomocí obecných informací o daném území. Historický vývoj byl zpracován s použitím místní literatury vypůjčené z městské knihovny Písek. S užitím vyhlášek o městské památkové zóně a ochranném pásmu byla vytvořena kapitola o současné ochraně území. Následně byl proveden terénní průzkum, díky kterému byla zajištěna inventarizace. V inventarizaci byly vybrány objekty podle své významnosti – cenné, prospěšné, rušivé. Cenné objekty byly sepsány podle NPÚ katalogu, jsou tedy vedeny jako kulturní památky. Prospěšné a rušivé objekty byly vybrány na základě objektivního posouzení. Pro inventarizaci byly také zhotoveny mapové výstupy pomocí ArcGISu společnosti Esri pro lepší přehlednost v území. Dále byl proveden podrobný popis jednotlivých objektů, aby zde byla dokázána památková nebo prospěšná či rušivá hodnota. Na základě terénního průzkumu byl také vytvořen rozbor hodnot a problémů a prostřednictvím ArcGISu byl vytvořen problémový výkres. Za pomoci těchto údajů byla sestrojena SWOT analýza. Na základě současného územního plánu Písku byly v další části zařazeny vybrané objekty do jednotlivých ploch využití a byly tak stanoveny funkční podmínky a podmínky prostorového uspořádání. Tyto podmínky byly pak zkoumány, zda jdou dostatečně.

3 Rešerše

3.1 Územní plánování

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky definuje územní plánování takto: *„Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje“* (MMR, 2018).

Územní plánování je v České republice legislativně upraveno zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Zákon upravuje zejména cíle a úkoly územního plánování, dále nástroje územního plánování, soustavu orgánů, vyhodnocuje vlivy na udržitelný rozvoj území, rozhoduje v území, upravuje i sloučení postupů dle tohoto zákona s posuzování vlivů záměrů na životní prostředí a podmínek pro výstavbu či rozvoj území (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.1 Cíle a úkoly

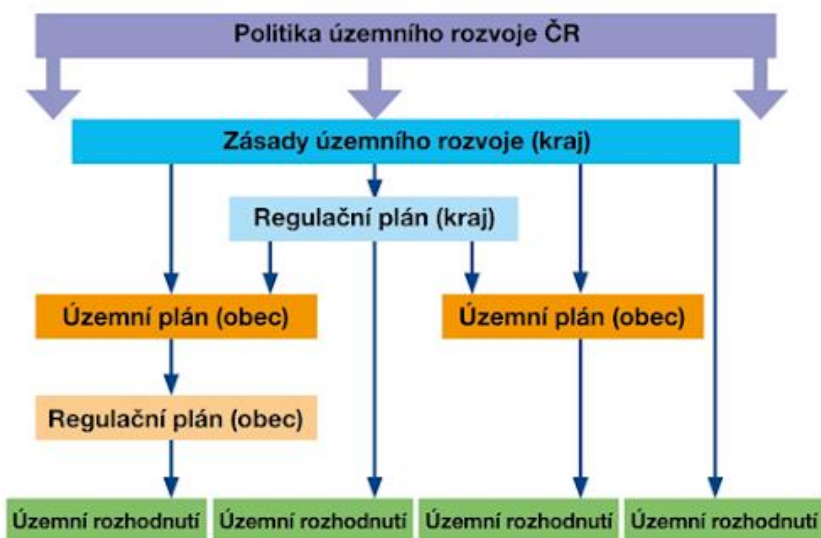
Cílem územního plánování je obecně využívat nástroje ke komplexnímu a soustavnému řešení změn v daném území, a to ve shodě s veřejným a soukromým zájmem na rozvoji území. Územní plánování slouží ve veřejném zájmu zejména k rozvoji a ochraně kulturních, přírodních a civilizačních hodnot sídel a jejich urbanistických, architektonických a archeologických dědictvích. Jeden z dalších cílů je zajištění udržitelného rozvoje území, tedy vyváženého příznivého stavu životního prostředí, hospodářského rozvoje a společenské soudržnosti, tak aby uspokojil současnou generaci a zároveň neohrozil podmínky generaci budoucí (zákon č. 183/2006 Sb.).

Úkoly územního plánování chápeme jako činnosti, které nám napomáhají k dosažení jednotlivých cílů. Hlavní úkol zajišťuje a posuzuje stav daného území, spolu s jeho přírodní, civilizační a kulturní hodnotou. Zákon nám stanovuje tyto další úkoly: stanovit koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území, prověřovat a vytvářet v území podmínky pro hospodárné vynakládání prostředků z veřejných rozpočtů na změny v území, stanovit podmínky

pro obnovu a rozvoj sídelní struktury, pro kvalitní bydlení a rozvoj cestovního ruchu a rekreace, regulovat rozsah ploch pro využití přírodních zdrojů, určuje asanační, rekultivační a rekonstrukční zásahy do území a uplatňuje poznatky zejména v oborech jako je architektura, ekologie, urbanismus či památková péče (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2 Nástroje územního plánování

Nástroje, které napomáhají plnění cílů územního plánování tvoří politika územního rozvoje (PÚR), zásady územního rozvoje (ZÚR), územně plánovací podklady (ÚPP), územně plánovací dokumentace (ÚPD), vymezení zastaveného území, územní opatření, územní rozhodnutí a územní souhlas a úprava vztahů v území. Územně plánovací podklady se dále dělí na územně analytické podklady a územní studie. Do územně plánovací dokumentace spadá územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní a regulační plány (zákon č. 183/2006 Sb.).

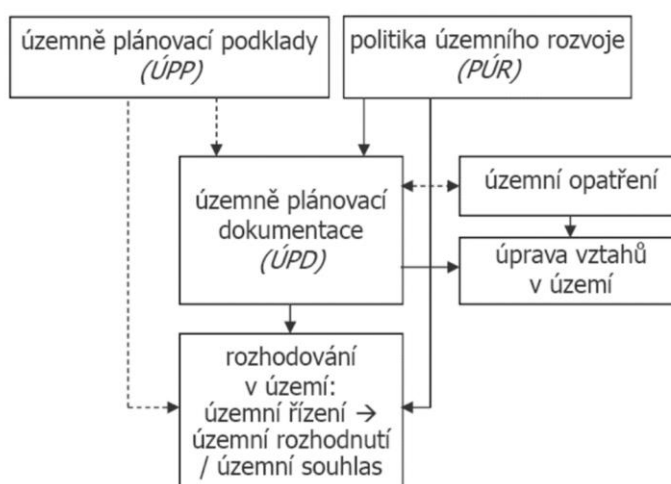

Obrázek 1: Hierarchie nástrojů územního plánování, zdroj: Maier, 2019

Územně plánovací podklady používáme k zjištění a vyhodnocení stavu a vývoji území, ověřují možnosti a podmínky jednotlivých změn v dané lokalitě, definují problémy k řešení v ÚPD. Územně analytické podklady se povinně pořizují pro obce s rozšířenou působností a kraje a slouží tak jako podklad pro pořizování PÚR, ÚPD a rozhodování v území. Územní studie prověřuje a posuzuje možná řešení problémů v území, zaměřuje

se na rozvoj funkčních systémů, rozvoj veřejné infrastruktury a územní systém ekologické stability (ÚSES) (zákon č. 183/2006 Sb.).

Územně plánovací dokumentace má za úkol stanovit nároky na uspořádání a regulaci využití území na regionální a místní úrovni. Oproti ÚPP je jednotlivá ÚPD vydávána jako opatření obecné povahy, a tudíž je právně závazná (zákon č. 183/2006 Sb.).

Obrázek 2: Vazby nástrojů územního plánování, zdroj: Maier, 2019

3.1.2.1 Politika územního rozvoje

Politika územního rozvoje ČR představuje celostátní nástroj územního plánování, který má sloužit ke koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni a zároveň upravuje ostatní územně plánovací dokumentaci při prosazování zájmů ČR na úrovni jak celostátní, tak přeshraniční a mezinárodní, v rámci územního rozvoje EU. Politika územního rozvoje je tak závazná pro používání všech nástrojů územního plánování. Návrh PÚR pořizuje Ministerstvo místního rozvoje spolu s Ministerstvem životního prostředí, které stanoví požadavky na vyhodnocení vlivu na životní prostředí. Celý dokument pak schvaluje vláda.

Tento dokument vymezuje plochy mezinárodního a republikového významu nebo takové, které přesahují území jednoho kraje, patří sem:

- rozvojové oblasti a osy;
- specifické oblasti;
- koridory a osy dopravní a technické infrastruktury (zákon č. 183/2006 Sb.).

V těchto vymezených lokalitách stanovuje regulativy a podmínky pro rozhodování o možných variantách a alternativách. Politika územního rozvoje rovněž vyhodnocuje vliv na udržitelný rozvoj území (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.2 Zásady územního rozvoje

Zásady územního rozvoje představují územně plánovací dokumentaci na úrovni kraje. Vytváří se tedy pro celé území každého kraje, a to v měřítku 1:100 000, jednou za 4 roky. Jsou závaznou dokumentací pro územní a regulační plány a rozhodování v území. ZUR musí vycházet z Politiky územního rozvoje a v případě její aktualizace se musí přepracovat s ní. ZUR stanovuje základní požadavky pro hospodárné uspořádání území kraje, také vymezuje plochy a koridory nadmístního významu a stanovuje jejich užívání a stanovuje kompenzační opatření. Součástí dokumentu je i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.3 Územní plán

3.1.2.3.1 Definice

Územní plán je základní koncepční dokument obce, kterým se formulují záměry a představy o dalším rozvoji obce a zároveň upravuje pravidla pro prostorové a funkční uspořádání území a ochranu hodnot daného území, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury, vymezuje zastavěné území, koridory a plochy. Součástí územního plánu mohou být i záležitosti nadmístního významu, které nejsou vyřešeny v ZÚR (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.3.2 Pořízení

O pořízení rozhoduje zastupitelstvo obce a může vzniknout na základě těchto situací:

- a) z vlastního podnětu;
- b) na návrh orgánu veřejné správy;
- c) na návrh občana obce;
- d) na návrh FO nebo PO, která má vlastnická práva na pozemku v území obce;
- e) na návrh oprávněného investora.

§ 43 odstavec 4 upřesňuje, že se územní plán vydává pro celé území obce, pro celé území hlavního města Prahy či pro celé území vojenského újezdu. Obvyklý návrh je v horizontu 10–15 let (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.3.3 Zadání ÚP

Zadání územního plánu konkretizuje cíle územního plánování pro konkrétní podmínky území s ohledem na preference občanů. Obsahuje přesnější požadavky z platných PÚR, ZÚR a ÚAP, především zjištěné problémy k řešení. Dále obsahuje požadavky na základní koncepci rozvoje obce, na vymezení koridorů a ploch územních rezerv, na vymezení veřejných prospěšných staveb, opatření a asanací a vyhodnocení vlivu ÚP na udržitelný rozvoj území. Zahrnuje také výkresy a měřítka výkresů. Grafická část v tomto dokumentu ale není povinná. Bez kvalitního zadání nemůže vzniknout kvalitní návrh územního plánu (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.3.4 Obsah a měřítko

Územní plán se skládá z textové a grafické části, číselných údajů a závazné části s regulativy. Textová část obsahuje vymezení zastavěného území, koncepce rozvoje území, ochrany a rozvoje území, urbanistickou koncepci, koncepci spořádání krajiny, ÚSES, koncepci veřejné infrastruktury a podmínky využití ploch. V grafické části nalezneme základní členění, jako jsou například hranice řešeného území, dále hlavní výkres a výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací. V některých územních plánech se objevuje i vyobrazená etapizace. Územní plán se pořizuje v měřítku 1:5 000, popřípadě 1:100 000, pro celé území obce (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.4 Regulační plán

Regulační plán je vymezen, stejně jako ostatní územně plánovací dokumentace, v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon).

3.1.2.4.1 Definice

Stavební zákon § 61 odstavec 1 nám udává, že „regulační plán v řešené ploše stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního

prostředí. Regulační plán vždy stanoví podmínky pro vymezení a využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb veřejné infrastruktury a vymezení veřejně prospěšné stavby nebo veřejně prospěšná opatření.“ Pokud regulační plán vymezuje územní rezervu, použije se pro ni ustanovení § 36 odst. 1 obdobně (zákon č. 183/2006 Sb.).

§ 61 odstavec 2 pak upřesňuje, že se jedná o závazný dokument pro rozhodování v území, „regulační plán vydaný krajem je závazný i pro územní plány a regulační plány vydávané obcemi. Regulačním plánem lze nahradit územní rozhodnutí; v tomto případě se v regulačním plánu stanoví, která územní rozhodnutí nahrazuje. Regulačním plánem nelze nahradit územní rozhodnutí pro záměr, který podléhá posuzování vlivů na životní prostředí podle zvláštního právního předpisu“ (zákon č. 183/2006 Sb.).

Regulační plán se na rozdíl od územních plánů zaměřuje na specifická území, která k dosažení svého vyváženého a udržitelného rozvoje potřebují detailní usměrňování. Tyto regulace většinou nejsou předmětem vyšších stupňů územního plánování. Jedná se o specifické zásahy prostorového a plošného uspořádání (Maier, 2005).

3.1.2.4.2 Pořízení

Dle zákona může regulační plán pořídit krajský či újezdni úřad, obec s rozšířenou působností či samostatný pořizovatel.

Plán se vydává buď z podnětu nebo na žádost fyzické nebo právnické osoby formou opatření obecné povahy podle správního řádu (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.2.4.3 Využití

Jelikož územní plán stanovuje podmínky pouze pro využití celkových ploch, pro podrobnější rozdělení a regulaci využíváme regulační plán, který musí být zároveň v souladu s nadřazeným územním plánem. Z něj přebírá funkční využití a omezuje podmínky zastavěného území či pozemků. U obce, která nemá zpracovaný územní plán, vychází z územní studie či územně analytických podkladů kraje či obce. Jedná se tedy o uspořádání struktury území se zaměřením na detail. V dané lokalitě by měly regulativy vyjadřovat komplexní řešení a neupínat se jen na jednu parcelu či blok.

3.1.2.4.4 Druhy území

Regulačními plány jsou podle pana profesora Maiera (2005) nejčastěji řešeny 4 typy území:

1. rozvojové plochy zastavitelného území;
2. plochy pro přestavbu v současně zastavěném území;
3. plochy v historických jádrech a dalších nejcennějších částech měst a obcí;
4. regulace nezastavitelných ploch v zastavěném území.

Hlavním záměrem regulace rozvojových ploch zastavitelného území je vytvoření hodnotného urbánního prostředí a zároveň ji co nejúčelověji prostorově využít. Určí se zde i případné podmínky k parcelaci bloků na pozemky. Mezi důležité zde patří vymezení regulativ pro zástavbu v řešeném území.

V plochách pro přestavbu v současně zastavěném území se odstraňují stávající kompoziční nebo provozní nedostatky, nežádoucí střety, bariéry či nepoměry. Cílem je zde zlepšit využití území v rámci celého sídla. Míra regulace vychází z hodnot v řešeném území, tak aby při případné změně nebo odstranění nedošlo k jejich zhoršení v širší míře. Stanovují se regulace uličních a stavebních čar, parcelace, popřípadě úpravy dopravní sítě.

Regulace v plochách historických center a dalších nejcennějších částech měst a obcí má za nejdůležitější úkol, aby zásahy do území neznehodnocovaly místo, ale naopak respektovaly lokální hodnoty. Je zde snaha o zachování půdorysu a regulační prvky přetvářejí prostor pro dílčí modifikace prostorového uspořádání, tak aby zvýšily hodnoty území.

S posledním výše uvedeným typem nemá česká praxe dostatečné zkušenosti. Je ale patrné, že pro regulace nezastavitelných ploch v zastavěném území jsou potřeba jiné regulační prvky (Maier, 2005).

Následující tabulka člení prvky pro první 3 druhy na „doplňkové“ a „doporučené“, ale je třeba je vnímat jako obecné, neboť míra regulace by měla korespondovat s charakterem a typem řešeného území.

Obrázek 3: Schéma regulačních prvků pro konkrétní případ regulačního plánu, zdroj: Maier, 2005

regulační prvek	rozvojové plochy zastavitelného území		přestavba v současné zastavěném území		historická jádra, území zvláštní arch. péče
	developerska výstavba podle jednotného plánu	individuální stavební	radikální přestavba	konzervativní přestavba	
uliční čára	○*	●	●	●	●
hranice mezi pozemky	x	●	○	●	●
rozhraní mezi regulovanými okrsky	●	●	●	●	●
šířka pozemku při parcelaci	●	x	○	x	x
plocha pozemku při parcelaci	○	x	○	x	x
části pozemku pro možné využití jednotlivými funkcemi	○	○	○	●	●
části pozemku pro zástavbu budovami	○	○	○	○	x
části pozemku pro zástavbu hlavní budovou / hlavními budovami	○	○	○	○	●
parkování a odstavení vozidel	●	●	●	●	●
šířka uličního prostoru	(●)	x	x	x	x
stavební čára vnější	○	●	●	●	●
stavební čára vnitřní	○	○	○	○	●
hloubka zástavby	●	●	○	○	x
loubí	○	○	○	○	●
průchod, pasáž, průjezd	○	●	●	●	●
výška budovy	○	●	○	●	●
výška k hlavní římse	○	●	○	●	●
tvář střešy	○	●	●	●	●
orientace střešy	○	●	●	●	●
sklon střešy	○	●	●	●	●
podlažnost	○	●	●	●	●
možné využití podzemí	○	○	○	○	●
koeficient zastavěné plochy	x	○	○*	○	●
koeficient zastavění pozemku	x	○	○*	●	●
koeficient podlažní plochy	x	○	○*	●	●
koeficient obestavěného prostoru	x	○	○*	○	○
koeficient zeleně	x	○	○*	○	○
index zastavění	●	x	(●)	x	x
hustota podlažní plochy	●	x	(●)	x	x
index zeleně	●	x	(●)	x	x
způsob zastavění	●	●	●	●	x
odchylky v zástavbě	x	x	x	●	●
umístění vstupu na pozemek	x	○	○	●	●
umístění vjezdu na pozemek	x	○	○	●	●
plochy zeleně ve veřejném prostoru	●	●	●	●	●
liniová zeleň	●	●	●	●	●
vybavení a napojení na systémy technické infrastruktury	●	●	●	●	●
poloha napojovacích bodů technické infrastruktury	x	●	x	●	●
významné prostranství	●	●	●	●	●
urbanistická osa	●	●	●	●	●
chráněný průhled	●	●	●	●	●
chráněný pohledový horizont	●	●	●	●	●
dominanta	●	●	●	●	●
drobná výšková dominanta	●	●	●	●	●
pohledově exponované části průčelí, vhodné pro architektonické zdůraznění	●	●	●	●	●
vikýře, střešní okna a střešní zapuštěné lodžie	○	○	○	○	●
oplocení	○	○	○	○	●
pravidla pro umístění reklam	x	x	x	x	●

Vysvětlivky značek:

- doporučený regulační prvek
- (●) doporučený regulační prvek; lze jej nahradit prvkem označeným ○*
- doplňkový regulační prvek
- * doplňkový regulační prvek; použití není zapotřebí, pokud je použit prvek označený (●)
- x nadbytečný regulační prvek (regulace je zajištěna jiným prvkem nebo není vhodná)

3.1.2.4.5 Obsah a měřítko

Struktura a obsah regulačního plánu se skládá z textové a grafické části. Vše je upraveno a odůvodněno v příloze č. 11 vyhlášky č. 500/2006 Sb. Obsah zadání regulačního plánu obsahuje vymezení řešeného území, požadavky na parcelaci, umístění a prostorové uspořádání staveb, řešení veřejné infrastruktury, veřejně prospěšné stavby a opatření, asanace, plánovací smlouvu a dohodu o parcelaci a další požadavky vyplývající z ÚAP a ze zvláštních právních předpisů.

Pořizují se zpravidla v měřítku 1:1 000 pro část území obce, případně 1:500. Pokud regulační plán nenahrazuje územní rozhodnutí, může být vydán v měřítku 1:2000. Výjimku tvoří výkres širších vztahů, který je vydáván v měřítku hlavního výkresu územního plánu a výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací, který je zpracováván v měřítku katastrální mapy (vyhláška č. 500/2006 Sb.).

3.1.3 Subjekty

Podle stavebního zákona vykonávají působnost ve věcech územního plánování obce a orgány krajů, dále Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo obrany pro území vojenských újezdů (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.3.1 Působnost

Orgány obcí a krajů provádějí působnost ve věci územního plánování v přenesené působnosti, pokud nestanoví zákon, že o věci rozhodují kraje či zastupitelstva obcí. Obce zajišťují ochranu a rozvoj hodnot území obcí, jestliže u nich není působnost přenesena na nadmístní význam orgánů kraje či upravena zvláštními právními předpisy dotčených orgánů. Dělí se na obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad a zastupitelstvo a radu obce. (zákon č. 183/2006 Sb.). Obecní úřad s rozšířenou působností má právo pořizovat územní a regulační plán, územní studii a vymezení zastavěného území na žádost obce ve svém obvodu (ÚÚR, 2019).

Orgány krajů spravují ochranu a rozvoj hodnot území krajů a zároveň mohou zasahovat do činností obcí v zákonem stanovených případech. Působnost orgánů krajů je rozčleněna na krajský úřad, zastupitelstvo a radu kraje. Krajský úřad může pořizovat zásady územního rozvoje a ve zvláštních případech vymezených zákonem regulační plán pro plochy a koridory nadmístního významu, územní rozhodnutí či určovat stavební úřad k územnímu řízení. Dále vykonává v rámci územního plánování státní dozor (zákon č. 183/2006 Sb.).

Ústředním správním úřadem je Ministerstvo pro místní rozvoj a je hlavním státním dozorem ve věcech územního plánování. Tento orgán pořizuje politiku územního rozvoje a nutné územně plánovací podklady, také územní rozvojový plán, řídí národní geoportál územního plánování a evidenci územně plánovací činnosti. Má pravomoc zřídit

organizační složku státu, která má za úkol řešit koncepční otázky teorie a praxe v oborech územního plánování, urbanismu a architektury. Nebo složku zpracovávající návrh politiky územního rozvoje, územního rozvojového plánu, územně plánovací podklady a jejich aktualizace. Rovněž zajišťuje metodickou podporu uplatňování novodobých poznatků nejen územního plánování, ale také urbanismu, architektury, stavebně technické poznatky ve veřejném zájmu, ochrany zdraví a životního prostředí a ochrany dědictví (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.3.2 Stavební úřad

Zákon rozděluje stavební úřady na obecné, speciální, vojenské a jiné. Obecný stavební úřad vykonává úplnou pravomoc včetně územního plánování. Část působnosti má také obec, jejíž obecní úřad stavebním úřadem není.

Podle § 13 odstavce 1 stavebního zákona je obecný stavební úřad ministerstvo, jakožto ústřední správní úřad ve věcech stavebního řádu, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, pověřený obecní úřad či městský obecní úřad, který působnost vykonával k 31. 12. 2012 (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.3.3 Dotčené orgány

Mezi dotčené organizace patří orgány, které stanoví zvláštní zákon, ale také správní orgány a jiné orgány veřejné moci k vydávání závazného stanoviska a vyjádření, které slouží jako podklad pro rozhodnutí správního orgánu. Pokud se věc týká práva územního samosprávného celku na samosprávu, postavení dotčených orgánů mají územní samosprávní celky. Všechny důležité informace pro řízení poskytují správnímu orgánu dotčené orgány (zákon č. 500/2004 Sb.).

Všechny orgány územního plánování a stavební úřad musí postupovat v součinnosti s dotčenými orgány, které chrání veřejné zájmy dle zvláštních právních předpisů a stavebního zákona. Dotčený orgán vydává stanovisko, které není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro PÚR a pro opatření obecné povahy dle stavebního zákona a závazné stanovisko pro rozhodnutí a pro jiné úkony inspektora či úkony stavebního úřadu (zákon č. 183/2006 Sb.).

3.1.3.4 Veřejnost

Ústav územního rozvoje (2009) uvádí, že občan má právo zúčastnit se aktivně průběhu pořizování, podat podněty k pořízení územního či regulačního plánu, zastoupit se zmocněným zástupcem veřejnosti, uplatnit námítky při pořizování ÚPD. Občan má kromě svých práv i povinnosti, jako je například respektování principů a záměrů územního plánování, dbát na ochranu života a zdraví osob a zvířat, ochranu ŽP, respektování předkupního práva obce, snést zákaz či omezení stavebních činností (ÚÚR, 2009).

Zákonný zmocněný zástupce veřejnosti může být fyzická nebo právnická osoba plně způsobilá svým právním úkonům. Vybrat si ho musí nejméně 1/10 občanů obce menší než 200 obyvatel nebo nejméně 200 občanů dané obce (zákon č. 183/2006 Sb.).

Koordinace a regulace výstavby je ve veřejném zájmu žádoucí, aby nedocházelo k nenávratnému poškození či znehodnocování přírodních zdrojů, které by překazilo udržitelný rozvoj území. Takové zásahy do území znamenají dlouhodobé důsledky a také velké finanční náklady při realizaci jejich revitalizace (Maier, 2008).

3.2 Památková péče

3.2.1 Proč chránit památky

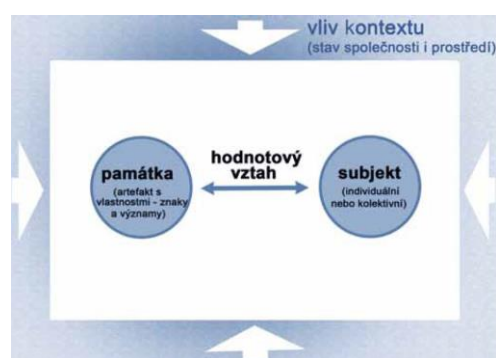
O památkové péči mluvíme jako o záměrné činnosti, jejíž cíle jsou dosahovány pomocí osvojení památkových hodnot a ztotožnění se s nimi. Tomu napomáhá poznávací proces, který se skládá z řady systematických badatelských a investigativních postupů. Klíčovým nástrojem pro zaznamenávání, šíření hodnot a uchovávání je dokumentační činnost. Nejzákladnějším cílem dokumentace je zajistit dostatečné informace o památkových hodnotách v určitém období. Podstatou památkové péče je tedy vytvoření vztahu mezi památkou a člověkem (Lettelier, 1994).

Památková hodnota je hodnotový stav, který je složený pro každou jednotlivou památku zvlášť. Je výsledkem lidského hodnocení. Je procesem založeným na poznávací fázi, která identifikuje znaky potenciálních památek a jim odpovídající významy (vlastnosti památek), ta navazuje na hodnotící fázi, která určuje míru úhrnných hodnot a role dílčích hodnot (Jesenský, 2000). Ve zjednodušeném kontextu můžeme památkovou

hodnotu definovat jako strukturovaný soubor dílčích hodnot, který je určující pro náš vztah k památkám (Radová, 1997). Jelikož památková hodnota není vnitřní kvalitou statků a nevzniká jednou provždy vytvořením celého díla, musí být pokaždé znovu určována a uznávána. Hodnocení památkové hodnoty tak není založeno na tvrzení pravdy, ale konsensu. V praxi je proces památkového hodnocení a poznávání obousměrný, neboť člověk vnímá jakýkoliv objekt jen přes jeho významy, proto při hodnocení nehodnotového stavu památky nejprve musí ideu zpětně abstrahovat (Riegl, 2003).

Specifičnost utváření kultury a samotné památkové péče dobře vystihuje obecný teleologický výklad vztahu subjektu a objektu. Tehdy, kdy se objekt stává výtvořem lidského subjektu, nikoliv nezávislou přírodou, mění se vztah mezi nimi. V tom okamžiku může člověk jednat vzhledem k objektu úmyslně a s vůlí ho změnit, či se o něj starat a mít k němu odpovědnost. Stává se tak v aktivní roli zakladatelem hodnot. Na situaci, kdy subjekt záměrně jedná vůči objektu, je postavená kategorie hodnot. V přírodě, kde je hodnotová neutrálnost, platí zákony, kdežto v kultuře se jedná o hodnoty. Samotné hodnoty totiž nemají objektivní vlastnosti objektu, povahu přírodní zákonitosti ani duchovní vědomí daného subjektu. Jsou pouze nástrojem jednání subjektu, který má motivující faktor. S hodnotou je třeba se ztotožnit, a to jak na racionální, tak emocionální úrovni. Hodnotový vztah mezi subjektem a objektem je velkou částí ovlivněn daným kontextem v němž probíhá a tento vztah má i časovou dimenzi (Dorotíková, 1998).

Obrázek 4: Schéma vztahu mezi subjektem a objektem v pojetí památkové péči, zdroj: Jesenský, 2015

Podle Jesenského (2015), který porovnal struktury typů hodnot jednotlivých autorů, vypadá nejobecnější typologie památkových hodnot takto:

- hodnoty sociokulturní:
  - sociální (včetně hodnoty identity);
  - umělecké;
  - technické;
  - historické;
- hodnoty socioekonomické:
  - ekonomické;
  - funkční – užité;
  - prostředí.

Autor také dále udává, že podle vlastního výzkumu dnešní památková péče v České republice značně pokulhává v komplexnosti pojetí typů hodnot. Sociální včetně emocionálních, psychologických, ekonomických a identity jsou oproti ostatním výrazně opomíjeny a podceňovány.

V současnosti se památky stávají jedním z hlavních nástrojů obhajující osobní a společenskou identitu v globalizovaném světě a zároveň patří k jednomu z integračních prvků mezinárodní spolupráce. Hlavním problémem určování památkové hodnoty je v dnešní době především relativizace a pluralita hodnot, jejich rozšiřování, nárůst důležitosti ekonomické hodnoty i hodnoty identity. Rozrůstá se variabilita identifikačních metod. Následkem této skutečnosti je mimo jiné i nedostatečná prezentace památkových hodnot (Jesenský, 2012).

3.2.2 Vývoj české památkové péče

3.2.2.1 Památková péče do roku 1945

Počátky vědomí národní tradice v českých zemích spadají až do období vlády Lucemburků. Jako významný doklad můžeme uvést respektování polohy kaple sv. Václava u svatovítského dómu na Pražském hradě při výstavbě nové gotické katedrály Karla IV. (1346-1378). V období na konci 15. století, kdy docházelo k pronikání italské renesance do zaalpských zemí, setrvali domácí stavitelé dlouho na gotických tradicích. Po Bílé hoře se stali patrioty hlavně představitelé staré rodové šlechty a církve, aby

zdůraznili svou nadřazenost nad nově vzniklými válečnými zbohatlíky a cizí vojenskou šlechtou (Vinter, 1971). Vztah k národní tradici se projevil také při úpravách starých klášterních kostelů ve stylu barokní gotiky. V barokní době se při různých opravách či přestavbách středověkých budov uplatnily snahy o řešení v původním stylu staveb. V té době i Pražská kapitula usilovala o dostavbu svatovítského dómu na předpokládaných starých základech po jejich odkrytí gotickým způsobem (Kotrba, 1966).

Na konci 18. století vznikly základy památkové péče jako reakce na bezohledné osvícenské zásahy. V roce 1773 zrušil papež Kliment XIV. Jezuitský řád bulou, která byla v Rakousku realizována císařskými dekrety z let 1773-1774. Tehdy byly zrušeny jezuitské koleje napříč českými zeměmi. Za vlády císaře Josefa II. došlo za sedm let ke zrušení 74 klášterů v Čechách, vedle nich bylo zrušeno 63 kostelů a kaplí (jen v Praze jich bylo zrušeno 23). Císařova reforma městské správy v Praze spojením pražských měst v roce 1784 měla nepříznivý vliv u všech zdejších historických radnic. Zrušené radnice, ale i kostely, kaple či kláštery byly využívány jinými nevhodnými způsoby nebo byly nevhodně přestavěny (např. v cisterciáckém klášteře v Sedlci byla umístěna tabáková výroba) či dokonce celé strženy. Stejně dopadly i měšťanské domy, z nichž mnohé, i výtvarně cenné, byly přestavěny nebo zbořeny. Důsledky josefínských reforem se projevují i do současnosti, kdy jsou stále ještě některé objekty nevhodně využívány, ale na druhou stranu by bylo dobré uvést i současné významné rekonstrukce staveb tehdy účelově zrušené, jako např.: Betlémskou kapli v Praze, klášter blahoslavené Anežky na Starém Městě v Praze pro účely Národní galerie a další) (Pavel, 1975).

Od začátku 19. století vznikalo pro historická města nové nebezpečí ve formě náhrad měšťanských domů domy činžovními, neboť v té době se ještě nepovažovaly tyto domy za památky. Finanční spekulace s vysokými nájmy bytů dalo za následek výstavbu činžovních domů do městského centra, nejdříve na volné plochy staroměstské části Starých a Nových alejí, pak do dalších částí Starého a Nového Města. Podobně k tomu docházelo i v jiných městech, někdy se jednalo o přestavbu měšťanských domů, jindy zas přímo novou výstavbu. Josefínské reformy vyvolávaly reakce v povědomí o kulturních hodnotách statků jako odkaz minulosti. V roce 1796 byla založena Společnost vlasteneckých přátel umění a její obrazárna, základ dnešní Národní galerie.

Muzeum Království českého bylo založeno v roce 1818 a mělo za úkol obsáhnout „co vše příroda a lidská píle vytvořily“, tedy i péči o kulturní památky. Zpočátku byly v muzeích, archívech a knihovnách ukládány movité památky minulosti, později bylo soustředováno na architektonické památky, jež poukazovaly na slavnou českou minulost. Zájem o poznání dějin se projevil i v jejich intenzivním studiu, který vyvrcholil vydáním Dějin národa českého v Čechách a na Moravě od Františka Palackého. V roce 1843 byl založen Sbor pro vlasteneckou archeologii, který měl pořídit úplný seznam památek architektonických i ostatních, zajistit jejich dokumentaci, zabránit ničení, a hlavně propagovat péči o ně. Císařské rozhodnutí z 31. prosince 1850, s působností pro celou monarchii, považujeme za první kroky pro zřízení státního orgánu památkové péče. Tímto rozhodnutím byla svěřena ochrana stavebních památek státní sféře, konkrétněji ministerstvu pro obchod, průmysl a veřejné stavby. Zároveň byla zřízena Centrální komise pro výzkum a zachování stavitelských památek ve Vídni a pro korunní země jmenování konzervátoři. V roce 1859 spadala Centrální komise do resortu ministerstva kultu a vyučování, které zavedlo, že při obnově i demolici stavitelských památek si musí stavební úřad vyžádat jeho vyjádření. Od roku 1854 začal Archeologický sbor Muzea království Českého vydávat Památky archeologické a místopisné, jež pod názvem Památky archeologické vychází dodnes. Struktura památkové péče se tehdy začala dále rozvíjet dobrovolnými organizacemi (např. v Praze Svatovítské jednoty, v Čáslavi Včely, v Kutné Hoře instituce Vocel) (Pavel, 1975).

Od poloviny 19. století byl při restaurování památek uplatněn nový směr – purismus, který místo jejich dokumentační hodnoty zdůrazňoval svatby jako projev tvůrčího ducha minulosti. V tomto směru se očišťovaly stavby od všech pozdějších přístavků i slohově mladší vnitřní výzdoby, která byla nahrazována pseudodobově (Voděra, 1966). V poslední čtvrtině 19. století se činnost památkové péče projevovala v intervenčních akcích za zachování památek a zahájením vědecky podloženého soupisu. Česká akademie věd vydala první Soupis uměleckých památek v Čechách v roce 1897, kterého za 40 let od prvního vydání vyšlo celkem 50 svazků podle jednotlivých okresů. Další instituce, která pomohla k zachování památek byla Společnost přátel starožitností založená v roce 1888 (Pavel, 1975). Koncem století došlo k vyhocení sporu představitelů památkové péče proti bezohlednému ničení měšťanských domů, zejména v Brně a Praze.

11. února 1893 v Praze byl schválen asanační zákon, díky kterému došlo k demolici židovského ghetta (neboli Josefov) urbanistickou metodou tabula rasa. Asanace byla zdůvodněna velkou hustotou čtvrti, hygienickými závadami a možnými záplavami, hlavním důvodem ale byla finanční vypočítavost spojená s výstavbou nových činžovních domů. Bezohledná podnikatelská nenasytlost se promítla i do asanace přilehlé části Starého Města (Kolektiv autorů, 1993). Na základě těchto skutečností byl roku 1900 založen Klub za Starou Prahu, který dál bojoval o zachování historického města. Začal tisknout dosud vycházející věstník *Za starou Prahu*, který upozorňoval na ohrožování památek po celých Čechách (Vaněček, 1951). Alois Riegler vyjádřil svůj odpor proti schematickému purismu v restaurování památek a ideově se vyjádřil v svém spisu „*Der Moderne Denkmalkultus, sein Wesen und seine Entstehung*“ v roce 1903, rozšířil tak pojem památky na všechny druhy dokladů vývoje společnosti a prosazoval konzervační metodu (Voděra, 1966). Na popud Rieglovy koncepce byla realizována zásadní reorganizace památkové péče pod vedením prof. Maxe Dvořáka a roku 1911 vznikl nový statut Ústřední komise. Bohužel 1. světová válka přerušila snahy památkové péče a projevila se v rekvizicích mnoha zvonů a uměleckých předmětů (Pavel, 1969).

Po vzniku samostatného Československého státu v roce 1918 se stalo ústředním orgánem památkové péče ministerstvo školství a národní osvěty. Pro činnosti spojené na úrovni okresní byli zvoleni dobrovolní konzervátoři a zpravodajové. Již druhý den po vzniku státu vyhlásil Národní výbor československý ochranu všech uměleckých i historických památek a zákaz jejich vývozu. V letech 1919-1936, tedy první republiky, byly předloženy celkem 3 návrhy zákona o kulturních památkách, ale ani jeden nebyl přijat pro odpor velkých vlastníků (Wirth, 1950).

V roce 1919 vznikly Státní ústav archeologický pro archeologický výzkum a Státní ústav fotoměřický pro dokumentaci památek. V té době také proběhly nejvýznamnější památkové akce na Pražském hradě, obnoveném reprezentačním sídle hlavy státu. Pro tyto účely byly upraveny některé vnitřní prostory i hradní zahrady architektem Josipem Plečnikem a dále byl realizován částečný archeologický výzkum. Klub českých turistů pak provedl konzervaci některých dalších hradů a zřícenin. V roce 1937 byl zahájen tisk časopisu *Zprávy památkové péče*, který je vydáván doposud (Wirth, 1950).

Kvůli nacistickému okupování Československa byla nucena památková péče stagnovat, a navíc byla podřízena úřadu německého státního sekretáře, případně přímo říšskému ministerstvu v Berlíně (Wirth, 1950). Do roku 1945 se za památky u nás považovaly jen jednotlivé objekty, ale poničená města válkou prokázala památkový historický charakter i u cenných sídel. Rozvoj památkové péče tak mohl nastat až po skončení 2. světové války a osvobození Československa po květnu 1945 (Hlobil, 1985).

3.2.2.2 Poválečná obnova měst 1945–1950

Poválečný vývoj památkové péče byl ovlivněn dobovými společenskými změnami. V průběhu druhé světové války neutrpěla Československá republika takové ztráty jako ostatní evropské země, kde probíhala válka dlouhodobě. Odpor proti německému fašismu byl poznamenán hlavně vypálením Lidic a Ležáků v roce 1942 a na konci války v dalších obcích – Leskovice na Pelhřimovsku, Plošina na Zlínsku a Javoříčko na Olomoucku. A právě poslední jmenovaná obec (Javoříčko) spolu s Ležáky a Lidicemi byla vyhlášena za národní kulturní památku, jakožto symbol protifašistického odboje. V důsledku bombardování byla postižena převážně velká průmyslová centra. Během ústupu front bylo zasaženo Slezsko a severní Morava. Vedle průmyslových závodů bylo v Praze těžce poničeno přes 41 000 bytů, což tvořilo 13 % bytového fondu. Úplně zničeno pak 900 domů. V roce 1946 se kvůli pozastavení výstavby bytových jednotek, které bylo zapříčiněno válkou, odhaduje vysoký nedostatek bytů a to na 230 000. Zbývající domy tvořily z 60 % starší než 60 let (Pavlousek, 1948).

Po válce, kdy se v Československu změnilo politické myšlení na demokratické, bylo zapotřebí vyřešit základní otázky, kam patřila i obnova poničených sídel a průmyslu, ale také dosídlení pohraničí, či odstranění zastaralého hospodaření. V letech 1947-1948 byl vytvořen dvouletý plán pro obnovu národního hospodářství, který rozvinul i stavební činnost. Na základě konfiskací a zákonů k první a druhé pozemkové reformě přešlo do vlastnictví státu velké množství objektů, převážně hradů a zámků s mobiliářem a jiných památek. Nejvýznamnější byly podle zákona č. 137/1946 vyhlášeny za státní kulturní majetek. Tyto stavby převzala do odborné správy Národní kulturní komise. Také byla určena podstata jejich poslání – kulturní a lidovýchovný účel (Kibic, Vošáhlík, 2011).

V únoru 1948 došlo k dovršení procesu nacionalizace, kdy převzala moc Komunistická strana Československa. Ochrana kulturního dědictví byla nově zakotvena v Ústavě z 9. května 1948, § 19, odst. 2: „*Kulturní statky jsou pod ochranou státu. Stát dbá o to, aby byly přístupny všem a podporuje vědu i umění v zájmu rozvoje národní kultury, pokroku a obecního blahobytu*“.

V roce 1949 pak stát zřídil kraje, jako novou strukturu státní správy. Téhož roku byl vydán první zákon o územním plánování a výstavbě obcí, č. 280/1949 Sb., který vymezil pojem územního plánování, jako součást hospodářského plánu. Památkovou péči ale nadále do konce roku 1951 plnil Státní památkový úřad v Praze s pobočkou v Brně. Od ledna 1949 byl pod Stavoprojektem zřízen atelier „R“ (rekonstrukční) v Praze, k zajištění specializované projekce pro obnovu památek. Atelier neměl žádný předchozí příklad a jeho architekti museli získávat všechny zkušenosti vlastními průzkumy a ověřování přístupů k rekonstrukcím. Výsledky byly ovlivněny faktem, že v té době neexistovaly žádné metodické a koncepční zásady památkové péče. Jediné, co zde bylo, byly ideje Klubu za starou Prahu (Kibic, Vošáhlík, 2011).

Jenže poválečná obnova byla poznamenána faktem, že válka narušila celé národní hospodářství. Po dobu válčení totiž nebyla prováděná žádná údržba staveb, ani zajištěna výchova v oboru – jak na úrovni učňů, tak vysokoškolské vzdělání. Zapříčiněné migrační změny měly za následek větší věnování pozornosti movitým památkám, a hlavně ochranu před jejich odcizením. Inventarizaci těchto památek měli na svědomí pracovníci muzeí a zaměstnanci obou památkových úřadů. Poválečná obnova se zaměřovala jak na obnovu zničených jednotlivých objektů ve městech, tak sledovala záchranu poničených areálů a sídelních celků. Opravy se pohybovaly v krátkodobých intervalech – do dvou let, i dlouhodobých, některé nejsou ukončeny dodnes (Kibic, Vošáhlík, 2011).

3.2.2.3 1950–1970

Období 1950-1958 bylo velmi podstatné pro česká historická města. V této době byly soukromým záměrům nově nadřazeny zájmy celé společnosti. To se výrazně promítlo do územního plánování, ale i památkové péče. Mezi zájmy péče byly doposud pouze jednotlivé významné stavby a předmětem ochrany byly převážně církevní objekty

a monumentální letní sídla. Ale v tomto období byl stanoven požadavek záchrany a obnovy celých městských i vesnických celků. S tímto požadavkem byla realizována i postupná rekonstrukce staveb a celých historických ulic. Zvláště díky tomuto období zůstala velká většina měst zachována v původní podobě.

Dne 11. července 1950 vláda ČSR schválila program pro obnovu kulturních památek, mezi nimiž nechyběl ani soubor městských památkových rezervací. V této době bylo jejich zřízení v celosvětové památkové péči zcela novým pojmem. Tehdejším smyslem souboru nebyla ochrana měst, ale jejich rekonstrukce během desetiletí 1950–1960. Za rezervaci bylo vybráno 30 měst, většinou pohraničních, která zůstala po válce neobydlena. V roce 1952 byly vydány směrnice pro památkovou údržbu, díky kterým byla vytvořena ucelenější administrativně-organizační i rozpočtová soustava. Rozdělovala památky na skupiny – hrady a zámky, I. a II. kategorie, městských památkových rezervací a rezervací lidové architektury, ke kterým se pak přidaly později i skupiny rozptýlených památek. K další organizační změně došlo roku 1953 a to v tom, že byl Státní památkový ústav sloučen se Státním fotoměřickým ústavem a aparátem bývalé Národní kulturní komise (Hobzek, 1952). Právě z těchto tří složek vznikla Státní památková správa a začalo se pracovat na návrhu komplexního zákona o kulturních památkách. Četnější kladené nároky na projekční práci pro historická města a stavby vedly v roce 1954 k osamostatnění ateliéru „R“ a jeho přejmenování na Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů (SÚRPMO). V roce 1954 bylo vydáno vládní nařízení č. 55, které zřídilo chráněnou oblast Pražského hradu. V totožném roce byly upraveny Předpisy vládního výboru pro výstavbu a sestavování projektové a rozpočtové dokumentace pro památkové změny. Krajské národní výbory se začaly podílet na rozpočtovém zajišťování památek, proto v roce 1957 byl v jejich rozpočtech zajištěn dvojnásobek prostředků (65 mil. Kčs) pro záměry památkové péče a ochrany přírody, oproti rozpočtu ministerstva (34 mil. Kčs). Také se více začaly zajímat o zpřístupňování památek veřejnosti a rozvíjely osvětovou, propagační činnost i péči o výchovu pracovníků v oboru (Kibic, Vošáhlík, 2011).

Do roku 1958 se památková péče opírala o významnou proklamaci ochrany kulturních statků v Ústavě 9. května. Stále chyběl zákon o památkách jako legislativní podklad celého oboru. Proto dne 17. dubna 1958 přijetí nového zákona o kulturních

památkách č. 22/1958 Sb. Národním shromážděním ČSR bylo převratem v dějinách památkové péče. Velkou změnou v zákoně bylo nové pojetí památek. Kam patřily i vybrané památky archeologické, technické, lidová architektura, památky revolučních bojů, dělnického hnutí, protifašistického odboje, dále historické zahrady a parky. Mohly tam být i objekty neumělecké či novodobé. Všechny tyto druhově rozmanité prvky se vyskytují i v historických městech (Pavel, 1959). Zákon ve své první části vymezil smysl a cíle státní péče o kulturní památky, ve druhé konkretizoval jejich ochranu a péči o ně, třetí část zahrnovala zvláštní ustanovení o výzkumech a výkopech archeologických památek a ve čtvrté části byly určeny památkové orgány. Ministerstvo školství a kultury přidalo k novému zákonu v letech 1959 a 1960 několik prováděcích vyhlášek (Kostka, Mencl, Wagner, 1960). V jednotlivých krajích na základě nového zákona zahájily práce na státních seznamech kulturních památek, a to podle povahy movitých či nemovitých. Počátkem 60. let zahrnoval Státní seznam v českých zemích 31 500 nemovitých památek a 55 000 movitých. Současně se zpracovával mobiliární fond na státních hradech a zámcích, který čítal na konci 60. let 700 000 předmětů. Tyto seznamy měly velký význam pro historická města, taktéž prohlášení 33 objektů za národní kulturní památky v roce 1962 a jeho následné doplnění v letech 1969 a 1978, neboť se jejich velká část se nacházela právě uvnitř měst (Kibic, Vošáhlík, 2011).

Zákon umožnil i právní ochranu historických sídel, podle něj bylo postupně vybráno k ochraně 35 městských památkových rezervací. Pro teorii hodnocení rezervačního celku chyběly předchozí zkušenosti, proto se rozvíjela po etapách. Komplexnost památkového rezervačního území neměla v tomto čase obdoby ani v cizině. Nedostatkem byla skutečnost, že ochrana byla soustředována pouze na vlastní jádro v hradbách a architektuře 19. století se neznávaly nikterak větší hodnoty. Také územní plány neřešily vzájemný vztah historické části k širšímu okolí města. Proto docházelo k postupné provozní a sociální separaci historického jádra od nové výstavby s vyšší obytní využitostí. Historická centra kvůli nedostatku investic státního plánu technicky pustla a docházelo zde ke kulturní, sociální, morální a estetické degradaci. Na základě toho, začalo docházet k postupnému vylidnění z centrálních oblastí a docházelo k pronikání nové naddimenzované typizované výstavby do přímého sousedství historického území (Palla, 1963). I přesto se v rezervačních městech obnovovalo. Mezi nejvýznamnější akce

patří celková rekonstrukce historického centra města Cheb, která byla prováděna po blocích. Přesto že došlo k vážným ztrátám historického fondu zásluhou špatného technického stavu, celková obnova pomohla k záchraně kulturní a hmotné podstaty centra Chebu a patřila v té době k nejrozsáhlejším v celé Evropě (Kibic, 1978). V roce 1965 vláda přijala usnesení o celkové rekonstrukci jádra Českého Krumlova. Obnova probíhala také v Praze, a to především na Pražském hradě. Také v ostatních památkových rezervacích probíhala obnova, neměla však komplexní charakter. V této době byla provedena v mnoha městech regulace dopravy a odstranění průjezdů přes vlastní historická jádra. V Praze se dohodli o dopravním systému a začalo se budovat metro (Voděra, 1965). Na konci 60. let nastal problém havarijního stavu podzemí a hradeb u většiny historických center měst. Z tohoto důvodu musely nutně vzniknout investorské organizace. Vedle Prahy a Českého Krumlova byla správa založena i v Táboře – Táborprojekt. Panelová technologie při rozsáhlejší přestavbě měst, a hlavně jejich center, ale nepřinesla dobré výsledky z hlediska urbanismu i architektury (Kibic, Vošáhlík, 2011).

3.2.2.4 1970-1980

Koncem 60. let se prokázalo, že dosavadní památková péče je nedostačující a bude potřeba zavést další opatření. Neboť se stále více přetvářela sídelná struktura a bylo potřeba ji více usměrnit. Na základě toho bylo přijato usnesení vlády ČSR č. 283/1971, o střediskové soustavě osídlení, a č. 4/1976, které vymezovalo hlavní urbanizační prostory, tedy sídelní regionální aglomerace a významná centra osídlení. V letech 1958-1970 vysoce vzrostl bytový fond, za toto období bylo postaveno 1 039 278 bytů. Z toho čistý přírůstek činil jen 884 146 bytových jednotek, v důsledku sídelních změn a dožití objektů. Na bytovém růstu měly velký zájem i orgány památkové péče, protože budování nových bytových kapacit mělo za následek uvolňování bytů v historických domech, které mohly být rekonstruovány. Také se týkalo výstavby nových administrativních a skladovacích prostor, které v tomto období rovněž nebyly realizovány v plném rozsahu. Nedošlo ani k dřívější uvažované přestavbě a rekonstrukci historických jader měst, které byly naplánované po roce 1970. Avšak autor uvádí, že to nebylo na škodu, neboť většina z nich nebyla náležitě propracovaná (Reml, 1980).

V tomto období už ochrana životního prostředí vystupovala jako globální problém, a to nejen v krajích a městech, ale na celostátní a celoevropské úrovni. Na základě toho byla zpřísněna měřítko na zabírání zemědělského půdního fondu a územní plány byly na konci 70. let přehodnocovány. Společnosti začalo docházet, že je nutné zastavit extenzivní rozvoj měst a udržet kvalitativní ukazatele životního prostředí v sídlech. Vzniklou situaci z roku 1970 řešila vláda ČSR v usnesení č. 192, kde uložila ministru kultury vypracovat koncepci dalšího rozvoje památkové péče. Usnesení Vlády č 14/1972 doporučilo metodu programování obnovy památek tak, že budou programy vždy v pětiletých plánech. V roce 1973 bylo přijato nové usnesení č. 25 ke koncepci dalšího rozvoje státní památkové péče v ČSR a zásadách kategorizace kulturních památek. Byl kladen větší důraz na společenské aktivace památek, a to jak společenské využití, tak začlenění do současného životního prostředí. Na základě tohoto usnesení byly kategorizovány kulturní památky a podpořila se snaha o odlišné přístupy při dalším postupu rekonstrukce (Kibic, 1973). Roku 1979 byl přijat nový stavební zákon č. 50, který nahrazoval dřívější zákony o územním plánování a stavebním řádu. Nový památkový zákon již v té době začal být připravován, námi znám jako zákon o státní památkové péči. Také byla zpracovaná prognóza oboru jako souhrn perspektivních, dlouhodobých požadavků, které zahrnovaly výrobní kapacity, finanční zdroje, výchovu, výuku aj. S návazností na to byla připravována zásadní reorganizace státní památkové péče, zaměřena na hlubší organizační propojenosti projekční přípravy, specializovaných výrobních kapacit a restaurátorských prací s památkovým dozorem (Sakař, 1979).

Další závažný problém nastal s nezbytností sanací havarijního stavu podzemního a hradebního systému historických center. Bohužel tento problém zastihl orgány památkové péče zcela nepřipraveny a v důsledku zrychleného postupu zabezpečovacích prací byly provedeny nedostačující průzkumy (Němec, 1978). Podzemní prostory byly obetonovány a ztratily tak svojí vypovídací hodnotu, takže nemohly být zkoumány po historické stránce. Pozitivním přínosem byla stabilizace podzemí pro záchranu nadzemních historických center měst a zachování urbanistického fenoménu – hradebních okruhů (Kyllarová, 1979). Ty tvoří jeden ze základních tvárných prvků ve městech. V rezervacích začaly probíhat rekonstrukce na památkách, také začaly první pokusy

o modernizaci bytových jednotek. Panelová výstavba u přestavby některých center měla negativní výsledky k obrazu města (Kibic, 1977).

3.2.2.5 1980-1990

Od budování průmyslu a rozvoje měst uplynulo 20 let a stále více byla pocíťována myšlenka komplexněji ovládnout proces urbanizace. V těchto letech byla velká migrace venkovských obyvatel do větších měst a na základě toho byl urychlen růst některých center osídlení a soustřeďování obyvatel, ekonomických a společenských aktivit. Naše území bylo již v minulých letech intenzivně urbanizováno. Tento vývoj ale doposud vyloučil radikálnější přestavbu osídlení (Kolář, 1981). Právě v tomto období koncentrace obyvatelstva, ale i aktivit vytvořila těžištní prostory s jedním či více jádrovými městy, které nazýváme sídelní regionální aglomerací a další významná centra se svým spádovým územím. Bylo zapotřebí tento trend usměrňovat a proto vzniklo 7. ledna 1976 usnesení vlády č. 4, které schválilo zásady urbanizace. Vláda schválila 12 sídelních aglomerací a 22 významných center osídlení, těm uložila vypracovat územní plány, které pak postupně schvalovala (Kasalický, 1983).

V souvislosti s usnesením a stavebním zákonem byly tedy postupně vytvářeny územní plány velkých územních celků. V roce 1981 pak ministerstvo techniky spolu s ministerstvem kultury vydaly metodické pokyny pro chráněné krajinné oblasti, jejichž základ zpracoval Státní ústav památkové péče a Terplán. Metodické pokyny zachycovaly zásady identifikace základních prvků území z hlediska státní ochrany přírody a zájmu státní památkové péče, a navíc i regeneraci území (Vošáhlík, 1981). V letech 1969-1978 zpracoval Terplán Praha územní průměty vybraných prvků krajiny jako podklad pro hodnocení území v ČSR. Daný dokument obsahoval celkový komplex pohledů na hodnocení daného území. Hodnocení z pohledu památkové péče v měřítku 1:200.000 zahrnovalo historická města ve třech stupních: památky I. kategorie, oblasti typické zástavby a historické dálkové cesty. Dokument se stal první příležitostí, kdy památková péče hodnotila území krajů celého státu (Vošáhlík, 1986). Jako další část hodnocení byla v mapách krajů vytvořena prostorová identifikace památkového fondu. Tento úkol měl na starost vědecko-výzkumný tým Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody a vzrostl do značných rozměrů v letech 1982-1985. Hodnocení se zaměřovalo na tyto

prvky: sídelní útvary podle stupně hodnoty, krajinné dominanty, jednotlivé památky v sídlech, maloplošná území s rozptýlenými památkami, ostatní památky mimo sídelní útvary a trasy historických cest. Byla vytvořena syntéza v měřítku 1:500.000 z map krajů s vyznačením památkového fondu s diferenciací území do 3 stupňů významnosti památkové péče. Právě prostorová identifikace reprezentovala základ poznání území ČSR a sloužila jako celkový přehled v makro měřítku. Celkový dokument byl zařazen do soustavy územně technických podkladů (Líbal, 1985). Tento materiál byl v letech 1986-1990 prohlouben do měřítka 1:50.000, takže mohl sloužit i pro řešení územních plánů sídel. Dnes víme, že dokument pomíjel mnohem rozsáhlejší památkový potenciál a upínal se pozdě na kulturní památky (Kibic, Vošáhlík, 2011).

80. léta tedy znamenala přechod rozvoje národního hospodářství od extenzivních forem bydlení na intenzifikaci a využívání všech společenských a přírodních zdrojů. To se promítlo do sídelní struktury, proto byly v 7. pětiletce (1981-1985) vytyčeny zásady modernizace stavebních fondů, omezení demolic a šetření zemědělského půdního fondu (Laurent, 1984). V roce 1985 vydala vláda usnesení č. 225, které v 8. pětiletém plánu (1985-1990) výstavby vyjádřila potřebu modernizovat až 28 000 bytových jednotek v ČSR. Princip kvalitního řešení bytového problému byl pozitivní i pro zájmy památkové péče, protože záchrana historických objektů a jejich následné využití byla první podmínkou další existence (Vodňanský, 1986). Ústředí státní památkové péče a ochrany přírody v roce 1982 spolu s Krajskými středisky vybraly pro modernizaci 1 098 památkových objektů (Gwuzd, 1984). Regeneraci historických měst pak zdůraznilo usnesení vlády č. 230/1985 o stavu městských památkových rezervací v ČSR. První fáze ukládala vládě zkontrolovat starší dokumenty, jako bylo č. 195/1966 o obnově historického jádra Českého Krumlova, které se opozdilo, či č. 14/1980 o vytváření specializovaných krajských stavebních podniků pro obnovu památek (Hlobil, 1985).

Roku 1987 bylo přijato nové usnesení č. 165/1987, o dalším postupu obnovy v Českém Krumlově. V té době byly také schváleny 3 základní kroky pro záchranu a regeneraci městských památkových rezervací. V první řadě byla přijata krátkodobá účinná opatření na úrovni národních výborů u nejvíce ohrožených rezervací – Jindřichův Hradec, Locket, Žatec, Praha, Olomouc, Slavonice, Kadaň a Litoměřice.

Do konce roku 1986 nepřenesla tato opatření dostačující výsledky (Soukup, 1988). Druhý krok byla příprava první etapy regenerace 40 městských památkových rezervací. Městské národní výbory připravily program do poloviny 1988. Zde bylo zjištěno, že většina měst potřebuje více finančních prostředků pro regeneraci, než bylo očekáváno. Poslední fází mělo být celkové koncepční výhledové řešení regenerace center sídel s perspektivou dlouhodobého řešení v rámci plánu rozvoje národa. A to jak formou státního cíleného programu nebo koncepcí bytové politiky. Protože jedině tak bylo možné zaručit důstojnou obnovu historických center v naší republice (Štulc, 1988).

3.2.2.6 1990-2021

V roce 1989 ukončila listopadová revoluce trvající 40letý režim a vedla k výrazným změnám společnosti. Díky tomu došlo k transformaci centrálně řízeného hospodářství na tržní ekonomiku, která byla založena na soukromém vlastnictví. Právě to se výrazně projevilo ve městech. Od oboru památkové péče se v roce 1990 odloučil obor ochrany přírody, který se stal částí nově vzniklého ministerstva životního prostředí. V tom samém roce přistoupilo Československo k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a postupně bylo za památky prohlášeno 12 areálů a památek a mezi nimi 4 města – Český Krumlov, Telč, Praha a Kutná Hora (Kibic, 1995). K roku 2011 byl počet národních kulturních památek 276 a počet nemovitých kulturních památek se zvýšil na 40 218. Památková ochrana měst se rozšířila vedle dřívějších 40 městských památkových rezervací na 254.

Po rozdělení Československého státu, v lednu 1993 na Českou a Slovenskou republiku, zůstal základem památkové péče v ČR zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, spolu s vyhláškou z roku 1998, ale ve znění dalších zákonů. Roku 2000 vzniklo 14 vyšších územních samosprávních celků, které dožadovaly úpravu státní památkové péče. Na základě toho vznikl 1. ledna 2003 Národní památkový ústav (NPÚ) s územně odbornými pracovišti v jednotlivých krajích. Rapidně se změnilы podmínky projekce, realizace a průzkumů obnovy památek. Vznikly stavební firmy a soukromé ateliéry namísto zaniklého Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (Girsa, Hanzl, 2011).

Výrazně se také toto období projevilo na obrazu měst, neboť docházelo k obnově většiny objektů i celých měst. Velkou zásluhu na tom mělo Sdružení historických měst Čech, Moravy a Slezska. Vládní usnesení č. 209/1992, program regenerace městských památkových rezervací a zón také výrazně přispělo k obnově městských památek. Památková péče byla doplněna účelově financovaným a institucionálním výzkumem, zároveň byly realizovány i archeologické průzkumy, například na Vyšehradě. Mezi nejvýznamnější obnovy Prahy tohoto období patří Obecní dům, paláce Černínského, Nostického a Lichtenštejnského. Také byly dokončeny rekonstrukce radnice Novoměstské a Malostranské a jiné. Mezi další obnovy jistě patří zmínit trojiční sloup v Olomouci, v Českém Krumlově zámek i zámecké divadlo, dóm sv. Barbory v Kutné Hoře, židovské město v Třebíči, kaple sv. Jana Nepomuckého ve Žďáru nad Sázavou a hrad Špilberk v Brně (Loudová, 1999).

V letech 1990 až 2010 vyvrcholil regenerační trend v historických městech ve 2 směrech – v jejich péči i v jejich památkové ochraně. V současnosti zahrnuje památková péče u nás 39 městských památkových rezervací a 255 městských památkových zón, přibližně tedy 300 měst. Při celkovém počtu historických měst a městeček je u nás chráněna více jak jedna čtvrtina měst. Česká republika se tak řadí v současné památkové ochraně městských obydlí na přední příčky v Evropě i ve světě. Jako hlavní cíl u měst je památková péče a ochrana je pouze prostředkem tohoto cíle. Před rokem 1990 byla velmi významná právě ochrana, kdy byla města bezprostředně ohrožena špatnou či žádnou údržbou a výstavbou panelové technologie (Kibic, Vošahlík, 2011). Ochrana hraje důležitou roli i dnešní době, protože také vytváří právní podklady při návrzích nové výstavby v historických centrech.

V období 1990–2021 se péče výrazně projevila, neboť došlo k obnově stavebního fondu. O zachování našich historických měst a jejich kulturních hodnot nadále přetrvává boj. Přitom největší hrozbou pro ochranu památek je nový stavební zákon, který by měl platit od roku 2023. Tento zákon porušuje podle rady památek ICOMOS ochranu kulturního dědictví a mezinárodní smlouvy o ochraně památek, dokonce i zásadně může zhoršit ochranu životního prostředí. I přes tyto velmi závažné výtky byl zákon schválen ve Sněmovně 19. května 2021. Nyní je zákon k projednání v Senátu. Slovy náměstka

pro oblast kulturního dědictví ministerstva kultury: „*Pokud bude i přesto schválen, můžeme v podstatě mluvit o konci památkové péče v ČR*“ (Aktuálně, 2020).

3.2.3 Pojmy

Ochranu památkové péče si zasluhují nejen jednotlivé stavby, ale i cenná a hodnotná území či celky. Mohou jimi být i celá města či vesnice, historická centra sídel nebo některé jejich čtvrti. Jednotlivé pojmy vymezuje památkový zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Aktuální znění je z 1.1.2018 do 31.12.2020.

3.2.3.1 Kulturní památka

Dle § 2 tohoto zákona za kulturní památku prohlašuje ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, anebo které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem. Za kulturní památku lze také vyhlásit soubor věcí či staveb, i přestože některé z nich nevykazují znaky kulturní památky (Zákon č. 20/1987 Sb.).

3.2.3.2 Národní kulturní památka

Národní kulturní památky najdeme v památkovém zákoně pod § 4. A jsou to takové kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního dědictví národa. Vláda České republiky spolu s prohlášením za národní kulturní památku, také stanoví podmínky pro jejich ochranu (Zákon č. 20/1987 Sb.).

3.2.3.3 Památkové rezervace

Za památkovou rezervaci se rozumí území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů. Vláda České republiky nařízením může prohlásit toto území jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tato ochrana se vztahuje na celé dané území, i když se zde nacházejí nemovitosti, které nejsou kulturními památkami (Zákon č. 20/1987 Sb.).

Jedná se tedy o nejcennější dochované území s řadou kulturních památek, které mají nenarušenou urbanistickou strukturu. Důležitou součástí jsou jejich výtvarné doplňky a veřejná prostranství, také zachované historické zahrady a parky, či drobná architektura. Památkáři se zde snaží zachovat historický půdorys sídla. Sleduje se také udržení výškové hladiny, uchování architektonických dominant a střešní krytiny. Ochrana rezervace spadá i na podzemní prostory, a proto schválení podléhá i úprava povrchů a vegetace. Je tedy chráněno celé území vymezené hranicí. Další důležitý prvek sledování je zachování panoramatu s hlavními dominantami. Dochovaná zástavba je zpravidla kompaktní, bez novodobějších zásahů a charakter hodnotných staveb udává ráz celého celku. Podle památkových hodnot se jedná o území homogenní a vyžaduje přísnou ochranu (Kuča, Kučová, Kibic, 2004).

Podle charakteru zástavby rozdělujeme památkové rezervace na městské, vesnické, krajinné, archeologické apod.

Městské památková rezervace jsou zpravidla historická jádra měst středověkého původu (Praha, Český Krumlov), mohou to být ale i významné stavby z 19. nebo 1. poloviny 20. století (Plzeň). Jako další jsou chráněny celky se specifickými a funkčními prvky, jako například Františkovy Lázně, jedinečné lázeňské město (Kuča, Kučová, 2015). K dnešnímu dni je v České republice 39 městských památkových rezervací (NPÚ, 2020).

Vesnická památková rezervace se vyznačuje drobnějším měřítkem a vztahem k místnímu přírodnímu prostředí. Díky tomu je ovlivněno použití stavebních materiálů a často i vzhled zástavby. V České republice se vyskytují rozmanité stavební tradice, a proto se velice liší dochované chráněné vesnice. Dochází zde k vyobrazení typologické, umělockořemeslné, kulturní či konstrukční bohatosti. Napříč naším územím najdeme tak mohutné roubené a polo hrázděné domy na severu a západě Čech, také zděné dvorce selského baroka v jižních Čechách či hliněné domy na jižní Moravě (Kuča, Kučová, Kibic, 2004). K dnešnímu datu registrujeme 61 vesnických památkových rezervací na našem území (NPÚ, 2020).

Archeologických památkových rezervací máme v České republice 8. Patří mezi ně hradiště, oppida a jeden mohylník z mladší doby bronzové ve středních Čechách. Chráněny jsou také části měst, a to Františkovy Lázně, Cheb, Karlovy Vary a Mariánské lázně, také 1 technická a 1 specifická památková rezervace (NPÚ, 2020).

3.2.3.4 Památkové zóny

Památkové zóny prohlašuje Ministerstvo kultury spolu s krajským úřadem, a to v území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. Spolu s opatřením obecní povahy památkové zóny je také potřeba určit podmínky její následné ochrany (Zákon č. 20/1987 Sb.).

Na rozdíl od rezervací nemusejí mít památkové zóny ucelený architektonický obraz. Většinou mívají dobře dochovaný půdorys i hmotovou skladbu zástavby. V zónách stojí méně kulturních památek a v některých částech mohlo dojít v dřívější době k narušení jejich podoby rušivým zásahem. Právě zahrnutí těchto narušených částí vede k podílení jejich regenerace. S ohledem na menší celistvost cenných budov jsou zóny dle památkové hodnoty zpravidla členěny na 3 pásma – území určující, doplňující, dotvářející. Území zóny je podle památkových hodnot různorodé a lze tedy uplatňovat na vymezených pásmech odlišnou ochranu i míru posuzování zamýšlených stavebních činností a modifikací (Kuča, Kučová, Kibic, 2004).

Památkové zóny rozdělujeme kromě sídelního charakteru – městské a vesnické, ještě na krajinné.

O městských památkových zónách mluvíme tehdy, když převažuje městské jádro středověkého původu, i přestože časová a funkční typologická škála není omezena. V České republice jsou zastoupena jak barokní a klasicistní města (Jablonec nad Nisou), tak renesanční horní města (Horní Blatná), urbánní celky spojené s rozvojem průmyslu (Vítkovice), lázeňská (Karlovy Vary) či výstavbou nájemních obydlí (Karlín, Dejvice v Praze). Jako další památkové zóny chráníme novodobé obytné a vilové čtvrti 20. století (plzeňský Lochotín, pražská Baba), také výrobní předměstí a dělnické kolonie. Do MPZ

patří i sídliště z období 2. světové války v Horním Litvínově (Kuča, Kučová, 2015). V České republice je chráněno celkem 255 městských památních zón (NPÚ, 2020).

Na rozdíl od městských památkových rezervací a zón je mezi vesnickými menší rozdíl. Koncentrace cenných staveb a hodnot v nich může být často stejná. Do vesnických památkových zón u nás patří mimořádně hodnotné vesnice, ale může tomu tak být i naopak. Charakterizují se bohatostí stavebních a typologických prvků venkovské zástavby (Kuča, Kučová, 2015). Vesnické památkové zóny se na našem území nachází pod ochranou v počtu 215 (NPÚ, 2020).

Krajinné památkové zóny jsou chráněny pro kulturní hodnoty krajiny. Jedná se o harmonické části krajiny, kde se výrazně uplatňuje vegetace, také mají svůj kulturně-historický základ a často jsou provázány zajímavým příběhem. V České republice chráníme 25 krajinných zón, mezi ně patří jak architektonicky komponované krajiny s cestami a alejemi se související výstavbou, krajina dokládající vývoj rybníkářství nebo zemědělství, ale i významná poutní místa, krajiny memoriální, připomínají významné bitvy a hornická krajina. Tyto zóny znázorňují typické české, moravské a slezské linie kulturní krajiny naší země (NPÚ, 2020).

Nutno podotknout, že památkový zákon nám udává pouze obecné pojmenování památkových rezervací a zón. Přívlastky městská, vesnická, krajinná atd. jim přidává Národní památkový ústav z praktických důvodů.

3.2.3.5 Památková ochranná pásma

Ochranná pásma nám chrání vnější obraz jednotlivých objektů, památkových zón a rezervací, kvůli podpoře architektonické a urbanistické kvality jejich okolí. Může také pomoci k zajištění pohledových poměrů chráněných území a okolí. Proto jsou regulovány i stavební činnosti či další zásahy, tak aby nebyly narušeny a ohroženy panoramatické pohledy na památkově chráněné území (NPÚ, 2020).

Ochranné pásmo se řadí do formy nepřímé ochrany památky nebo chráněného celku, avšak samo o sobě památkou není. Navazuje svou plochou přímo na chráněné území

v rozsahu potřebném pro splnění svého účelu. V krajní situaci se může ochranné pásmo vymezit až na horizontu, z kterého je chráněné sídlo viděno. POP zajišťuje jak vnější, tak vnitřní ochranu. Jako vnější poškození je chápáno takové, ke kterému by došlo například novou měřítkově neúměrnou výstavbou v těsném sousedství chráněného celku. V opačném případě se jedná o ochranu cenných vazeb na okolní krajinu a dominanty. V ochranném pásmu jsou sledována jiná hlediska než ve vlastním chráněném území, protože dochází k odlišnému předmětu ochrany. Ochranný režim je z hlediska posuzování stavebních akcí mírnější a reguluje pouze činnosti v okolí památkových celků (Kuča, Kučová, Kibic, 2004).

Způsob ochrany a rozsah uceleného a dochovaného dědictví v České republice patří v evropském kontextu mezi jedinečný.

3.2.4 Legislativa památkové péče v ČR

Ochrana a péče o památky je veřejným zájmem, proto se o jejich právní zajištění stará stát a také mezinárodní organizace. Nejzákladnějším a zároveň nejdůležitějším právním předpisem je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a jeho prováděcí vyhláška č. 66/1988, ve znění pozdějších předpisů. V zákoně najdeme základní úpravu druhů památkové ochrany a jejich úrovně, samotnou péči o jednotlivé památky, ale také spravuje archeologické výzkumy a nálezy, orgány a organizace státní ochrany a určují nám i výši přestupků. Movité památky spravuje rovněž zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Nejvyšším orgánem státní správy pro kulturní památky je Ministerstvo kultury ČR (NPÚ, 2021).

Pouze se zákonem o státní památkové péči není možné si vystačit. Velmi důležitá je i Ústava a Listina základních práv a svobod a v neposlední řadě stavební zákon. V Ústavě České republiky nenajdeme přímo článek ohledně ochrany památek, pouze v předmluvě najdeme prohlášení, že občané mají „*střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství*“ (Ústava ČR, 1993). Co ale nenajdeme v Ústavě, nechybí v Listině základních práv a svobod, kde v článku 34 zaručuje právo přístupu ke kulturnímu bohatství za podmínek stanovených zákonem. O ochranu památek se lehce opírá i následující článek, který se zabývá právem o příznivém životním prostředí, kde v 3. odstavci přikazuje:

„Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“ (Listina základních práv a svobod, 1993). Stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu v platném znění, je taktéž nepostradatelný. Tento zákon pamatuje na skutečnost, že ochrana kulturního dědictví je zasazena na podstatě ochrany autenticity, a tedy neschopnosti navrátit celou řadu úprav daného dědictví. Mimo jiné upravuje i samostatný postup při ochraně nepředvídaných nálezů cenných předmětů, částí přírody či detailů stavby (zákon č. 183/2006 Sb.).

Navíc kromě právních předpisů ČR je ochrana památek zakotvena v mezinárodních úmluvách, kterými se Česká republika zavázala.

Nejdůležitější dokument je Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Tento dokument přijala Organizace spojených národů pro vědu, kulturu a vzdělávání (UNESCO) v roce 1972. Smyslem Úmluvy je upravit péči o kulturní a přírodní památky jednotlivých zemí a podporovat je k identifikaci, ochraně, obnově a prezentaci nejvýznamnějších světových památek. Díky tomuto dokumentu je vytvořen Seznam světového dědictví, v kterém jsou obsaženy památky s mimořádnými hodnotami a to od 90. let 20. století do současnosti. Naplnění Úmluvy má u nás na starost ministerstvo kultury (Rodwell, 2012). O jednotlivé památky UNESCO v České republice se stará Národní památkový ústav, který rovněž spolupracuje při přípravě pro nominaci dalších památek. Správcům a vlastníkům památek UNESCO dopomáhá dostát požadavkům vyplývajícím z mezinárodního významu, plní tak funkci monitorující a kontrolní (NPÚ, 2021).

Na základě zkušenosti s ničením památek v důsledku válek vznikla Haagská úmluva na ochranu kulturního dědictví při ozbrojeném konfliktu. Vybrané památky tak mají tak zajištěnou ochranu v případě dalších ozbrojených rozporů. Na základě druhého protokolu této úmluvy z roku 1954 by v případě války byly dané památky na seznamu označeny speciálním symbolem a jsou zde zpřísněny mezinárodní kontroly. Cílem tohoto dokumentu je zajistit, aby nebyla příslušná památka využívána pro vojenské účely nebo se nestala předmětem útoku. V České republice byla v roce 2018 jako první zapsána

na Mezinárodní seznam kulturních statků se zvýšenou ochranou vila Tugendhat v Brně. Pro identifikaci kulturních statků pod zvýšenou ochranou se používá modrý štít v bílém poli na červeném pozadí a pro památky pod obecnou ochranou je to pouze modrý štít v bílém poli (NPÚ, 2021).

Obrázek 5, 6: Symboly pro identifikace ochrany památek, zdroj: NPÚ, 2021

Další mezinárodní dokumenty, které jsou důležité pro hmotné památkové kulturní dědictví: Evropská úmluva o krajině, Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy a Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, všechny ve Sbírce mezinárodních smluv.

3.2.5 Obnova kulturních památek

Obnovou rozumíme každou údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování či jinou úpravu kulturních památek nebo jejich prostředí. Modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití památky, nástavba nebo přestavba se považuje za jinou úpravu. Obnovu může provádět pouze vlastník dané nemovitosti, popřípadě zastupující osoba, která se prokáže doloženou plnou mocí. Pokud vlastník zamýšlí provést obnovu je povinen předem zažádat závazné stanovisko příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Pokud se jedná o národní kulturní památku, musí zažádat na krajském úřadě. Úřad, na základě vyjádření odborné organizace státní památkové péče, vydá závazné stanovisko, kde se vyjádří, zda je tento typ obnovy přípustný a stanoví základní podmínky pro přípravu a následnou realizaci práce (Zákon č. 20/1987).

Pokud se jedná o rozsáhlejší stavební obnovu je pro vlastníka výhodnější nejprve požádat úřad o vydání závazného stanoviska k záměru obnovy. Po přijetí tohoto záměru zpracuje vlastník projektovou dokumentaci obnovy podle stanovených podmínek.

Na základě tohoto postupu má jistotu, že vkládá své finanční prostředky do přípravy obnovy hospodárným způsobem (Zákon č. 20/1987).

V průběhu zpracování přípravné a projektové dokumentace má vlastník či projektant bezplatnou odbornou pomoc ve formě odborné organizace státní památkové péče. Ta poskytuje i všechny potřebné podklady a informace z průzkumů, výzkumů a archivovanou dokumentaci. Ke každé dokončené dokumentaci zpracuje odborná organizace státní památkové péče svůj odborný posudek v písemné formě. Jedno vyhotovení dokumentace obnovy kulturní památky předá vlastník nemovitosti Národnímu památkovému ústavu pro archivaci (Zákon č. 20/1987).

Obnovuje-li se kulturní památka, která obsahuje díla výtvarného umění či uměleckořemeslné práce smí tuto obnovu provádět pouze restaurátor, který vykonává svoji restaurátorskou činnost na základě povolení od Ministerstva kultury (Zákon č. 20/1987).

Obnova má pozitivní dopad na širší okolí, neboť vysílá signál dlouhodobé hodnoty a stability území (Power, 2008). Na obnovu kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí existuje v České republice hned několik dotačních programů, které jsou poskytovány na úrovni jednotlivých krajů či pod Ministerstvem kultury, například: Havarijní program či Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (Ministerstvo kultury, 2021).

3.3 Památkový urbanismus

3.3.1 Teorie

Urbanismus je obor zabývající se pomocí vědeckých a uměleckých metod zkoumáním lidského osídlení v krajině. Pochází z latinského *urbs* – město. Památkový urbanismus v sobě spojuje historický urbanismus, který se snaží na základě poznání vývoje jednotlivých sídel a aktivního postupu památkové péče o ochranu dochovaných hodnot, jejich dokumentaci, konzultaci urbanických a stavebních zásahů a návrhů na celkovou regeneraci urbanistického dědictví společně s vhodným doplněním sídel novou zástavbou, tak aby nenarušovala vztah existujících objektů (Kuča, 2015).

V České republice sice máme chráněné památkové rezervace a zóny, památkovou hodnotu má však i řada dalších vesnických a městských sídel, která doposud plošně chráněna nejsou (Kuča, 2015).

Historická urbanistická struktura sídla je hlavním předmětem zájmu tohoto oboru. Tu lze dále rozdělit na 4 hlavní podsložky:

1. půdorysná struktura sídla – soustava domovních bloků a jimi vymezených prostorů;
2. půdorysná (plošná) struktura zástavby – míra zastavěnosti parcel v rámci bloku a způsob umístění staveb na parcele;
3. hmotová struktura zástavby – trojrozměrný průmět zástavby;
4. parcelace – jednotlivé bloky a jejich způsob uspořádání a konkrétní podoba jednotlivých parcel (Kuča, 2015).

Předmětem zájmu je také detailní pohled na to, co urbanistická struktura sídla vytváří. Tím jsou chápány historické povrchy komunikací, jednotlivé stavby, plochy zeleně, vodní toky a plochy. Patří sem i prvky zaniklých ploch, jakou jsou domovní bloky či části, vodní toky apod. Tyto prvky nejlépe nalezneme zkoumáním starých map stabilního katastru a historických ortofoto map (Kuča, 2015).

Památkové vyhodnocení zástavby je nezbytné pro podrobné porozumění každého sídla. Jednotlivý objekt lze přiřadit do jedné z následujících kategorií dle památkové hodnoty:

- A+ – stavba architektonicky cenná, individuálně památkově hodnotná, nadmístního významu (označuje se červeně)
- A – stavba architektonicky cenná, individuálně památkově hodnotná (označuje se modře)
- B – stavba urbanisticky cenná, doplňkového památkového významu (označuje se zeleně)
- C – stavba nehodnotná, hmotově tradiční (označuje se hnědě)
- D – stavba hmotově a architektonicky rušivá (označuje se fialově)
- N – architektonicky kvalitní novostavba (označuje se tmavě šedě)

- 0 – stavba nehodnotná, v urbanistickém kontextu podružná (označuje se světle šedě)
- Z – stavba zaniklá, proluka vhodná k zástavbě (označuje se žlutě)

V každé kategorii se pak sledují tyto doplňkové charakteristiky:

- částečně rušivá fasáda (označuje se fialovou tečkovitou linií podél fasády);
- zásadně rušivá fasáda (označuje se fialově přerušovanou linií podél fasády);
- dílčí rušivá hmotová či architektonicky narušená střecha (označuje se fialovým bodem v ploše stavby/fialové šrafování);
- významná stavební dominanta (označuje se silným černým orámováním půdorysu);
- historicky významná stavba (označuje se bílým šrafovaným půdorysem) (Kuča, 2015).

Na základě důkladného poznání památkových hodnot daného sídla lze vytvořit libovolný koncepční materiál sloužící k ochraně a regeneraci sídla, například Plán péče.

3.3.2 Formy ochrany sídel

Formy územní památkové ochrany sídel dělíme na památkové rezervace, památkové zóny a památková ochranná pásma, které byly již rozebrány v kapitole 2.2.3 Pojmy.

3.3.3 Ochrana historické struktury sídel

Kromě péče a ochrany jednotlivých vybraných památek, je potřeba směřovat k ucelenému nahlížení na dochované území a k ochraně jak urbanistických, tak architektonických hodnot. Proto je potřeba vyhodnocovat i nechráněné stavby na území a případné specifické potřeby jejich úprav. Územní památková ochrana se aplikuje na všechny plochy a objekty, které v daném chráněném území leží. Každé sídlo má svojí specifickou urbanistickou strukturu. Uchování této historické urbanistické struktury je jeden z hlavních cílů péče o památkově chráněné území. Nazýváme to jako prostorovou strukturu obce, která zahrnuje kompozici prostorů, orientaci, artikulaci, gradaci, tvar, dimenzi a hierarchizaci. Právě urbanistická struktura je ve většině případech nejstarším dochovaným hmotným dokladem existence daného území. Dělíme jí na: půdorysnou

strukturu sídla, půdorysnou skladbu zástavby, hmotovou skladbu zástavby, parcelaci, dominanty, kompoziční vztahy prostorů (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.1 Půdorysná struktura sídla

Půdorysná struktura má jako základ půdorysné linie náměstí (popřípadě návsi), ulic a dalších komunikací. Historická půdorysná struktura v chráněném území nesmí být změněná. Tento princip se nevztahuje na rušivé novostavby, ke kterým došlo v sídle ve 20. století. Tyto zákroky je potřeba potlačovat a východiskem půdorysné rehabilitace jsou většinou mapy stabilního katastru z 2. čtvrtiny 19. století nebo 1. vydání státní mapy odvozené, které zachytávají stav koncem 30. let 20. století. Zákaz změn linií by se neměl vztahovat pouze na základní směr těchto linií, ale také i jejich detailního průběhu (tedy stavebních čar). Hlavně nejsou žádoucí posuny těchto čar či jejich vyrovnávání. Časté jsou případy proluk v řadové zástavbě, kde byly novostavby odsunuty hlouběji na pozemek, takže tam vzniká narušení celistvosti domovních front. V takovém případě je nejlepším řešením obnovit původní stavební čáry. Hodnocení tohoto rušivého jevu může být velmi sporné. Jedná se především o případ výstavby na upravených regulačních čárách v 1. polovině 20. století. V některých případech jsou takto formované uliční fronty součástí památkové charakteristiky sídla, jako tomu tak je v pražské čtvrti Karlín (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.2 Půdorysná skladba zástavby

Půdorysná skladba zástavby se zajímá o umístění jednotlivých objektů ve vztahu k jejich parcele jako celku, ve vztahu k sousedním objektům a vztahu k veřejné komunikaci. Rovněž zahrnuje charakter uspořádání parcely, jako skladby jednotlivých objektů domu a míru zastavěnosti parcely. Jednotlivá sídla lze z tohoto hlediska rozdělit do několika základních skupin a variant, kde jsou rozdíly podmíněny hospodářským, regionálním a historickým charakterem. I půdorysná skladba je pro identitu každého sídla důležitá, vypovídá totiž o jeho vývoji a je tedy nezbytné ji zachovávat. V chráněných území nemůžeme nepřiměřeně zahušťovat zástavbu. Toto pravidlo platí i o přístavbách ve dvorních částech parcel. Za přiměřený považujeme takový stupeň zástavby, která odpovídá průměrné historické zastavěnosti příslušného domovního bloku (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.3 Hmotová skladba zástavby

Hmotová skladba usměrňuje počet podlaží a jejich výšku a tvar, orientaci a sklon střech. Je úzce spojena s vlastní půdorysnou skladbou a podmiňuje charakter prostorů sídel. Rovněž hmotová skladba zástavby je výsledkem spletitého historického vývoje. V chráněných území je nutností považovat výslednou historickou podlažnost za neměnnou. Změny podlaží by měly být prováděny pouze výjimečně a jen tehdy pokud nedojde k potlačení nebo nápravě mladších rušivých zásahů. Nástavby pater zásadně nejsou přípustné u objektů kategorie A, B ani C. Protože zvýšení památkových objektů by znamenalo jejich zásadní narušení. Zachování přízemního nebo polopatrového domu v bloku patrových domů může být zásadní také jako doklad původního charakteru a svědectví urbanistického vývoje. V domovních řadách, kde je podlažnost nejednotná, lze připustit nástavbu patra pouze u objektů kategorie C, D, G, respektive E a F. Pouze za podmínky, že nedojde k převýšení stávající výškové úrovně sousedních objektů či typické výšky v okolí. Převýšená nemůže být jak výška korunní římsy, tak výška hřebene žádného sousedního objektu. Hmotová struktura není v úzkém vztahu s podlažností a jejich výškou, ale také se vztahem úrovně podlahy k terénu. Dodržení pravidla pro citlivé začlenění nové výstavby je velmi důležité. Velmi důležitý je i tvar a sklon střechy spolu s orientací střešního hřebene. Střešní konstrukce na nových stavbách musí navazovat na architektonické a stavební zvyklosti v daném území (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.4 Parcelace

Parcelace určuje směr, hustotu, tvar a příčné dělení parcel. Lze ji rozdělit na parcelaci intravilánu, uvnitř domovních bloků a extravilánu, uspořádání zemědělských pozemků. Představuje nedílnou součást historické a památkové identity každého sídla a jedná se o jednu ze základních památkových hodnot daného území, neboť její základy byly položeny již v době samotného vzniku sídla. V památkově chráněných území by neměla být měněná oproti výslednému historickému stavu. Hlavně není žádoucí scelování parcel, ani v případě stejné funkční náplně sousedních objektů, které mají zároveň stejného vlastníka. Také není vhodné dělení historických parcel na dvě a více dílů. V případě narušení historické parcelace je na místě úplná obnova s použitím oddělovacích prvků, které jsou charakteristické pro dané místo (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.5 Dominanty

Dominanty jsou vyvrcholením hmotové struktury sídel. Ve většině případech se jedná o dominantu vertikální, věžovitou (věž kostela). Převážně jsou to stavby, které se funkčně vyčleňovaly z běžné zástavby a jejich dominantní postavení má proto také přímý nebo nepřímý ideový obsah (Kuča, Kučová, 2000).

3.3.3.6 Kompoziční vztahy prostorů

Prostorové utváření sídel se týká obecné gradace hmot směrem k ústřednímu prostoru či podílu obvodu historického jádra a k výrazné dominantě, hlavně ve smyslu vyjádření kompozičních vztahů, jako jsou osové průlehy. Historické kompoziční vztahy musí být dodržovány. Lze je jistým způsobem doplnit, či dotvořit, ale pouze za předpokladu zachování všech existujících hodnot (Kuča, Kučová, 2000).

4 Vlastní práce

4.1 Písek – analýza současného stavu

Písek se nachází v jižních Čechách a řadí se k 3. největšímu okresnímu městu v tomto kraji. Leží přibližně sto kilometrů jižně od hlavního města Prahy a od Českých Budějovic padesát kilometrů severně. Město obklopené lesy se rozléhá v nadmořské výšce 378 m n.m. K 31.12.2021 zde bydlelo 30 379 obyvatel (ČSÚ, 2022).

Z geografického hlediska je písecká krajina velmi pestrá. Na severu Písecka se rozkládají kaňony, severozápadně najdeme rozsáhlé lesy, jihovýchodně se tyčí Písecké hory a jihozápadně se rozléhají louky, pole, mokřady spolu s velkým množstvím rybníků. Městem protéká řeka Otava, která přinesla městu jeho název, neboť v historii se zde ve velké míře usazoval zlatonosný šumavský písek. Z urbanistického hlediska se město skládá z 9 částí, 8 příměstských a centra, nazývaného Vnitřní město. Celý Písek se rozkládá na 5 katastrálních území. Centrum Písku je vyhlášenou městskou památkovou zónou, neboť se zde nachází velké množství dochovaných památek. Písek tak patří k vysoce navštěvovanému městu v jižních Čechách, právě díky svému zachovanému historickému centru spolu s nejstarším kamenným mostem ve střední Evropě.

Obrázek 7: Znak města, zdroj: MÚ Písek, 2022

Obrázek 8: Vymezení Písku na mapě ČR, zdroj: ČUZK, 2021

Tato diplomová práce se zaměřuje na městskou památkovou zónu, která se rozléhá přes celé Vnitřní město a zasahuje i do Budějovického předměstí v severní části, kde se nachází písecký park a také do jižní části pod hradbami a Pražského předměstí na levém břehu řeky Otavy, jak můžeme vidět na mapě níže.

Mapový výstup 1: Městská památková zóna Písek, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.1 Historický vývoj jádra města

Listina Přemysla Otakara II. z roku 1258, kde je zmiňováno město Písek a hrad, je prvním dokladem o vzniku jádra města. Písecký hrad byl často útočištěm samotného Přemysla Otakara II., v němž přijímal své návštěvy. Na konci 13. století zde také vybudoval mincovnu, která byla následně přesunuta do Kutné hory. Kvůli své významné lokalitě patřil Písek k nejvýznamnějším městům v jižních Čechách. Pro lepší obranu byl zde postaven hrad na kraji u řeky a následně obehnan městskými hradbami, které obepínaly město a utvořily tak nepravidelný čtyřúhelník, který je patrný dodnes. V jihovýchodní části na nejvyšším položeném bodě byla zbudována Horní brána a v jejím sousedství byl postaven kostel Narození Panny Marie, jehož věž sloužila jako pozorovatelná. Velmi opevněn byl i severozápadní břeh s Pražskou (Dolní) bránou, z které vedla stezka na nově postavený kamenný most. Výstavba tohoto do dnes dochovaného mostu svědčí o tom, jak velký význam král městu přikládal. Na jihozápadě pak byla vybudována Putimská brána. Prstenec hradeb svíral nijak velkou plochu s pozoruhodným půdorysným řešením. Těžiště tvoří 3 náměstí, které jsou navzájem propojeny městskými

bloky – Velké náměstí na západě, na jihovýchodě Alšovo náměstí a na severovýchodě Havlíčkovo náměstí. Na konci prvního století dějin města vypukl rozsáhlý požár. Při obnově města byl vybudován městský špitál v blízkosti kamenného mostu, kde dnes stojí střední zdravotní škola (Kuča, 2002).

Během husitského období patřil Písek spolu s Táborem k nejradikálnějším městům v jižních Čechách a až do poloviny 15. století si město udrželo postavení nezávislé městské republiky (Ryšlavý, 2009). Po husitském období a během 16. století se město dále rozvíjelo, po ovládnutí hradu z jeho přední části udělali svojí radnici, před kterou vyrostly městské sýpky. Rozvoj v 16. století dokládá i fakt, že byla řada měšťanských domů v centru města přestavěna do renesančního směru. Na konci 16. století stálo v jádru města 170 domů (Adámek, 2004).

Rozvoj města nemilosrdně zasáhla třicetiletá válka. V první polovině 17. století bylo město dobyt a z části i vypáleno. Z dochované listiny z roku 1629 se v jádru nacházelo pouze 35 obydlených domů, 69 vyhořelých a 53 zbořených do základů. Na začátku druhé polovině 17. století město opět zasáhl požár a poškodil tak obnovené sídlo. Zůstalo zde obytných 97 domů a 107 zpusťšených. V této době bylo zcela zbořeno 70 předválečných objektů. Jediná stavební akce z této doby byla výstavba dominikánského kláštera při Velkém náměstím, která změnila jeho dosavadní obraz (Matzner, 2012).

Na začátku 18. století byly škody po válce stále očividné. Domy byly maximálně jednopatrové se štítem do ulic. Jednalo se o štít jen bedněny, někdy otevřený. Později podkomoří nařídil zapažit otevřené krovy a lomenice, a to buď vyhoblovanými prkny či vyzdřením štítů. Velká část domů měla dřevěné či žádné komíny. Střechy byly pokryty šindelem či došky. Po celém náměstí vedlo podloubí a celé centrum bylo vydlážděno. V 18. století se začala rozvíjet barokní architektura. Na Alšově náměstí vznikl morový sloup. A mezi hradem a kostelem byl dokončen pivovar, dnešní sladovna. Také docházelo k barokizaci buržoazních budov. Největším stavebním počinem byla výstavba nové radnice místo sýpky před hradem (Kuča, 2002).

Na začátku 19. století byla podpořena výstavba silnic, které zpečetila osud městských hradeb. Byly rozvezeny všechny valy a zasypany všechny příkopy kolem města, v severní části místo nich vznikl parkový pás s klasicistními pavilony, dnešní Palackého sady. V 50. letech 19. století byl také opraven městský ostrov, které do té doby sloužil jako střelnice. Dobová modernizace měla za následek zánik všech tří bran města, spolu s nimi byla zbořena i celá vnější hradba. V 60. letech byl postižen i hrad, z kterého zbylo jen torzo západního křídla a malé části severního a jižního křídla. Vedle radnice byla vybudována kasárna. Na východní straně Alšovo náměstí pak byla postavena škola, dnes knihovna. Poslední velký zásah do historického struktury jádra byla výstavba novorenesanční Občanské záložny v jihovýchodním rohu Alšovo náměstí, dnešní poliklinika. Od druhé polovině 19. století se rozšiřovala předměstská zóna. Zástavba vznikala organizovaně okolo historického centra na obou březích řeky (Sedláček, 2017).

V 30. letech 20. století se začala prosazovat funkcionalistická architektura. Dokladem je toho výstavba bankovní budovy v jižní části Velkého náměstí spolu s objektem soudu v západní části. Tyto objekty znamenaly necitlivý zásah do historického prostředí (Kuča, 2002). V 60. až 80. letech byla v jádru zbořena jižní část bloku spojující Velké a Alšovo náměstí. Toto místo nahradily novostavby – obchodní dům a spořitelna. Na Alšovo náměstí ve východní části vznikl další rušivý objekt, a to další obchodní dům, který narušil historický obraz náměstí. Velké změny postihly i otavské nábřeží v blízkosti kamenného mostu. Došlo zde k likvidaci středověkého špitálu a zboření zástavby v Čechově ulici. Na vzniklé ploše pak vzniklo kino Portyč a místo špitálu zdravotní škola. Nábřeží tak ztratilo veškerou svojí historickou totožnost (Prášek, 1999).

Rok 1990 byl pro město velmi významný. Došlo k vyhlášení městské památkové zóny. V této době také došlo k regeneraci jádra a obnovy hradu a dalších dominant města. Mezi lety 1997 a 1998 byl postaven komplex na západní straně nábřeží, kdy bylo zakryto kino. Tato výstavba patří k nejpovedenějším počínům 90. let 20. století v celé České republice (Kuča, 2002).

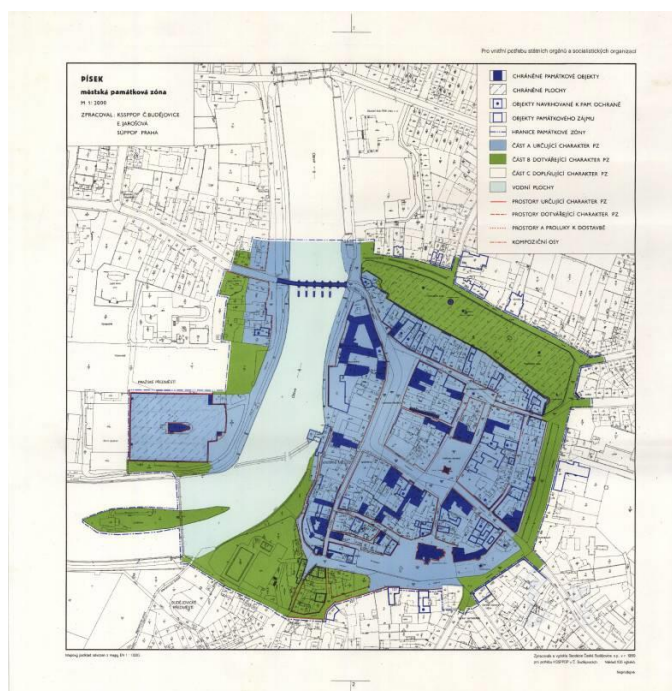
4.1.2 Ochrana v současnosti

Ochrana kulturních hodnot Písku je zajištěna především nástroji státní památkové péče ukotvené v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění. V současné době je podle katalogu NPÚ evidováno 54 objektů, z toho jich je 47 chráněno. Zvláštní ochraně pak podléhají národní kulturní památka Zemský hřebčinec, národní kulturní památka Kamenný most, celá městská památková zóna a její ochranné pásmo (NPÚ, 2022).

Ve městě Písku byla vyhlášena městská památková zóna již dne 19. listopadu 1990 vyhláškou č. 1990703, o prohlášení památkových zón ve městech a obcích Jihočeského kraje. Účelem prohlášení bylo zajistit zachování kulturně historických a urbanisticko-architektonických hodnot historického jádra při dalším rozvoji města. Předmětem ochrany a péče jsou historický půdorys s odpovídající prostorovou a hmotovou skladbou, městské interiéry včetně povrchu komunikací i podzemní historické prostory, panorama památkové zóny s hlavní dominantou, nemovité kulturní památky uvedené na seznamu kulturních památek ČR, objekty dotvářející charakter památkové zóny, ostatní objekty, veřejná a vyhrazená zeleň a části památkové zóny A, B, C. Z toho část A nám značí určující charakter, část B je dotvářející a část C má doplňující charakter (vyhláška č. 1990703).

Vyhláška také stanovila pravidla pro ochranu a regeneraci památkové zóny. Při pořizování územně plánovací dokumentace je zde potřeba respektovat a zhodnocovat urbanistickou skladbu podle jednotlivých částí území v památkové zóně, také musí být vymezena vhodná základní funkce památkové zóny, a to jak v prostorovém, tak funkčním uspořádání. Všechna využití jednotlivých částí v památkové zóně musí být v shodě s jejich kulturní hodnotou a možnostmi. Veškeré úpravy musí být zohledněny s ohledem na charakter jednotlivých částí a směřovat k jejich funkčnímu, technickému, estetickému, kulturnímu a společenskému zhodnocení. U nové výstavby je zapotřebí brát zřetel na charakter a měřítko zástavby a prostorové uspořádání, také by nemělo docházet k velké míře nové zástavby, která by nebyla přiměřená památkovému významu. Důležitým bodem ve vyhlášce je také režim ochrany, kdy je zapotřebí u každého stavebního zásahu si předem vyžádat závazné stanovisko odboru kultury příslušného národního výboru (vyhláška č. 1990703).

Na přiložené mapě z roku 1990 můžeme vidět hranici městské památkové zóny (modrá přerušovaná čára) spolu s chráněnými objekty (tmavě modrá výplň), chráněné plochy (šrafované označení), objekty památkové zájmu (ohraňené tmavě modrou čarou), objekty navrhované k památkové ochraně (ohraňené tmavě modrou čarou s tečkou uprostřed). Světle modrá výplň pak značí část A – určujícího charakteru, zelená výplň je část B – dotvářejícího charakteru a část C – doplňujícího charakteru. V současné době se hranice městské památkové zóny nijak nezměnila, a tedy i tato mapa z roku 1990 je stále aktuální.

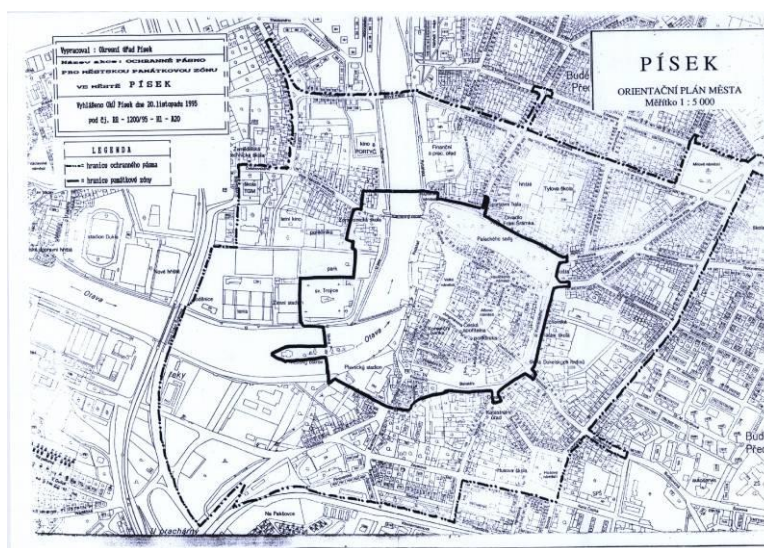

Obrázek 9: Mapa městské památkové zóny Písku, zdroj: NPÚ, 1990

Ochranné pásmo městské památkové zóny bylo vyhlášeno až 5 let po památkové zóně a to dne 20. listopadu 1995. Spravuje ho rozhodnutí okresního úřadu Písek č. RR - 1200/95 - HI – A20, o vyhlášení ochranného pásma městské památkové zóny ve městě Písku. Účelem vyhlášení bylo zvýšit ochranu stávajícího prostředí zóny. Uvnitř pásma se nachází početné množství klasicistních a secesních staveb, jejichž záštita je žádoucí. Jako ochranné pásmo je bráno území s archeologickými nálezy, které spadají pod zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Mimo jiné do tohoto ochranného pásma spadají i parky a další zelené plochy ve vyznačeném území. Rozhodnutí vymezuje podmínky ochrany tak, že v ochranném pásmu se nesmí provádět stavební úpravy, které by narušily či ohrozily charakter stávajících staveb. Při pořizování nových územních

či projektových dokumentací nesmí být změněna půdorysná, výšková a hmotová konfigurace zástavby, tak aby nedošlo k poničení panoramatické nebo urbanistické hodnoty. Jsou tedy na místě pouze přiměřené úpravy. U úprav vnějšího charakteru jsou nepřipustné materiály jako plechové a keramické obklady, ocelové konstrukce nebo skleněné cihly. Také nelze změnit stávající tvar a sklon střech a krytina musí být z tradičních materiálů. Rámy výloh a oken v ulicích musí být ze dřeva a spolu s tím respektovat velikosti a poměrové vztahy daného území. Stavebníci jsou také povinni již při přípravě staveb záměr oznámit oprávněným organizacím a umožnit tak provést záchranný archeologický průzkum (rozhodnutí č. RR – 1200/95).

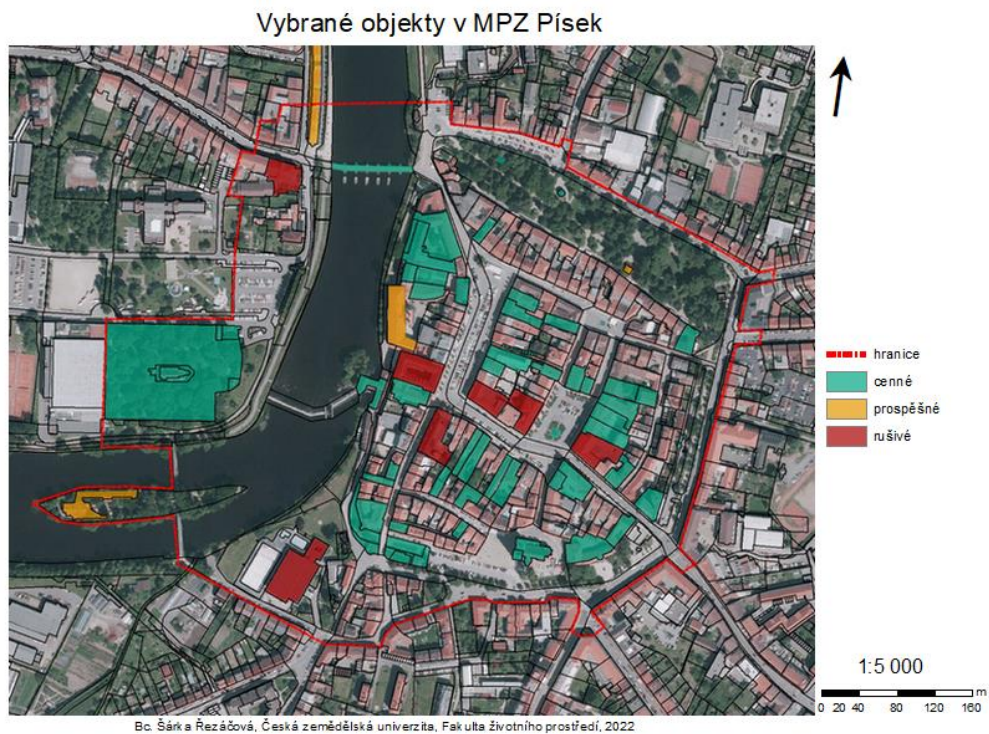
Na přiložené mapě můžeme vidět ohraničení městské památkové zóny (tučná čára) a také hranici ochranného pásma zóny (přerušovaná čára).

Obrázek 10: Mapa ochranného pásma MPZ Písek, zdroj: NPÚ, 1995

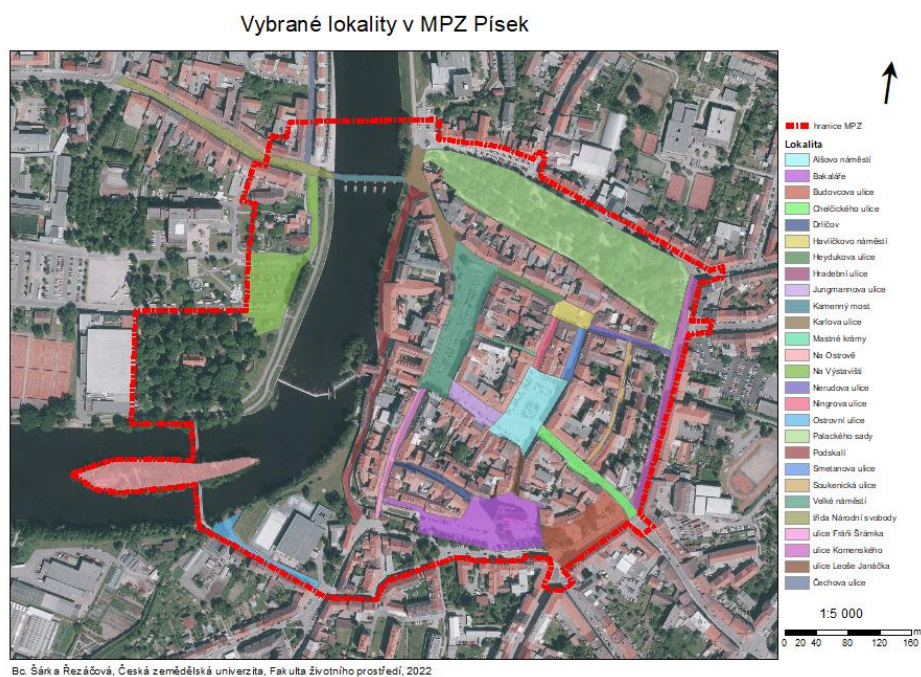
4.1.3 Inventarizace

Ve vybraném území jsem po průzkumu zaevidovala 58 významných objektů. Jedná se jak o objekty cenné svojí historickou hodnotou, či jsou pro danou oblast prospěšné, ale také ty, které narušují svým vzhledem jednotný ráz centra. Na nadcházející mapě jsou zaznamenány všechny objekty, zeleně jsou vyznačeny cenné objekty (celkem 47), oranžově prospěšné (4) a červeně rušivé (7).

Mapový výstup 2: Vybrané objekty v MPZ Písek, zdroj: ČUZK, 2022, NPÚ, 2022

Pro přehlednost byla vytvořena mapa, která ukazuje lokality, kde se objekty nacházejí. Jednotlivé prvky pak jsou rozepsány detailněji právě podle těchto jednotlivých lokalit.

Mapový výstup 3: Vybrané lokality v MPZ Písek, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.1 Alšovo náměstí

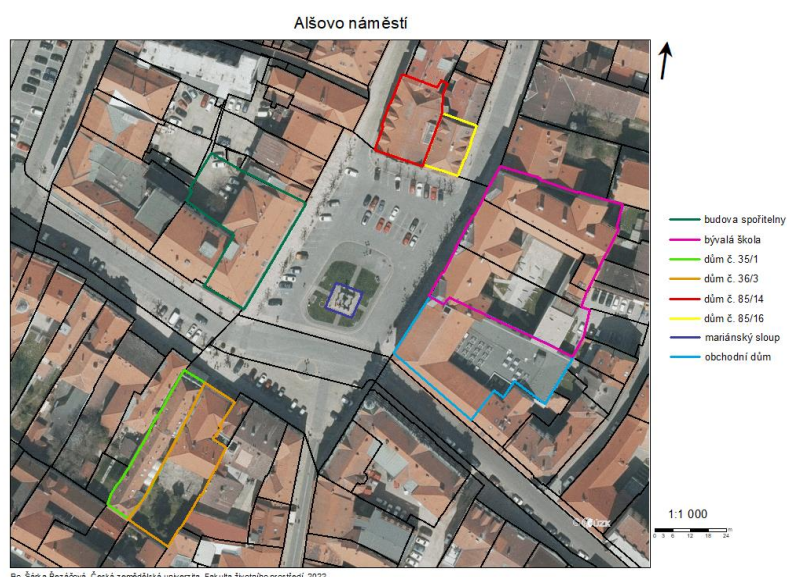
Na Alšově náměstí nalezneme hned osm objektů, z toho šest cenných a dva rušivé. Uprostřed náměstí se nachází **mariánský sloup** v barokním směru, který je doplněn sochami světců. Tento sloup připomíná velký mor z roku 1713 a patří k základnímu prvku, který utváří podobu náměstí (NPÚ, 2022).

V severní části náměstí se nachází **dům č. 85/14**. Stavba má gotické základy, který po přestavbě nese prvky empíru. Jeho empírové průčelí obsahuje ozdobné pilastry, mohutnou profilovou římsu a atiku s keramickými vázami. Jsou zde také zachované původní plackové klenby, schodiště pak tvoří klenbu valenou s výsečemi. Hned vedle tohoto domu se nachází další významný objekt – **dům č. 84/16**. Stavba se nachází v původní historické zástavbě. Nese gotické základy s klasicistní fasádou se štukovými prvky. Stejně jako u domu předtím, i zde byly dochovány historické konstrukce, v podobě plackových klenbách (NPÚ, 2022).

Ve východní části náměstí pak stojí budova **bývalé školy**, dnes knihovny. Celý tento objekt byl postaven v klasicistním směru. Hodnotné jsou i částečně dochované interiéry a průčelí s rizality s bohatým ornamentálním zdobením (NPÚ, 2022). Poblíž školy se nachází rušivá novostavba ze 70.-80. let. Jedná se o **obchodní dům** a svým funkcionalistickým zjevem narušuje citlivě historickou podobu Alšova náměstí.

V jižní části pak nalezneme řadový **měšťanský dům č. 36/3**. Tento dům s gotickými základy, patří k původní zástavbě města. Má dochované klasicistní průčelí včetně konstrukcí v interiéru, jako jsou valová klenba s výsečemi s hřebínky či portály. Vedle tohoto domu se v jižní části nachází ještě jeden cenný objekt a to **dům č. 35/1**. Rovněž tento měšťanský dům patří k původní historické zástavbě. Dochované má klasicistní průčelí s bohatou výzdobou. Cenný je i pro své zachovalé trámové stropy (NPÚ, 2022).

V západní části náměstí pak stojí funkcionářská **budova spořitelny**, která byla postavena v 70.-80. letech 20. století, pomocí které byl zastavěn zbořený blok táhnoucí se od Velkého náměstí. Svým zjevem, stejně jako obchodní dům, narušuje podobu náměstí.

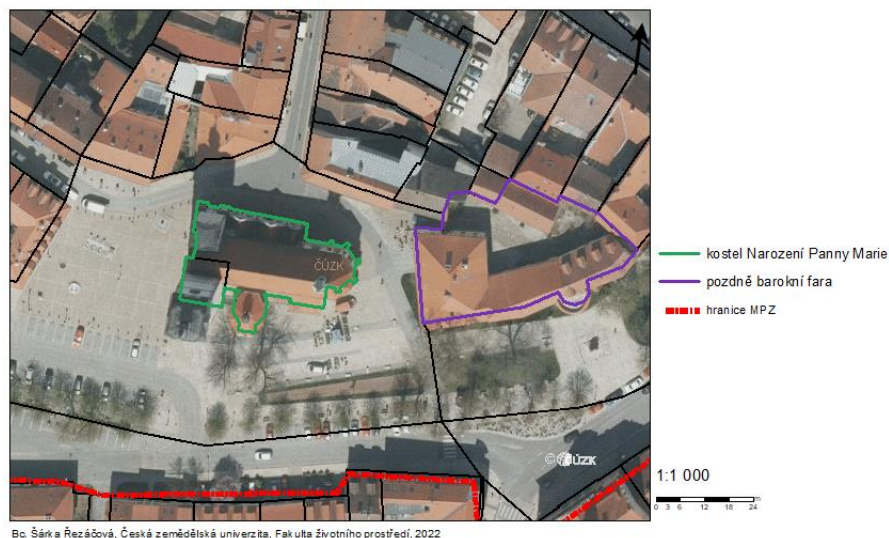

Mapový výstup 4: Alšovo náměstí, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.2 Bakaláře

Na prostranství nazývané Bakaláře najdeme dva významné objekty. První z nich je bezesporu **kostel Narození Panny Marie**. Tato cenná dominanta se tyčí uprostřed této lokality. Jedná se o gotický bazilikální kostel z 13. století. Cenné jsou jak jeho exteriér, tak dochovaný interiér. Významnými prvky jsou křížové klenby a portály v trojlodí. Kostel se nachází na nejvyšším místě v centru a je jedním z charakterizujících objektů města. Na jihozápadě v blízkosti kostela se nachází druhý významný objekt, a to **pozdně barokní fara**, která prošla v době klasicismu svou úpravou. Budova fary je umístěna v původní gotické farnosti. Část přízemí a sklepení tak datujeme k 14. století. Její jižní stěna a dvorní křídlo obsahuje pozůstatky původní hradební zdi spolu s gotickou baštou. Objekt je cenný pro svojí zachovalou původní konstrukci (NPÚ, 2022).

Bakaláře

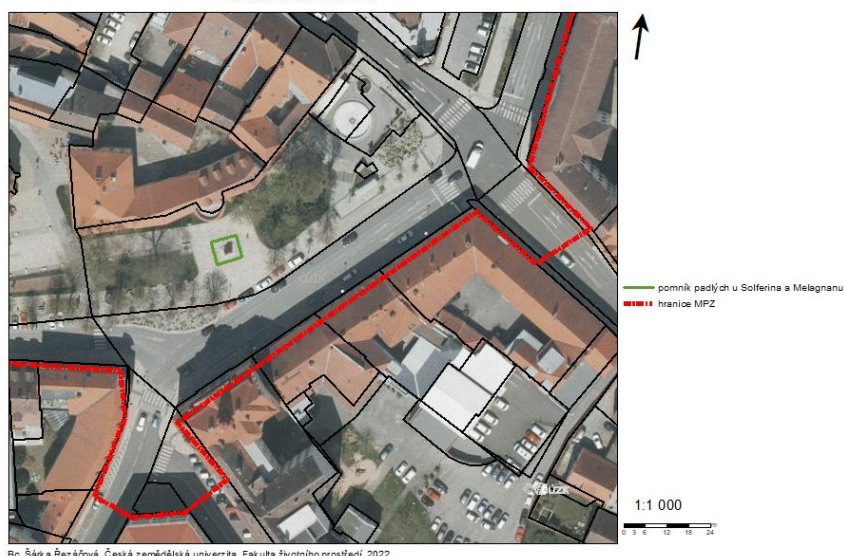

Mapový výstup 5: Bakaláře, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.3 Budovcova ulice

V blízkosti této ulice se nachází na zatravněném prostranství **pomník padlých u Solferina a Melegnanu**, který byl vytvořen v roce 1861. Objekt je vyhotoven v klasicistním směru. Je zde vyobrazený český lev, který bojuje s hady reprezentující francouzská a sardinská vojska. Památník vzdává hold 872 padlým píseckým vojákům (NPÚ, 2022). Pomník je podle mého cenným objektem, neboť má dochovanou historickou podobu a odkazuje na válečnou minulost a také patří k jednomu z mnoha prvků, co utvářejí prostředí kolem píseckého kostela.

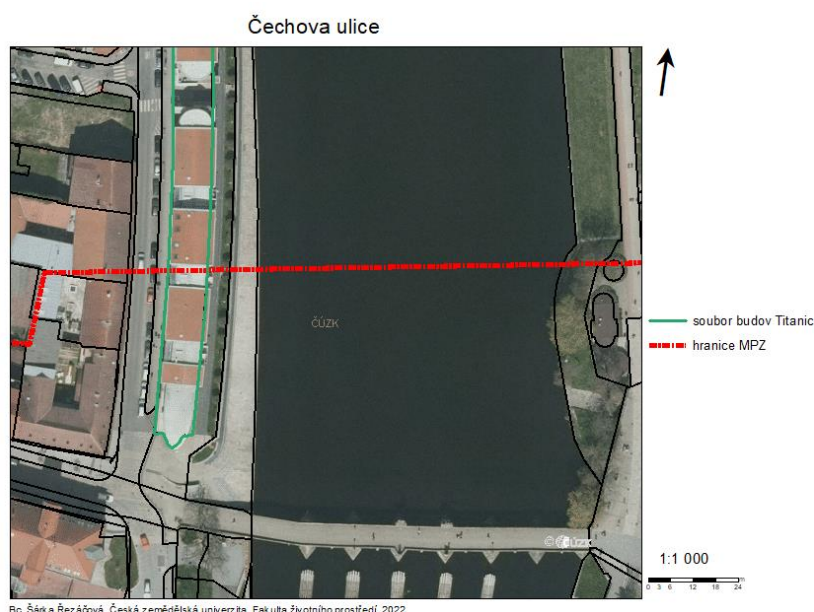
Budovcova ulice

Mapový výstup 6: Budovcova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.4 Čechova ulice

Na západní straně otavského nábřeží nalezneme **soubor budov** projektanta Stanislava Kopeckého, kterému neřeknou píseční občané nijak jinak než **Titanic**. Tento komplex z let 1997-98 patří k nejrozsáhlejšímu a nejzdařilejšímu městotvornému počínu tohoto období. Přestože se jedná o novostavbu, která esteticky nezapadá do historického kontextu s kamenným mostem, hodnotím ji přesto jako prospěšnou stavbu, jelikož zakrývá pohled na rušivý funkcionalistický objekt píseckého kina, který se nachází za tímto komplexem.

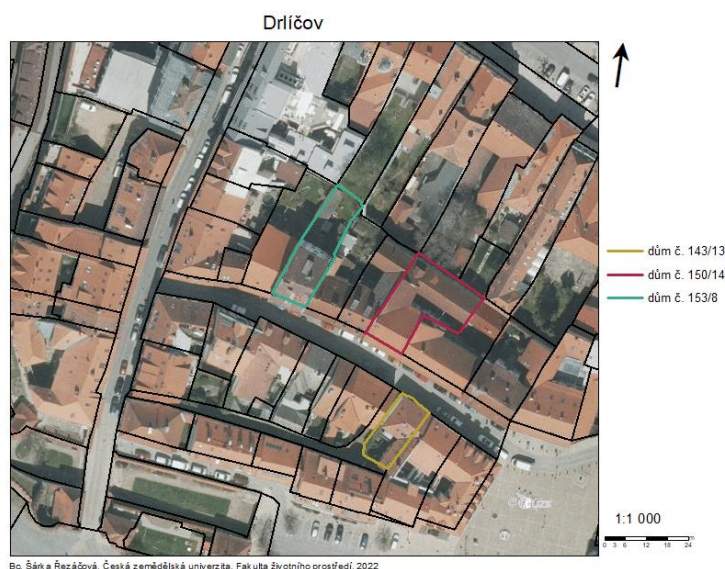
Mapový výstup 7: Čechova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.5 Drlíčov

Ulice pojmenovaná podle starobylé osady, rozléhající se na tomto místě, nabízí hned tři významné objekty. První je **měšťanský dům č. 153/8**, který je na původní historické zástavbě. Gotický původ doplňují renesanční a klasicistní prvky. Na domě je dochovaná zdobená fasáda se sgrafity. Na domě také nalezneme další domovní znamení – stříbrné drenáže. Dále v ulici nalezneme **dům č. 150/14**, který má gotický původ, ale v 19. století prošel rozsáhlou přestavbou. Zachované jsou zde totiž především klasicistní prvky. Cenné je průčelí se štukovou výzdobou v klasicistním směru a kamenný polokruhový portál do dvora. Naproti této budově se nachází **dům č. 143/13**, který je nazýván „U bílého beránka“. Jedná se o barokní dům se středověkými základy. Dům se

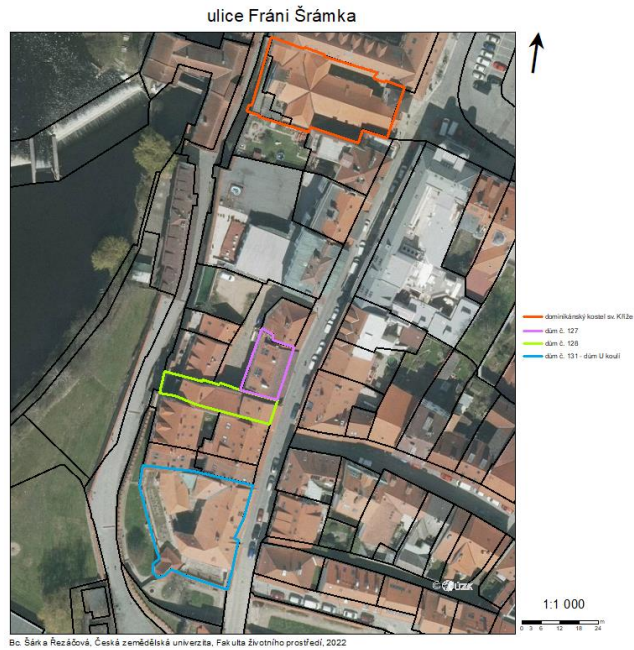
nachází v historické zástavbě, kde byla dodržena linie uliční čáry. Jako v předchozích dvou případech reprezentuje tento dům typický měšťanský dům v centru (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 8: Drličov, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.6 ulice Fráni Šrámka

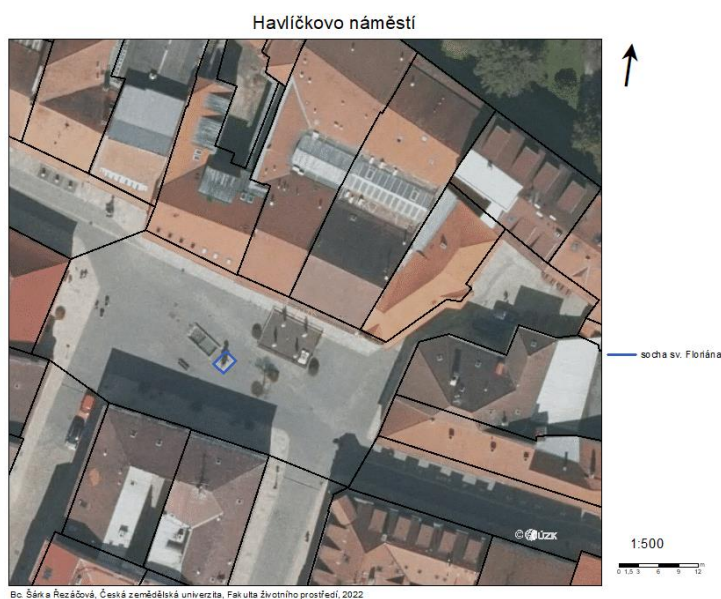
V ulici, která spojuje Šrámkovu ulici s Velkým náměstím, najdeme hned 4 cenné budovy. Jedním z nich je **dům č. 131 – dům U koulí**. Renesanční dům, který byl přestavěn v době klasicismu. I přes úpravy zdobí průčelí původní renesanční omítka s kvádríkovým zdivem spolu s pozůstatky renesančních oken, které jsou zazděny. V jižní přistavěné části nalezneme zazděné železné a kamenné koule. V interiéru byla dochovaná původní historická konstrukce, jako jsou klenby plackové a válené. Dalším objektem blíže k náměstí je **dům č. 128**. Dvoupatrový dům má původní středověké založení. Stejně jako mnoho jiných domů i tento byl později upraven klasicistními prvky. Dům je cenný pro svoje umístění v původní zástavbě a svým klasicistním uličním průčelím. Hned vedle navazuje další cenný **dům č. 127**. Tento dům je oproti předchozímu pouze jednopatrový. Původní renesanční dům z 16. století, byl také poznamenán klasicismem. Jeho uliční průčelí obsahuje dochované fragmenty renesanční sgrafitové omítky. Na samém konci ulice u Velkého náměstí pak nalezneme **dominikánský kostel sv. Kříže**, a tedy i poslední významný objekt v této ulici. Jednoduchý kostel ze 17. století je cenný pro své zachované sgrafitové průčelí s psaníčkovými motivy a rovněž dochovaným interiérem. Jsou zde křížové klenby, válené klenby s výsečemi a hambalkový barokní krov a rovněž kamenné portály či původní výplně dveří a oken (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 9: ulice Fráni Šrámka, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.7 Havlíčkovo náměstí

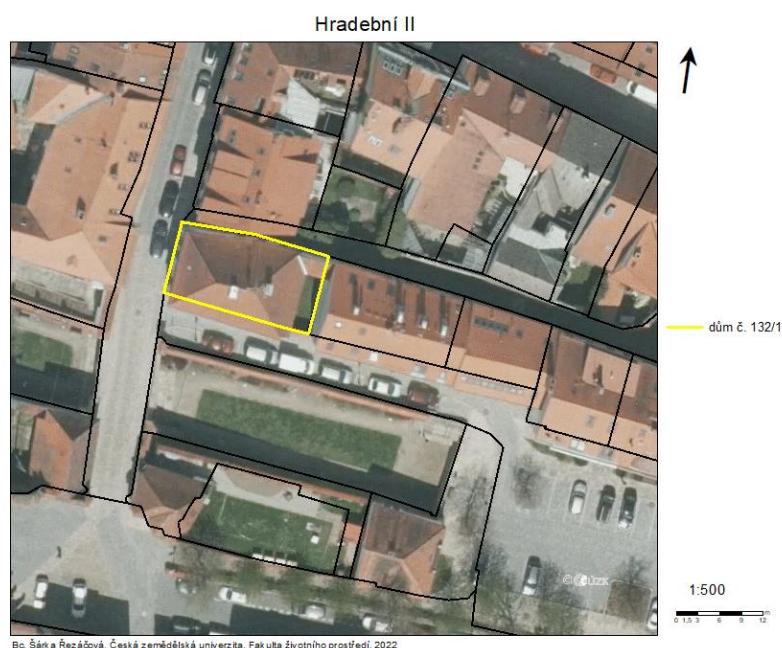
Na Havlíčkovo náměstí se nachází další cenný objekt a to **socha sv. Floriána**, jejíž vznik je datovaný až do roku 1735. Socha je umístěna uprostřed náměstí spolu s kašnou a patří k významnému urbanistickému objektu ve městě, neboť utváří vzhled celého náměstí. Barokní socha představující sv. Floriána je vytesaná z pískovce a stojí na žulovém podstavci (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 10: Havlíčkovo náměstí, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.8 Hradební II

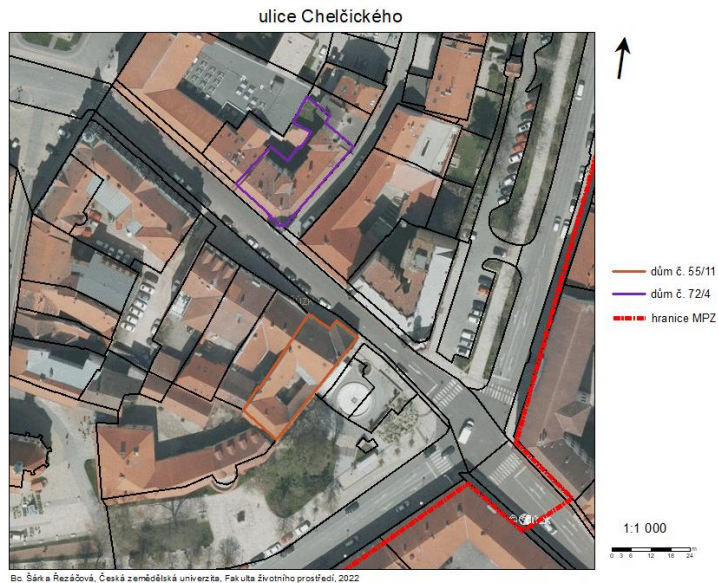
Na první pohled nevýrazný **dům č. 132/1**, který je velmi cenný. Tento dům stojí na původní historické zástavbě, jeho jižní část je tvořena z původní městské hradby. Původní dům prošel řadou přestaveb v roce 1834, kdy byla zbořena přiléhající Putimská brána. Můžeme zde vidět fasády v klasicistním slohu a domovní znamení (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 11: Hradební II, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.9 ulice Chelčického

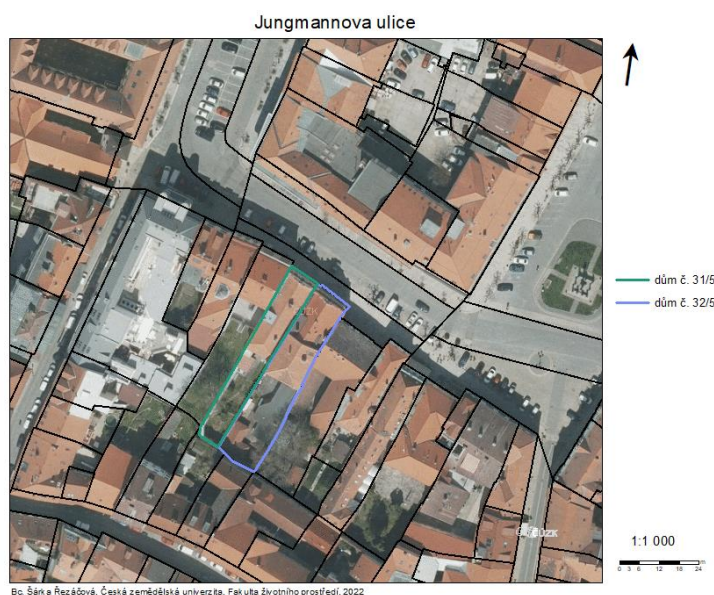
V Chelčického ulici jsou vybudované dva významné objekty. První se nachází na kraji ulice a je to **měšťanský dům č. 55/11**. Dům stojí na původní historické zástavbě a obsahuje prvky renesanční, barokní i klasicistní. Cenný je také pro svoje dochované eklektické průčelí s vraty v kamenném portálu. Ve východní části zasahuje do parkánu a je zde patrná původní hmota z hradební zdi, svojí jižní částí nerespektuje uliční čáru, kde vystupuje podloubím do ulice. Druhou významnou budovou v ulici je **dům č. 72/4**. Tento dvoupatrový dům je v neorenesančním duchu. Jeho průčelí obsahuje bohatou sgrafitovou výzdobu, arkýř a atikový štít. Dochovaný a cenný je také interiér, který je v klasicistním směru (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 12: ulice Chelčického, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.10 Jungmannova ulice

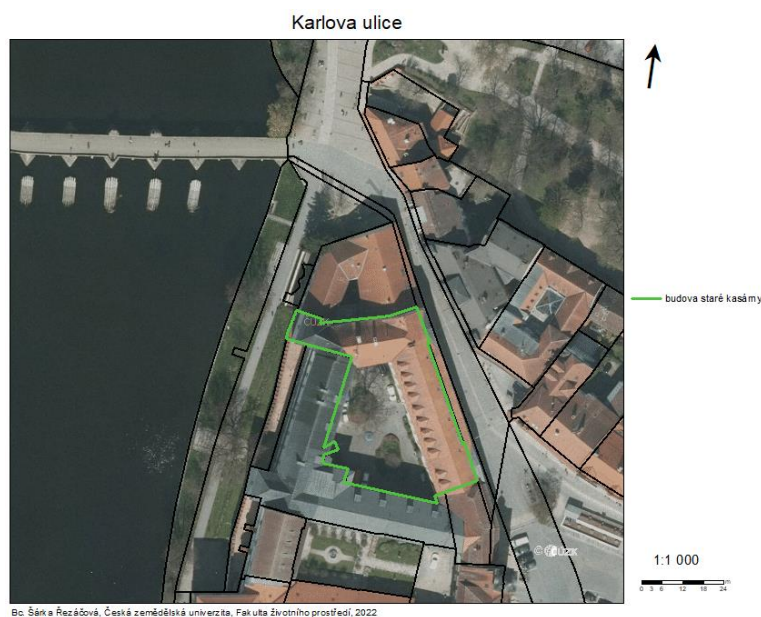
V Jungmannovo ulici vedle sebe stojí dva cenné **měšťanské domy** – č. **31/5** a č. **32/5**. Oba tyto domy jsou skoro totožné, více méně se od sebe liší jen barvou fasády. Patří k nejvýznamnějším gotickým domům ve městě a nacházejí se na původní historické zástavbě. Mají dochované barokní průčelí a zachovalou dvoutraktovou hloubkovou dispozici s klenutými prostory. Domy nerespektují uliční čáru, neboť svým loubím předstupují před sousední objekty. V případě domu č. 31/5 bylo loubí zazděno. U domu č. 32/5 pak nalezneme navíc v průčelí sochu sv. Jana Nepomuckého (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 13: Jungmannova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.11 Karlova ulice

V Karlově ulici stojí cenná **budova staré kasárny**, nyní školy. Objekt se nachází v původní historické zástavbě a je situován v blízkosti radnice, a tedy i hradu. Dohromady tvoří tento celek ucelený areál. Celá stavba je vedena v klasicistním směru a jsou zde dochovaná symetrická průčelí se štukovou výzdobou spolu s krajními rizality. Uvnitř budovy se zachovala půdorysná dispozice s dvoutraktovým rozvržením spolu s valenými, segmentovými a plackovými klenbami (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 14: Karlova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.12 ulice Komenského

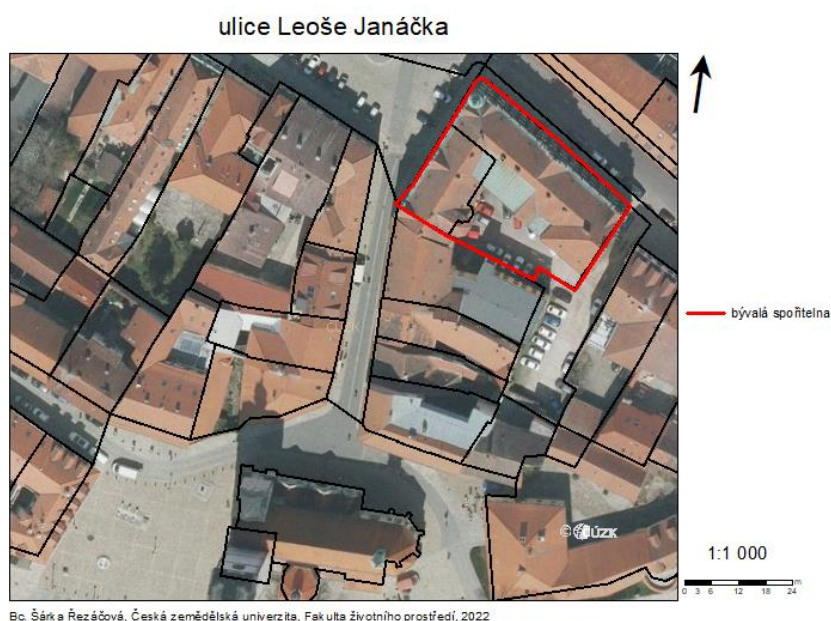
Na samém konci památkové zóny se v ulici Komenského tyčí dva cenné objekty. Vedle zaniklé Budějovické brány se na nároží ulic Chelčického a Komenského rozláhá třípatrový **hotel Otava**. Jedná se o neorenesanční dům z 1899, který má velmi cenné jak interiéry, tak exteriéry. Dvoukřídlový hotel ve tvaru V má na svých symetrických průčelích vyobrazenou historii Písku. Zkosené nároží zdobí arkýř s balkónem a na samém vrcholu se pak tyčí oplechovaná cibulová věžička. Pro svoji polohu a monumentálnost je jednou z nejvýznamnějších budov v centru města. Uprostřed ulice Komenského nalezneme **Kronbergerův altán** v empírovém stylu. Tento altán se nachází na místě původní parkánové hradby. Jedná se o cenný objekt, neboť má dochované exteriéry se štukovými prvky i zachovaný interiér. Dříve byl altán využíván k výuce zahradnictví, dnes se v něm nachází muzeum poštovních známek (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 15: ulice Komenského, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.13 ulice Leoše Janáčka

Na rohu Alšova náměstí a ulice Leoše Janáčka se tyčí významná budova v neorenesančním slohu – **bývalá spořitelna s č.p. 49**. Cenná je jistě pro svoji autentickou dochovanou honosnou výzdobu. Postavení objektu se datuje k rokům 1889-1890. Budova je situovaná do tvaru L, nad hlavní římsou jsou po obou křídlech tři štíty, v čele je pak umístěna věžička s bání. V interiéru je dochované původní schodiště (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 16: ulice Leoše Janáčka, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.14 Masné krámy

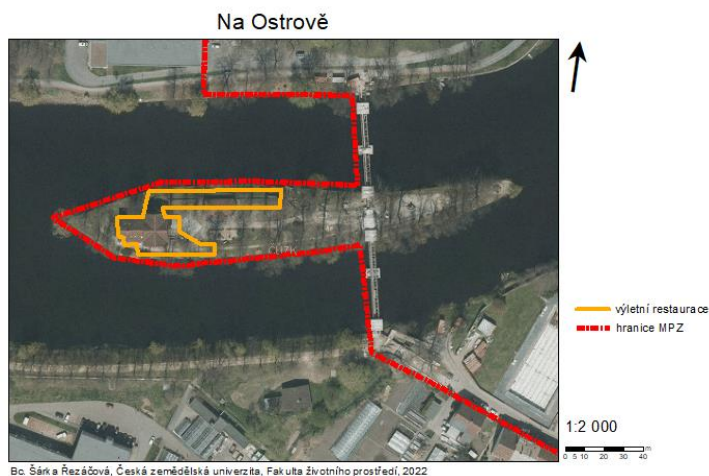
V uličce spojující Velké náměstí s Alšovo náměstím se nachází systém drobných prostorů, nazývaných **Masné krámy**. Tento komplex je datován od 15. století. Mají zachovalou jednoduchou architekturu s klenutým vnitřkem. Z původních 27 je dnes jen 9 domků. Cenné jsou pro svojí dochovanou konstrukci a jedinečnost, jelikož na území naší republiky se jich nachází pouze nevalně (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 17: Masné krámy, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.15 Na Ostrově

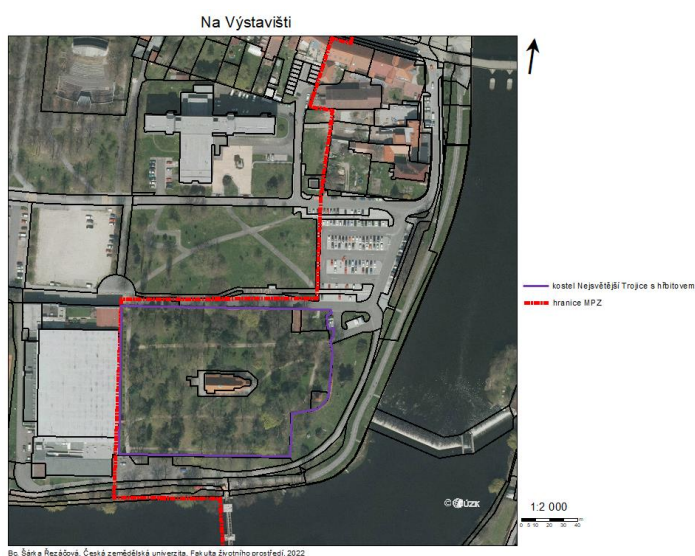
Městský ostrov poblíž centra skrývá kromě romantického posezení s výhledem na město, také prospěšnou budovu. Na tomto místě byla od vzniku ostrova střelnice, v roce 1890 pak **výletní restaurace**. Od 1996 zde stojí replika původní stavby. Dnešní restaurace má ve svém interiéru odkazující fotografie na historii tohoto místa a svým zevnějškem nijak nenarušuje malebnost krajiny.

Mapový výstup 18: Na Ostrově, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.16 Na Výstavišti

Vedle parkoviště v ulici Na Výstavišti nalezneme areál kostela s hřbitovem. **Kostel Nejsvětější Trojice**, stojící uprostřed pietního parku, pochází z 16. století a je v pozdně gotickém stylu s renesančními prvky. Jako velmi cenné hodnotím i dochovaný interiér, kde nalezneme křížové a hvězdicové klenby s renesančními malbami. V jižní stěně kostela se nachází renesanční portál z bílého vápence, zatímco v západní části je gotický hrotitý portál. Na území se nachází i dochovaná barokní zvonice. Na hřbitově jsou pochovány významné osobnosti Písecka (NPÚ, 2022).

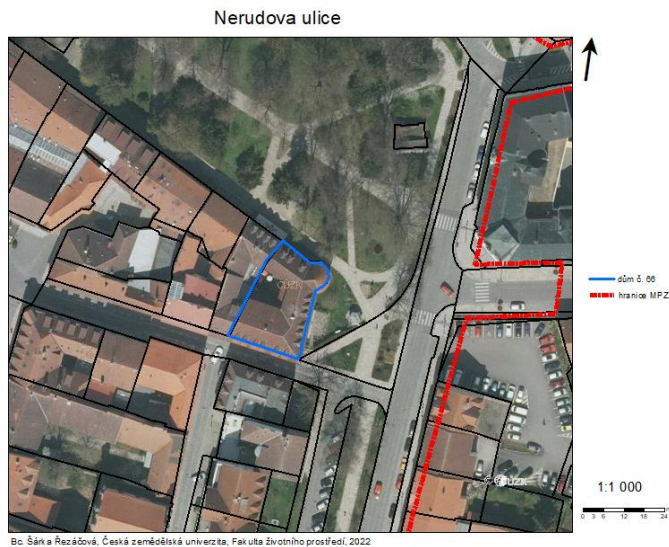

Mapový výstup 19: Na Výstavišti, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.17 Nerudova ulice

Na kraji ulice Nerudova a Palackých sadů se nachází **dům č. 66**. Tento objekt má půdorys písmene U. V jeho severovýchodní části se nachází válcová věž, která byla součástí městských hradeb. Severní a východní část domu má dochovanou původní hradební zeď. Je tedy patrné že tento objekt zde stojí od 13. století. A má pro město svou cennou historickou hodnotu.

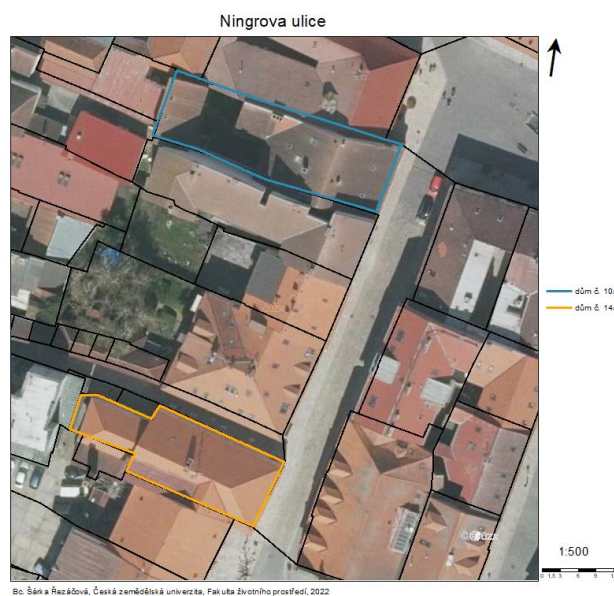

Mapový výstup 20: Nerudova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.18 Ningrova ulice

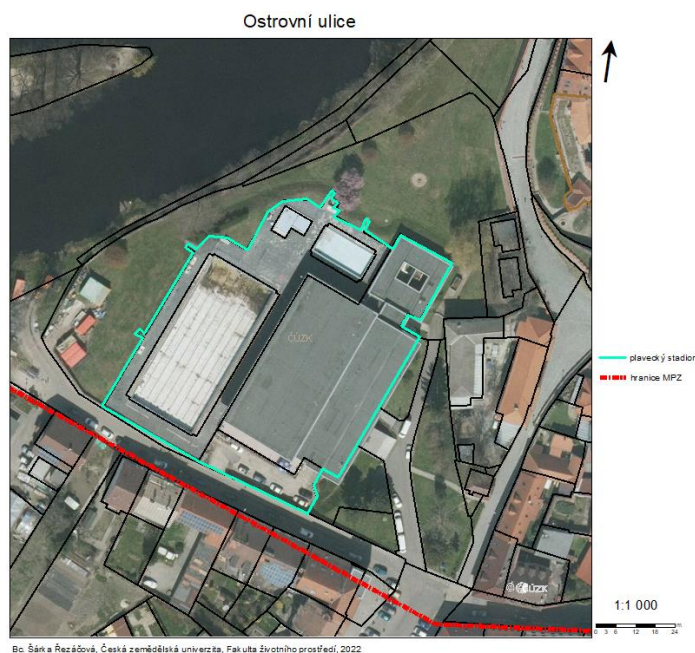
V Ningrově ulici spojující Alšovo a Havlíčkovu náměstí nalezneme dvě stavby, které jsou historicky cenné. První z nich je **dům č. 14/9**, který má gotické jádro z 13. století a byl jako jeden z mnoha píseckých domů přestavěn v době klasicismu. Dům z původní historické zástavby má klasicistní průčelí s loubím. V interiéru se zachovaly křížové a plackové klenby. Druhý **dům č. 10/1** se nachází blíže k Havlíčkovu náměstí a který byl rovněž součástí původní zástavby. Jedná se o jeden z nejstarších domů v centru a má gotické dispoziční řešení. V interiéru je dochovaná vysoká síň s trámovým stropem. Dům musel být po 30leté válce přestavěn do současného vzhledu (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 21: Ningrova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.19 Ostrovní ulice

V ulici Ostrovní se nachází jeden z nejvíce rušivých objektů v historickém jádru města. Hned pod městskými hradbami se u řeky Otavy rozléhá **plavecký stadion** již od roku 1983. Svým funkcionalistickým vzhledem velmi narušuje pohled na historické prostředí centra.

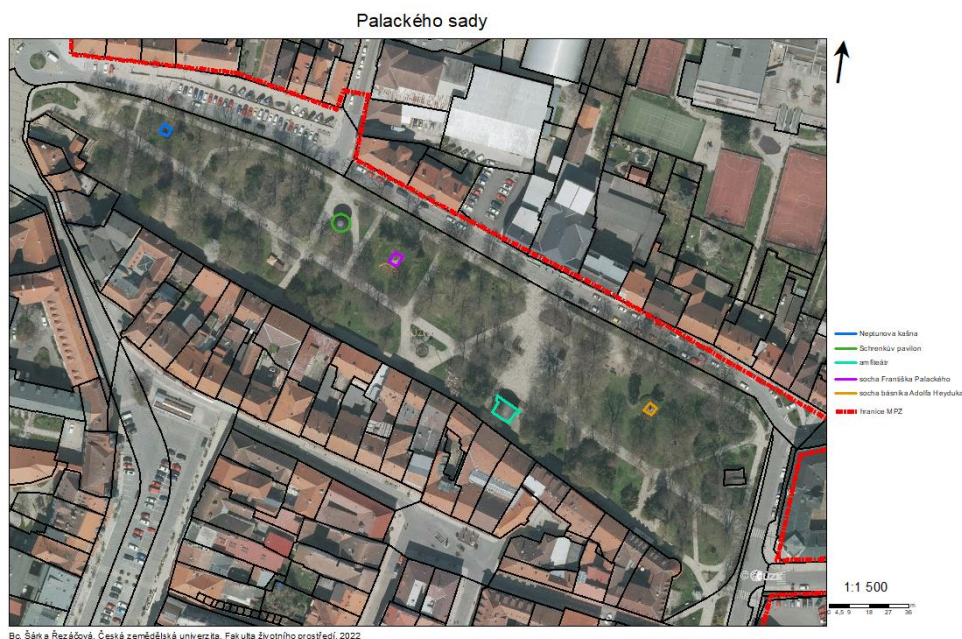

Mapový výstup 22: Ostrovní ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.20 Palackého sady

Největší park rozléhající se podél centra Písku se nazývá Palackého sady a patří k území, které pomáhá definovat město. V této lokalitě se nachází hned 5 významných objektů. Prvním objektem je **Neptunova kašna s pískovcovou sochou** z 1771. V dnešní době se dochovalo pouze torzo umělé skalky ze 70. let 19. století. Přesto i v takovém stavu se jedná o cenný objekt, neboť patří k původním prvkům architektonického řešení celého parku. Opodál zbytku kašny stojí **Schrenkův pavilon**. Tato stavba je v empírovém stylu z roku 1841 a byla postavena na památku spoluzakladatele parku hejtmána Schrenka. V současnosti je celý gloriét ve velmi zachovaném stavu a dotváří podobu parku. V blízkosti pavilonu je vyhotovena bronzová **socha básníka Adolfa Heyduka**. Tento pomník je historicky hodnotný i pro kvalitní dochovanou plastiku. V prostřední části sadů se nachází **amfiteátr** z roku 1923. Tento hudební pavilon je pro Palackého sady

typický a je tedy prospěšným objektem v této lokalitě. Ve východní části parku se nachází pískovcová **socha Františka Palackého**, která byla odhalena na jeho 10. výročí úmrtí. Pomník je historicky hodnotný, také pro svoji kvalitní plastiku. A je nepostradatelným prvkem utvářejícím podobu parku (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 23: Palackého sady, zdroj: ČÚZK, 2022

4.1.3.21 Podskalí

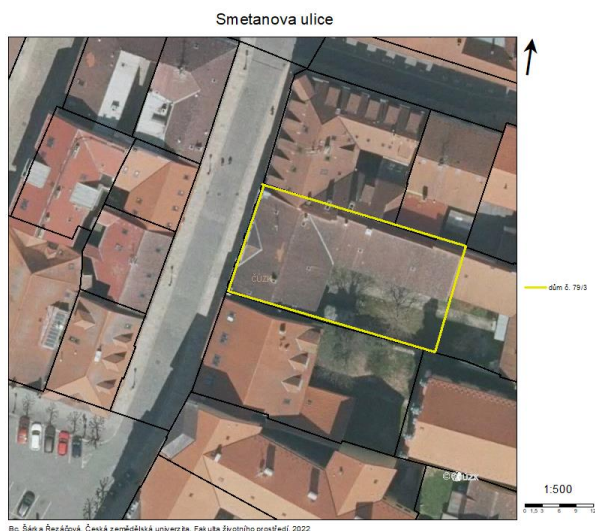
V Podskalí se nacházejí 2 významné objekty. Prvním a velmi rozsáhlým jsou pozůstatky **městského opevnění**, které bylo založeno v 13. století. Z toho zbyly už pouze fragmenty ve formě krátkých úseků hradeb, ve formě domů, bašt, parkánů či příkopů. Hradební zeď je zachovaná podél obvodu města podél Podskalí nad řekou Otavou a zasahuje do lokality Bakaláře. Z hradebního systému je i zachované torzo bývalé Putimské brány, která byla jednou z tří píseckých bran. Druhým významným objektem v této části je **stavba s č. 2537/4**. Jedná se o **městskou elektrárnu**, kterou nechal zbudovat František Křížík v roce 1901 na místě bývalého mlýna. Tato budova s klasicistními prvky je sama o sobě velmi cennou průmyslovou stavbou. Její významnost spočívá především v dochovaném plně funkčním technologickém zařízení. Mimo jiné se jedná o vůbec první veřejnou městskou vodní elektrárnu v Čechách (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 24: Podskalí, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.22 Smetanova ulice

V Smetanově ulici se nachází významný objekt a to **dům č. 79/3**, který je z původní historické zástavby. Jeho fasáda je v klasicistním směru s terakotovými sochami a vázami ve štítě. Cenný je pro svojí dochovanou strukturu klasicistního měšťanského domu (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 25: Smetanova ulice, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.23 Soukenická ulice

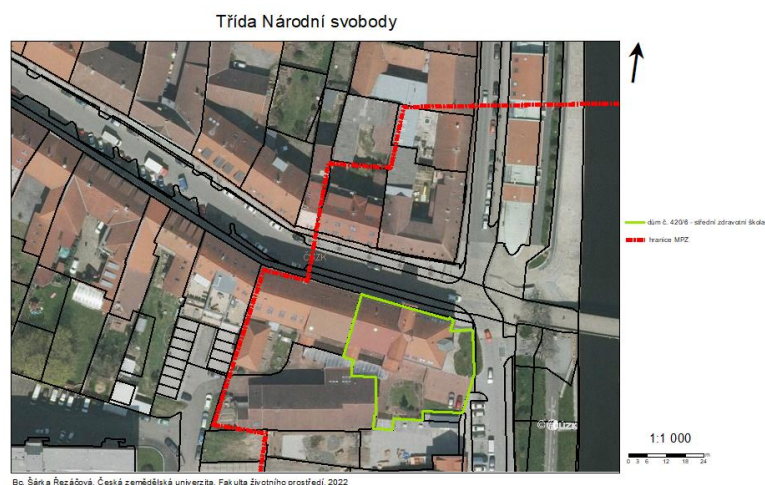
Mezi městskými domy objevíme v Soukenické ulici **pseudorománskou synagogu**. Tato stavba mezi ostatními vyčnívá pro svůj styl inspirovaný maurskou

architekturou. Tyčí se zde již od roku 1872 a pro město je cenným objektem, neboť je pozůstatkem židovské komunity, která byla během 2. světové války vyhlazena (NPÚ, 2022).

4.1.3.24 Třída Národní svobody

Na třídě Národní svobody se nachází **objekt č.p. 420/6**. Tato budova se nachází v úzké blízkosti kamenného mostu. Původně se zde nacházel špitální kostel sv. Jošty a sv. Alžběty z roku 1351. Po zboření byla na tomto místě postavena novostavba zdravotní střední školy. Její novodobý vzhled a umístění v blízkosti gotického mostu má negativní projev.

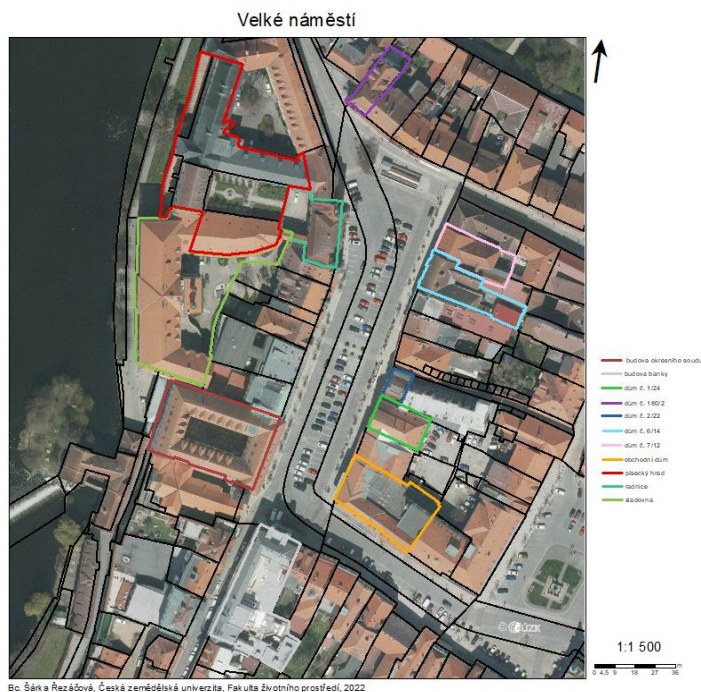
4.1.3.25 Velké náměstí

Na hlavním náměstí, nazývaném Velkém, nalezneme nejvíce hodnotných ale i rušivých budov. Přesněji 8 historicky cenných a 3 rušivé a 1 prospěšná. V severozápadní části náměstí stojí **měšťanský dům č.p. 180/2**. Tato stavba má gotické základy s prvky renesance a baroka. Na průčelí se nachází domovní znamení – zlatá loď a středově patrový rizalit, který je zakončen trojúhelným štítem s vázou. V interiéru se nacházejí gotické portály a renesanční klenba. Dům je cenný pro svoji dochovanou středověkou konstrukci, i přesto že v 21. století prošel interiérem modernizací, kvůli komerčním účelům v přízemí (NPÚ, 2022).

Ve východní části náměstí se nachází **dům č.p. 7/12**. Tento dům má základy ze středověku a byl přestavěn v renesanci, baroku i v 19. století. Cenná je dochovaná historická konstrukce, především klenby plackové, segmentové a válové, hodnotný je i barokní krov. Hned vedle předchozí stavby se nachází další významný objekt a to **dům č.p. 6/14**. Tento dvoupatrový dům s gotickým základem byl ovlivněn v době klasicismu. V celém domě jsou zdi nezvyklé tloušťky a mohutný lomený pas, který zakončuje průjezd. Typické klasicistní průčelí zdobí uprostřed medailonek Madony s dítětem. V interiéru jsou mimo jiné dochované plackové a valené a segmentové klenby. Ve východní části u vyústění Masných krámů stojí **dům č.p. 2/22**. Tento objekt má hodnotné pouze dochované barokní průčelí, zbytek domu je nehodnotný. Na východní straně náměstí nalezneme i další měšťanský renesanční dům s barokními prvky a to **budova č.p. 1/24**. Cenné hodnotím jeho barokní průčelí s bohatou štukovou výzdobou a štítem s pilastry a římsami (NPÚ, 2022). Na jihovýchodní části se pak rozléhá **obchodní dům**. Tato funkcionalistická budova ze 70.-80. let 20. století, která byla postavena na zbořeném bloku, táhnoucí se až k Alšovu náměstí, razantně narušuje původní historickou podobu náměstí.

V jižní části stojí další funkcionalistický objekt, tentokrát **budova banky** z roku 1934. Svým zjevem velmi narušuje historické jádro.

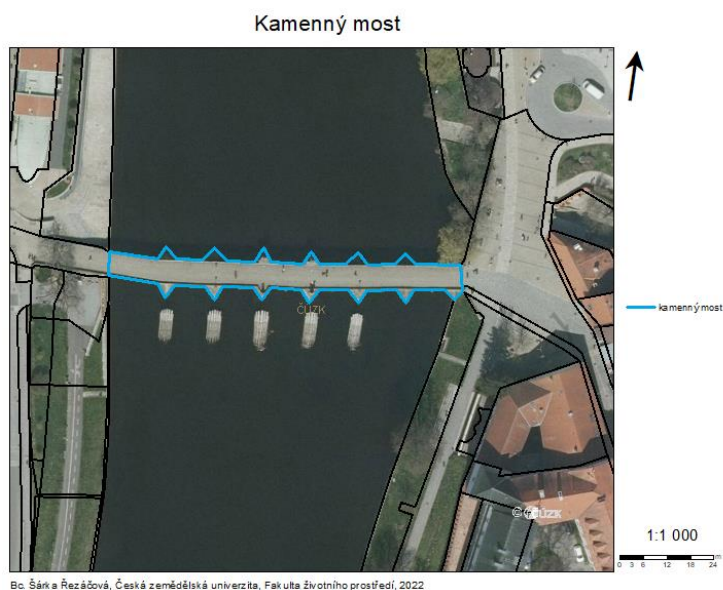
V západní části náměstí se pak nachází **novostavba okresního soudu** také z roku 1934. Tato budova byla necitelně postavena hned vedle dominikánského kostela a stejně jako další stavby z této doby, narušuje i tato podobu Velkého náměstí. Nejvýznamnějším objektem na Velkém náměstí je bezesporu **budova radnice** v severozápadní části, jelikož dotváří jedinečný osobitý ráz náměstí. Objekt je cenný jak z pohledu exteriéru, tak interiéru. Radnice je postavena v pozdně barokním slohu s dvěma hranolovými věžemi na nároží. Rovněž má zachované průčelí se zdobenými prvky. Ve středové ose se nachází písecký znak a po stranách jsou umístěné tři kamenné plastiky znázorňující lidské ctnosti – spravedlnost, sílu a trpělivost. V interiéru jsou dochované historické konstrukce. V zadní části budovy jsou pozůstatky původního zdiva, které pochází z původního hradebního prostoru. Za objektem radnice se nachází dochovaný **písecký hrad**. Hrad patří k nejlépe dochovanému městskému hradu v Čechách. Byl zbudován za doby Přemysla Otakara II. a patří k raně gotickým hradebním reprezentantům. Z celého hradebního komplexu se dochovalo několik budov a dispozic. V současnosti se uvnitř hradu nachází městské muzeum, kde si můžeme prohlédnout původní raně gotický interiér. Dochovaly se historické konstrukce i stavební prvky. Velmi cenné je západní křídlo, kde jsou křížové klenby arkád, trámové stropy a Rytířský sál s žebrovou křížovou klenbou, kterou doplňují nástěnné malby z roku 1479. Další cennou budovou je **objekt sladovny**, který se nachází v blízkosti hradu. V 80. letech 19. století v tomto prostoru byl městský pivovar, během 2. světové války se zde skladovaly zbraně a byla zde i ubytovna pro sovětské vojáky. V 21. století byla budova zrekonstruována a patří k prospěšným stavbám v jádru města, díky své dochované historii a kulturnímu prostoru (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 28: Velké náměstí, zdroj: ČUZK, 2022

4.1.3.26 Kamenný most

Kamenný most přes řeku Otavu spojuje Vnitřní město s Pražským předměstím. Jedná se o nejstarší dochovaný most jak v České republice, tak ve střední Evropě. Jedná se o raně gotický most ze 13. století. Na mostě se nacházejí repliky barokních soch, originály jsou pak vystaveny v městském muzeu. Vzhledem k své historicky cenné hodnotě patří na seznam národních kulturních památek ČR (NPÚ, 2022).

Mapový výstup 29: Kamenný most, zdroj: ČUZK, 2022

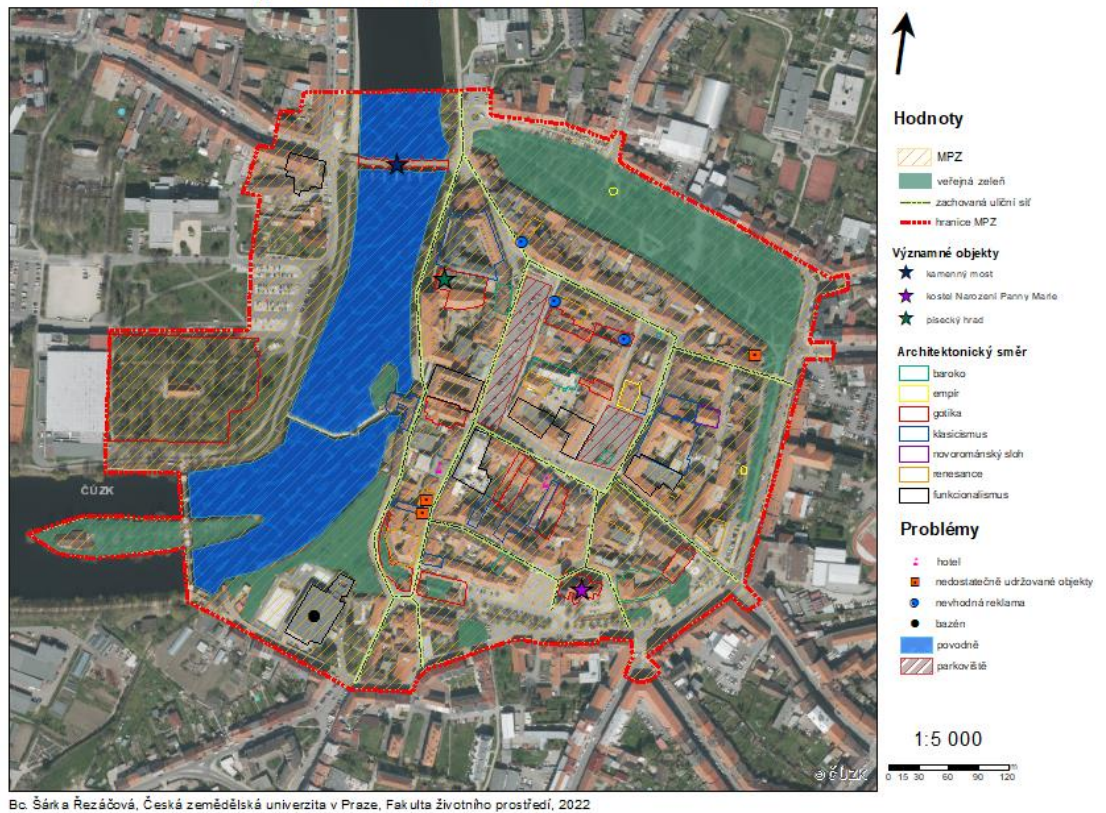

4.1.4 Rozbor hodnot a problémů území

Mezi nejvíce hodnotné můžeme zařadit polohu města a městskou památkovou zónu, která udává Písku jedinečný *genius loci*. Historické jádro je ve velmi dobrém obnoveném stavu. V MPZ nalezneme i velký podíl veřejné zeleně, neboť se zde nachází největší písecký park – Palackého sady, do lokality patří i městský ostrov či parkány u městských hradeb v jižní části území. Centrum města je tak velmi atraktivní, jak pro sezonní turisty, tak pro místní obyvatele. Na poměrně malém území se nachází nespočet památkově hodnotných objektů z různých historických epoch, mezi nejvýznamnější patří národní kulturní památka Kamenný most, zachovaný písecký hrad a děkanský kostel Narození Panny Marie. Písecký hrad slouží jako městské muzeum, které odkazuje na bohatou píseckou minulost i současné umění. V centru města se také po celý rok konají různé kulturní akce, které jsou spjaty s píseckou historií. Hodnotný je i zachovalý půdorys jádra a uliční síť vybíhající ze 3 původních náměstí tvořících čtverec.

Hlavní problém daného území je, že centrum funguje jako parkoviště. To se nachází na celé ploše Velkého náměstí a část Alšovo náměstí. Díky této skutečnosti je MPZ velmi dopravně zatížená a veřejný prostor není dostatečně využit. I přes velkou atraktivitu města se v centru nachází pouze 2 hotely, kde by se mohli turisté ubytovat. Velkým problémem je absence protipovodňové ochrany, přestože se spousta významných objektů nachází v těsné blízkosti řeky Otavy. Na Velkém a Alšově náměstí nalezneme na památně hodnotných objektech nevhodné reklamní výlohy, které neodpovídají historickým hodnotám cenných budov. Na území se také nachází cenné objekty, které jsou v horším stavu, neboť vlastníci nemovitostí se o ně dostatečně nestarají. V jižní části pod městskými hradbami se pak rozléhá plavecký stadion, který je bezesporu jedním z největších problémů obyvatel města posledních let. Tato stavba v blízkosti opevnění v rozpadající se stavu citelně narušuje ráz města svým vzhledem a umístěním.

Výkres hodnot a problémů území

Bc. Šárka Řezáčová, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta životního prostředí, 2022

Mapový výstup 30: Výkres hodnot a problémů území, zdroj: ČÚZK, 2022

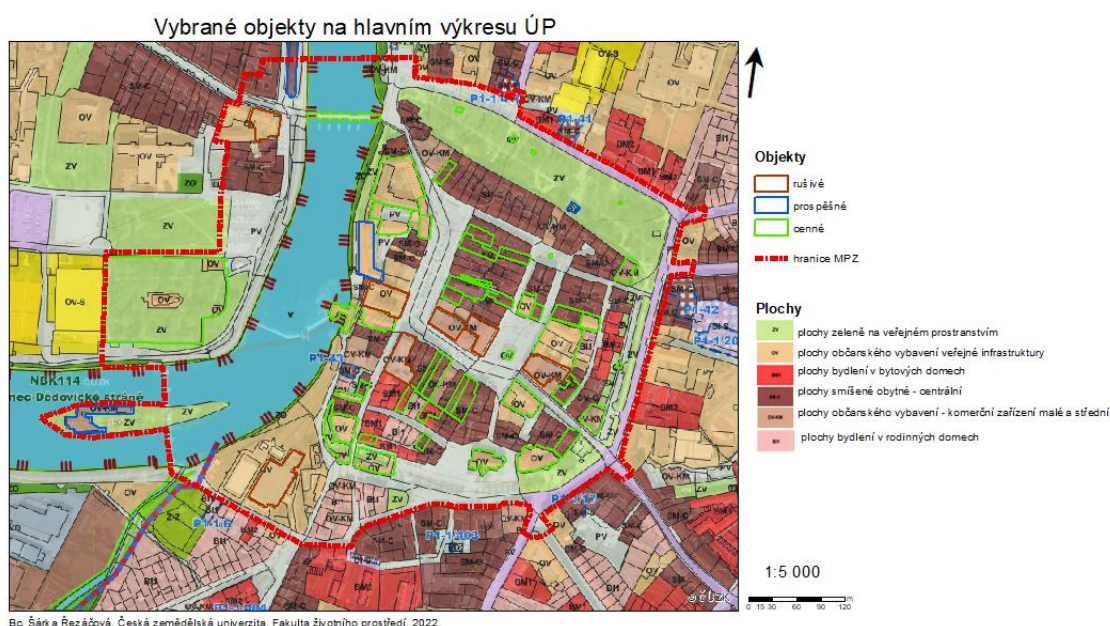
4.1.5 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Genius loci • Poloha města a MZP • Obnovené historické jádro • Velký podíl zeleně v MZP • Turisticky atraktivní město • Atraktivní místo pro bydlení • Dodržování historických tradic • Pestré kulturní akce po celý rok odkazující na historické hodnoty • Muzeum v píseckém hradu odkazující na historii města • Poměrná hustota památkových objektů • Národní kulturní památka – kamenný most • Dochovaný městský hrad • Zachování původní uliční sítě • Převážné zachování půdorysu historického jádra • Velké množství dochovaných vrstvení více epoch na jednotlivých objektech • Využití MPZ v cestovním ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum funguje jako parkoviště • Ceny bytu v centru velmi vysoké • Nedostatečné využití veřejného prostoru • Malá kapacita ubytování pro turisty v MPZ • Nevhodné reklamní výlohy historicky cenných budov na Velkém náměstí • Špatný stav některých cenných budov v soukromém vlastnictví • Velké dopravní zatížení v MPZ • Absence protipovodňové ochrany • Narušený pohledový horizont při pohledu na hradby města • Obtížné získávání informací ohledně MPZ ze strany MÚ • Několik cenných objektů, které nejsou stále chráněny státem • Nedostatečné renomé památkové péče ve společnosti
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturně poznávací cestovní ruch • Zvýšení povědomí místních o MPZ • Odlehčit centrum pomocí zrušení parkoviště na Velkém náměstí • Účinnější koordinace města, památkářů a projektantů při ochraně cenných objektů • Vytvoření protipovodňové ochrany • Přidání více objektů pod památkovou ochranu 	<ul style="list-style-type: none"> • Povodně • Pokles návštěvnosti vlivem pandemie Covid-19 • Nevratné škody na cenných objektech • Vylidnění centra kvůli vysokým nájmům • Ekonomický tlak na další umístování nevhodné komerční kapacity do historického jádra • Pasivní vlastníci cenných nemovitostí

Tabulka 1: SWOT analýza MPZ Písek, zdroj: vlastní 2022

4.2 Porovnání identifikovaných památkových hodnot s aktuálním platným ÚP

Pro porovnání zjištěných objektů v inventarizaci je potřeba využít územní plán města Písek. Nejnovější verze ÚP Písek je z roku 2021 po změně č. 3. Na přiložené mapě můžeme vidět zařazení vybraných objektů do hlavního výkresu ÚP Písek a jejich rozřazení do jednotlivých kategorií ploch podle účelu využití. V následujících odstavcích budou objekty porovnávány podle vymezení v ÚP Písek. Pro přehlednost budou objekty porovnávány podle skupin rozdělení – cenné, prospěšné, rušivé. Jak můžeme z mapového výstupu vyčíst, vybrané objekty se nacházejí na 6 různých plochách – plochy zeleně na veřejném prostranstvím (ZV), plochy občanské vybavenosti veřejné infrastruktury (OV), plochy bydlení v bytových domech (BM1), plochy smíšené obytné – centrální (SM-C), plochy občanského vybavení – komerční zařízení malé a střední (OV-KM) a plochy bydlení v rodinných domech (BI1).

Mapový výstup 31: Vybrané objekty na hlavním výkresu ÚP, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

Územní plán Písek vymezuje jednotlivé plochy s rozdílným způsobem využití ve vybraném území takto:

1. Plochy bydlení v bytových domech (BM1)

- a. Převažující účel: městské bydlení, tj. bytové domy v zhuštěné historické zástavbě v uličních blocích;
- b. Přípustné: bytové domy; zdravotní, kulturní a sociální zařízení, sloužící pro potřeby území; předškolní a školní zařízení; sportovní a rekreační objekty a plochy, sloužící pro potřeby území; nezbytná dopravní a technická infrastruktura; kapacitní parkovací objekty v docházkové vzdálenosti do 300 m;
- c. Podmíněně přípustné: maloobchodní zařízení s prodejní plochou do 400 m², stravovací a ubytovací zařízení s omezenou ubytovací kapacitou do 25 lůžek; zařízení drobné řemeslnické výroby a služeb; zařízení veřejné a komunální správy;
- d. Prostorové uspořádání: pouze výjimečně zmenšovat podíl stávajících ploch zeleně pro související dopravní a technickou infrastrukturu; doplňkové stavby (ÚP Písek, 2021).

2. Plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV)

- a. Převažující účel: zařízení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotnictví, církve, kultury, veřejné správy a ochranu obyvatelstva;
- b. Přípustné: jednotlivé stupně školských zařízení včetně ubytování, sportovních a dalších zařízení; zdravotnická a sociální zařízení; účelová zařízení církve; zařízení veřejné správy; kulturní zařízení, muzea, památníky; nezbytné dopravní a technická infrastruktura; zařízení pro ochranu obyvatelstva;
- c. Podmíněně přípustné: ostatní ubytovací zařízení, pokud z hygienického hlediska je to přípustné pro dané umístění;
- d. Prostorové uspořádání: není uvedeno (ÚP Písek, 2021).

3. Plochy občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV – KM)

- a. Převažující účel: zařízení komerční občanské vybavenosti např. pro administrativu, obchod, ubytování, stravování, služby, vliv činnosti nesmí narušit sousední plochy nad přípustné normy pro obytnou zónu;
- b. Přípustné: administrativní a správní budovy; maloobchod do 800 m² prodejní plochy; veřejné ubytování a stravování; kulturní zařízení komerčního původu, zábavné středisko; sportovně rekreační a rehabilitační zařízení; zařízení drobné výroby a služby nerušící ostatní funkce; hromadné parkinky a garáže s motoristickými službami; nezbytné dopravní a technická infrastruktura;
- c. Podmíněně přípustné: ostatní ubytovací zařízení, pokud z hygienického hlediska je to přípustné pro dané umístění;
- d. Prostorové uspořádání: hlavní stavby v zastavitelných plochách mohou být umístěny nejbliže 25 m od hranice vymezených LBC a PUPFL, doplňkové stavby vč. Zpevněných ploch a oplocení nejbliže 5 m od hranice LBC a PUPFL (ÚP Písek, 2021).

4. Plochy smíšené obytné – centrální (SM-C)

- a. Převažující účel: bydlení v centru, tj. vysoce zhuštěná obytná zástavba v uličních blocích s vysokým podílem staveb a zařízení občanského vybavení místního i nadmístního významu;
- b. Přípustné: bytové a rodinné domy; administrativní budovy; peněžní ústavy; kulturní zařízení, galerie, zábavná střediska; předškolní a školská zařízení včetně ubytování; sportovní stavby; zdravotnická a sociální zařízení; maloobchod do 800 m² prodejní plochy; veřejné ubytování a stravování; zařízení drobné řemeslnické výroby a služeb nesnižující kvalitu prostředí; nezbytné dopravní a technická infrastruktura;
- c. Podmíněně přípustné: ostatní ubytovací zařízení, pokud z hygienického hlediska je to přípustné pro dané umístění;

- d. Prostorové uspořádání: nové stavby a přestavby musí respektovat podmínky MPZ Písek, zachovat v objektu min. 50% podíl funkce bydlení (ÚP Písek, 2021).

5. Plochy zeleně na veřejných prostranstvích (ZV)

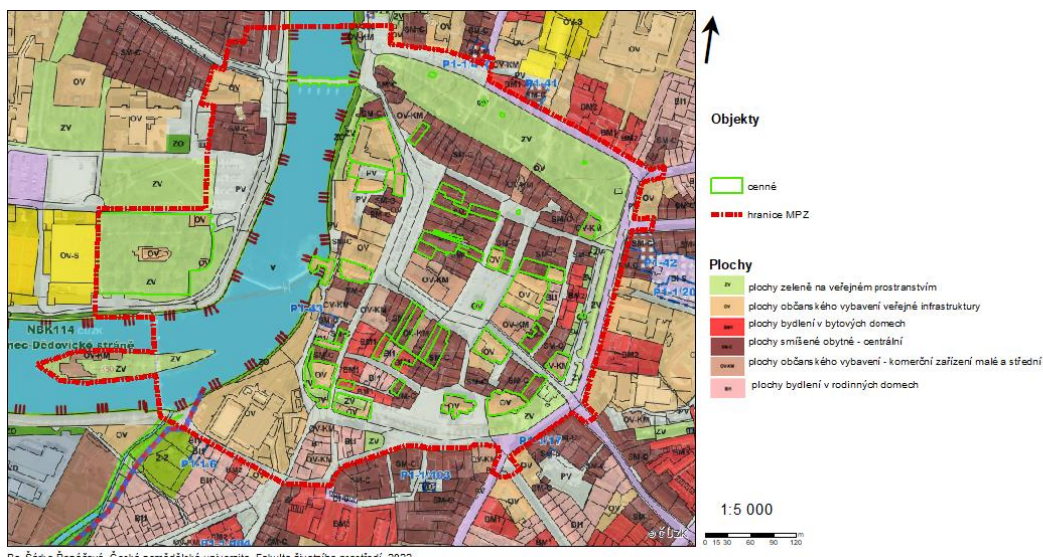
- a. Převažující účel: nezastavitelné území s povinností zachování a rozvoje funkce urbanizované zelené přístupné bez omezení;
- b. Přípustné: trvalé travní porosty s nízkou i vysokou zelení a s prvky drobné architektury; pěší komunikace a prostory umožňující celoroční bezkolizní užívání; hřiště, víceúčelové travnaté a mlatové plochy; nezbytná dopravní a technická infrastruktura;
- c. Podmíněně přípustné: účelové cesty a dráhy např. skatepark a ostatní plochy pro rekreaci vyžadující i zpevněný povrch;
- d. Prostorové uspořádání: zpevněné plochy nesmí přesáhnout 10 % z celkové vymezené plochy zeleně (ÚP Písek, 2021).

6. Plochy bydlení v rodinných domech (BI1)

- a. Převažující účel: bydlení v rodinném domě ve zhuštěné městské zástavbě;
- b. Přípustné: rodinný dům a doplňkové stavby; nezbytná dopravní a technická infrastruktura, veřejné prostranství;
- c. Podmíněně přípustné: maloobchod s prodejní plochou do 200 m², stravovací a ubytovací zařízení, které jsou slučitelné s bydlením; zařízení drobné řemeslnické výroby a služeb;
- d. Prostorové uspořádání: minimální výměra nových oddělovaných pozemků pro hlavní objekty od 600 m², zastavitelnost max. 40 %; výška hlavního objektu nesmí překročit 2,0 NP při respektování okolní výškové hladiny a charakteru přilehlé zástavby se stejným využitím (ÚP Písek, 2021).

4.2.1 Cenné objekty

Na přiloženém mapovém výstupu níže můžeme vidět vyznačené cenné objekty a jejich zařazení podle využití v územním plánu. Pro úplnost budou dále pod mapou jednotlivé objekty rozepsány.

Mapový výstup 32: Cenné objekty na hlavním výkresu ÚP, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

Cenných objektů se v MPZ Písek nachází 47. Prvních 6 jsou na Alšově náměstí. Mariánský sloup, bývala škola a dům č. 85/14 jsou označeny v územním plánu jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Funkční využití upravující ÚP Písek splňují dva objekty. Mariánský sloup spadá pod památníky, bývala škola slouží jako zařízení pro vzdělávání a výchovu, jelikož se v ní momentálně nachází městská knihovna. V domě č. 85/14 do nedávna byla městská knihovna, která se přesunula do bývalé školy. V současnosti se v tomto domě nachází zařízení drobné řemeslnické výroby a služby, které jsou proti regulativu současného územního plánu Písek. Tato činnost je proto na této ploše nepřipustná. Prostorové regulativy u tohoto vymezení nejsou stanoveny. Domy č. 35/1, č. 36/3 a č. 84/16 jsou označeny jako plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). Domy splňují převažující účel využití, jedná se o obydlené domy se zařízením občanského vybavení. Prostorové podmínky pak ukládají zachovat v objektech min. 50% podílu funkce bydlení a dále odkazují na podmínky stanovené vyhláškou MPZ Písek.

Dva cenné objekty se nacházejí na Bakalářích. Jedná se o kostel Narození Panny Marie a přilehlé děkanství. Oba tyto objekty jsou v ÚP Písek označeny jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). V obou případech je splněn převládající účel využití, jelikož se zde nachází zařízení církve. Prostorové regulativy nejsou stanoveny.

V Budovcově ulici se nachází pomník padlých u Melegnana a Solferina, který se nachází na ploše zeleně na veřejném prostranstvím (ZV). Podle účelu využití se jedná o trvalý travnatý porost s nízkou zelení a prvkem drobné architektury. Prostorové podmínky jsou zde stanoveny tak, že zpevněná plocha nesmí přesáhnout 10 % z celkové zatravněné plochy.

Na Drlíčově se nacházejí domy č. 143/13 a č. 153/8 a jsou vedeny jako plochy bydlení v bytových domech (BM1). Jedná se o objekty bydlení městského charakteru. Prostorové uspořádání je upraveno pouze s ohledem na stávající plochy zeleně. Dům č. 150/14 je zařazen jako plocha smíšená obytná – centrální (SM-C). V tomto případě je objekt využit jako lékárna v přízemí a v patře se pak nacházejí bytové jednotky. Prostorové regulativy odkazují na vyhlášku MPZ Písek a pouze poupravují celkový podíl funkce bydlení.

V ulici Fráni Šrámka jsou dům č. 131 a kostel sv. Kříže vedeny jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Budova č. 131 splňuje účel využití jako zařízení pro vzdělávání a výchovu, neboť se v daném objektu nachází základní hudební škola. Kostel sv. Kříže pak spadá do zařízení církve a svým využitím taktéž splňuje regulativy. Dům č. 128 je uveden jako plocha bydlení v rodinných domech (BI1). Objekt splňuje využití, jedná se o rodinný dům v koncentrované městské zástavbě. Pro tuto plochu platí i prostorové uspořádání a to takové, že výška hlavního objektu nesmí překročit 2,0 NP a musí respektovat okolní výškovou hladinu a charakter přilehlé zástavby se stejným využitím. Omezena je i výměra nově oddělovaných pozemků a to na 600 m² od hlavního objektu a zastavitelnosti max. 40 %. Poslední cenný dům v této ulici má číslo 127 a řadí se do plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). Podle účelu využití spadá mezi bytové domy v centru města s vysokou koncentrovaností obytné zástavby. Prostorové podmínky v ÚP Písek odkazují na podmínky ve vyhlášce MPZ Písek.

Na Havlíčkově náměstí nalezneme jediný cenný objekt a to sochu sv. Floriána, kterou územní plán zařadil do ploch občanské vybavenosti veřejné infrastruktury (OV). Socha splňuje přípustné využití, neboť se jedná o památník. Prostorové řešení zde není vymezeno.

V ulici Hradební II nalezneme dům č. 132/1, který se podle hlavního výkresu územního plánu města Písek řadí do kategorie plochy bydlení v bytových domech (BM1). I v tomto případě se jedná o bydlení městského charakteru v historické zástavbě. V domě se v patře nacházejí bytové jednotky a v přízemí pak antikvariát, který splňuje podmíněně přípustné využití. Prostorové regulativy zde nejsou stanoveny.

V Chelčického ulici jsou domy č. 55/11 a č. 72/4 uvedeny jako plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). Jedná se o bydlení v centru města mezi vysoce koncentrovanou obytnou zástavbou se zařízením občanské vybavenosti. Jediná prostorová omezení jsou stanovena tak, že musí být zachován alespoň 50% podíl funkce bydlení. Další prostorové regulativy odkazují na vyhlášku MPZ Písek.

V Jungmannově ulici jsou dva cenné objekty – domy č. 31/5 a č. 32/7. V obou případech, stejně jako v ulici nad tím, se domy řadí jako plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). V patrech domů se nacházejí bytové jednotky a v přízemí najdeme podle přípustného využití maloobchodní zařízení. Prostorové regulace jsou stanoveny tak, že podíl obytné funkce nesmí být menší než 50 % a následující opatření vycházejí z podmínek vyhlášky MPZ Písek.

V Karlově ulici se nachází bývalá kasárna a podle územního plánu se jedná o plochu občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). V těchto prostorech je podle převažujícího účelu využití zařízení pro vzdělávání a výchovu, jelikož se zde nachází škola. Prostorové funkce nejsou vymezeny.

V Komenského ulici je Kronbergerův altán veden jako plocha občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Jeho funkční využití spadá do přípustného, neboť se zde nachází památník, který slouží zároveň jako muzeum. V této ulici se nachází i hotel

Otava, který je zařazen do plochy občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV-KM). Funkční využití tento objekt splňuje, neboť se jedná o zařízení ubytování. Prostorové regulativy v této ploše jsou stanoveny pouze ohledně umístění od hranic vymezení LBC a PUPFL, které v tomto případě zde nejsou.

Bývalá spořitelna v ulici Leoše Janáčka je pak uvedena také jako plocha občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV-KM). V tomto objektu se nachází poliklinika, takže je funkční využití splněno podle územního plánu. Prostorové uspořádání tento ÚP Písek řeší jen pro umístění od hranic LBC a PUPFL. Ani v tomto případě tyto regulativy zde nejsou potřeba.

Masné krámy jsou podle územního plánu také plochy občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV-KM). V těchto prostorách jsou stravovací zařízení, které odpovídají převažujícímu účelu využití. Prostorové využití zde není regulováno, kromě umístění od hranic LBC a PUPFL.

Na Výstavišti se nachází kostel Nejsvětější Trojice spolu s hřbitovem. Samotný kostel s přílehlými drobnými objekty je uveden jako plocha občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Hlavní i drobné objekty splňují funkční účel, neboť se jedná o zařízení církve. Hřbitov rozléhající se mezi objekty je zapsán jako plocha zeleně na veřejných prostranstvích (ZV). Podle funkčního využití jde o trvalý travnatý porost s nízkou i vysokou zelení a s prvky drobné architektury. Prostorové uspořádání zde není vymezeno.

V Nerudově ulici se nachází dům č. 66, který je v územním plánu označen jako plocha občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV-KM). Funkční využití je podle převažujícího účelu, nachází se zde ubytování se stravováním. Prostorová funkce je řešena pouze na úrovni umístění zastavěných ploch k blízkosti k hranicím LBC či PUPFL.

Cenné domy č. 10/1 a č. 14/9 v Ningrově ulici jsou zapsány jako plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). V obou případech se jedná o objekty, kde se v patrech nachází bytové jednotky a v přízemí nalezneme přípustný maloobchod s plochou do 800 m².

V rámci prostorových regulativů je stanoveno zachování min. 50% podílu funkce bydlení a následně odkazují na podmínky ve vyhlášce MPZ Písek.

Na území Palackého sadů jsou 4 cenné objekty. Jediný Schrenkův pavilon je označen jako plocha občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV), podle funkčnosti se řadí mezi památníky, prostorové uspořádání zde není vymezeno. Neptunova kašna, pomník Palackého i Heyduka spadají do ploch zeleně na veřejném prostranství (ZV). Jakožto park je jeho převažující účel využití nezastavitelné území s povinností zachovat urbanizovanou zeleň přístupnou bez omezení a s prvky drobné architektury. Jediný prostorový regulativ se týká celkového podílu zpevněných ploch ku podílu plochy zeleně.

V Podskalí se nachází městské opevnění, které se skládá z hradeb a parkánů. Hradby jsou v ÚP Písek uvedeny jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Z funkčního využití se řadí do přípustného účelu památníků. Prostorové uspořádání tady není stanoveno. Parkány pak spadají do ploch zeleně na veřejném prostranství (ZV), kde mají povinnost zachovat rozvoj urbanizované zeleně s přístupem bez omezení. Prostorové uspořádání se stahuje na zpevněné plochy, které nesmí přesáhnout 10 % z celkové plochy zeleně. V této lokalitě se také nachází městská vodní elektrárna, která je vedena jako plocha občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Tyto funkční regulativy jsou splněny, neboť se uvnitř nachází muzeum. Prostorové regulativy u této plochy nejsou stanoveny.

Ve Smetanově ulici je cenný dům č. 79/3, který je v územním plánu veden jako plocha smíšené obytné – centrální (SM-C). Z funkčního hlediska splňuje regulativy, neboť se zde nachází bydlení v centru města spolu se zařízením občanského vybavení místního významu. Prostorové regulativy jsou usměrněny pouze pro zachování min. polovičního podílu funkce bydlení a dále odkazují na podmínky vyhlášky MPZ Písek.

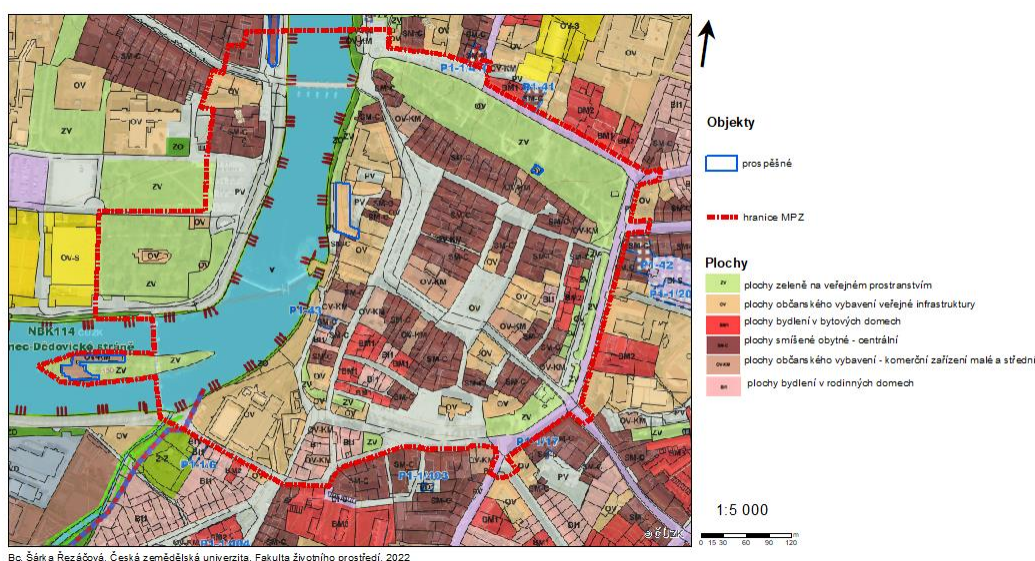
Synagoga ze Soukenické ulice spadá podle ÚP Písek do ploch občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Funkční regulativy objekt splňuje, jelikož se jedná o zařízení církve. Prostorové uspořádání zde není omezeno.

Na Velkém náměstí se nachází 7 cenných objektů, z toho dům č. 1/24, dům č. 180/2, dům č. 2/22, dům č. 6/14 a dům č. 7/12 jsou zařazeny jako plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). Tyto plochy upravují pouze funkční využití a všechny zmíněné domy regulativy splňují, neboť se v nich nacházejí bytové jednotky a zařízení občanského vybavení místního významu. Z prostorového hlediska stanovují, že musí být zachována poloviční podíl obytné funkce. Další prostorové omezení má na starost vyhláška MPZ Písek. Městský hrad a radnice se uvádějí jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). V těchto objektech je upraveno pouze funkční využití. Oba objekty to splňují, jelikož hrad slouží jako muzeum a radnice jako zařízení veřejné správy. Prostorové uspořádání v těchto plochách není upravováno.

Poslední cenný objekt je národní kulturní památka kamenný most přes Otavu. Podle územního plánu města Písek je tento objekt veden jako plocha občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Z funkčního hlediska se jedná o kulturní zařízení. Prostorové uspořádání v rámci této plochy není územním plánem upraveno.

4.2.2 Prospěšné objekty

Na přiloženém mapovém výstupu můžeme vidět vyznačené pouze prospěšné objekty a následné rozepsání o zařazení podle využití.

Mapový výstup 33: Prospěšné objekty na hlavním výkresu ÚP, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

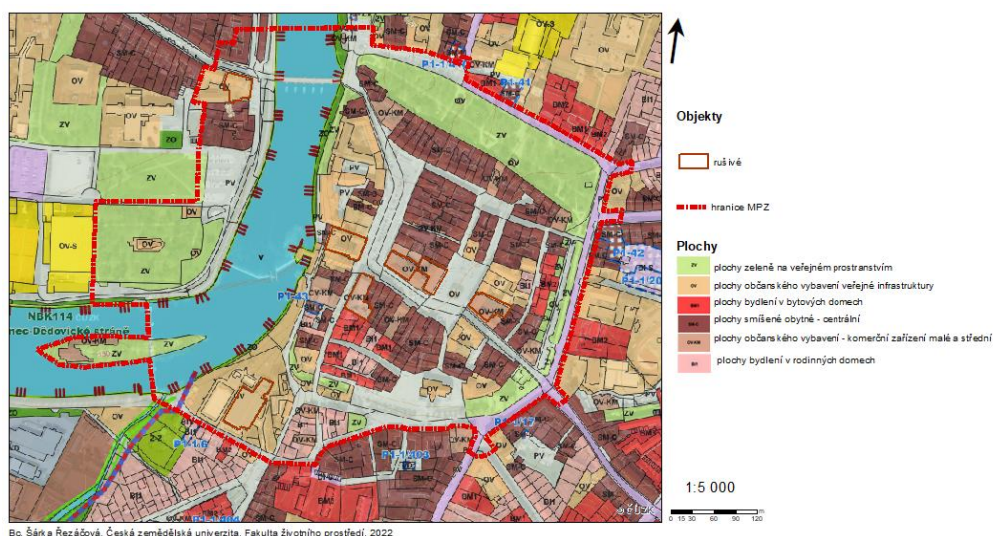
Mezi prospěšné řadíme 4 objekty. Z toho soubor budov Titanic v Čechovo ulici využívá podle územního plánu plochy smíšené obytné – centrální (SM-C). Tyto regulativy se zajímají především o funkční využití objektu. V objektu se v patře nachází byty a ve přízemní části jsou umístěny maloobchody. Funkční regulativy jsou tedy splněny. Prostorové využití usměřuje pouze regulativy, že nová zástavba musí respektovat podmínky MPZ Písek a musí být zachováno min. 50% podíl funkce bydlení.

Jako další prospěšný objekt je uvedena restaurace na Ostrově, kde podle ÚP Písek se jedná o plochu občanského vybavení – komerčního zařízení malá a střední (OV-KM). I v tomto případě je splněn převažující účel využití, jelikož se zde nachází stravovací zařízení. Prostorové regulativy upravují pouze blízkost umístění zástavby od LBC a PUPFL, které se v této oblasti nevyskytují.

Poslední dva prospěšné objekty – amfiteátr v Palackých sadů a sladovna na Velkém náměstí jsou označeny jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Z funkčního hlediska oba dva splňují podmínky, neboť amfiteátr slouží jako kulturní zařízení a sladovna slouží jako zařízení pro vzdělávání a výchovu. Bohužel z prostorového hlediska nejsou regulativy v územním plánu pro tuto plochu OV stanoveny.

4.2.3 Rušivé objekty

Na posledním mapovém výstupu této kapitoly můžeme vidět poslední vybrané objekty – rušivé a jejich následné rozepsání.

Mapový výstup 34: Rušivé objekty na hlavním výkresu ÚP, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

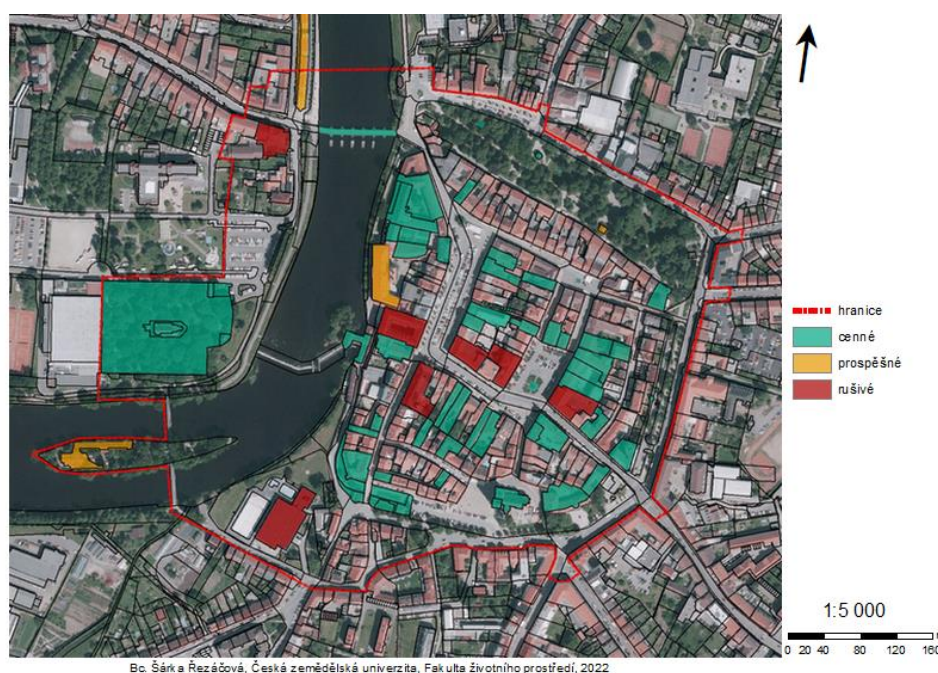
V MPZ Písek se nachází celkem 7 rušivých objektů. První dva se nachází na Alšovo náměstí – spořitelna a obchodní dům. V obou případech se objekty nacházejí podle ÚP Písek na ploše občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední (OV-KM). Převažující účel využití splňují, neboť se zde nachází zařízení obchodu a služeb. Prostorové regulativy zde územní plán nevymezuje, pouze v blízkosti LBC a PUPFL.

Plavecký stadion v Ostrovní ulici, střední škola na třídě Národní svobody a okresní soud na Velkém náměstí jsou označeny jako plochy občanského vybavení veřejné infrastruktury (OV). Kde jediné vymezení je ve funkčním využitím. Plavecký stadion se řadí do sportovního zařízení, střední škola do zařízení pro vzdělávání a výchovu a okresní soud jako veřejná správa. Prostorové regulativy zde nejsou vymezeny.

Poslední dva rušivé objekty jsou obchodní dům a bankovní budova na Velkém náměstí. V obou případech se jedná o plochy občanského vybavení – komerčního zařízení malá a střední (OV-KM). Oba dva objekty splňují funkční využití podle zařazení územního plánu, jelikož v prvním případě se jedná o obchod a u druhého o službu. Prostorové regulativy zde upravují pouze blízkost od LBC a PUPFL, což v tomto případě nehrozí.

5 Výsledky

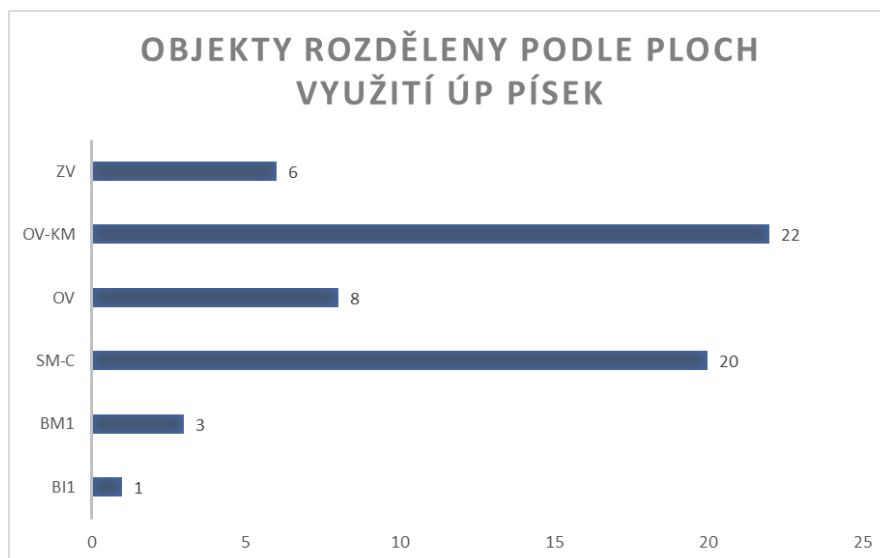
Na území městské památkové zóny Písek se nachází 58 významných objektů. Podle významnosti byli rozděleny na cenné, prospěšné a rušivé. Cenné objekty patří jednotlivě pod ochranu státu v rámci památkové péče, neboť mají vysokou památkovou hodnotu, prospěšné dotvářejí či napomáhají charakteru historického jádra a rušivé pak narušují svým vzhledem nebo umístěním skladbu centra. Na přiložené mapě můžeme vidět, kde se jednotlivé objekty nacházejí. 47 cenných objektů je znázorněno zelenou barvou, 4 prospěšné pak oranžovou a 7 rušivých je vyznačeno barvou červenou.

Mapový výstup 35: Vybrané objekty podle významnosti v MPZ Písek, zdroj: ČUZK, 2022, NPÚ, 2021

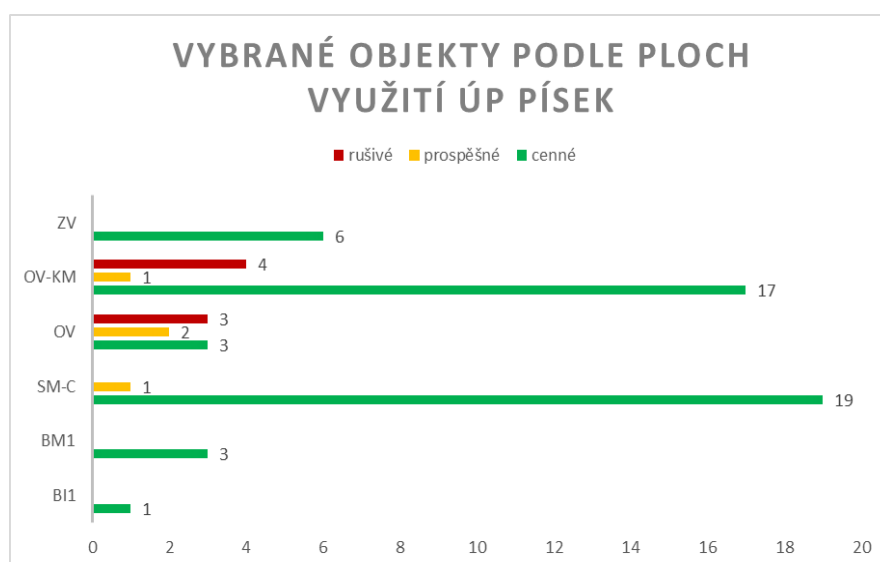
Významné objekty jsou podle územního plánu Písek pak rozděleny podle ploch využití do 6 skupin. Na následujícím grafu č. 1 jsou objekty vyobrazeny podle počtu v jednotlivých plochách. Je zde patrné, že nejvíce významných objektů spadá do kategorie OV-KM, tedy plochy občanského vybavení – komerční zařízení malá a střední. Následují plochy smíšené obytné – centrální. A nejméně se vyskytují plochy bydlení v rodinných domech. Tyto počty vysvětluje skutečnost, že se jedná o hustou zástavbu v historickém centru města, kde tedy nalezneme spíše bytové jednotky a domy s občanským vybavením.

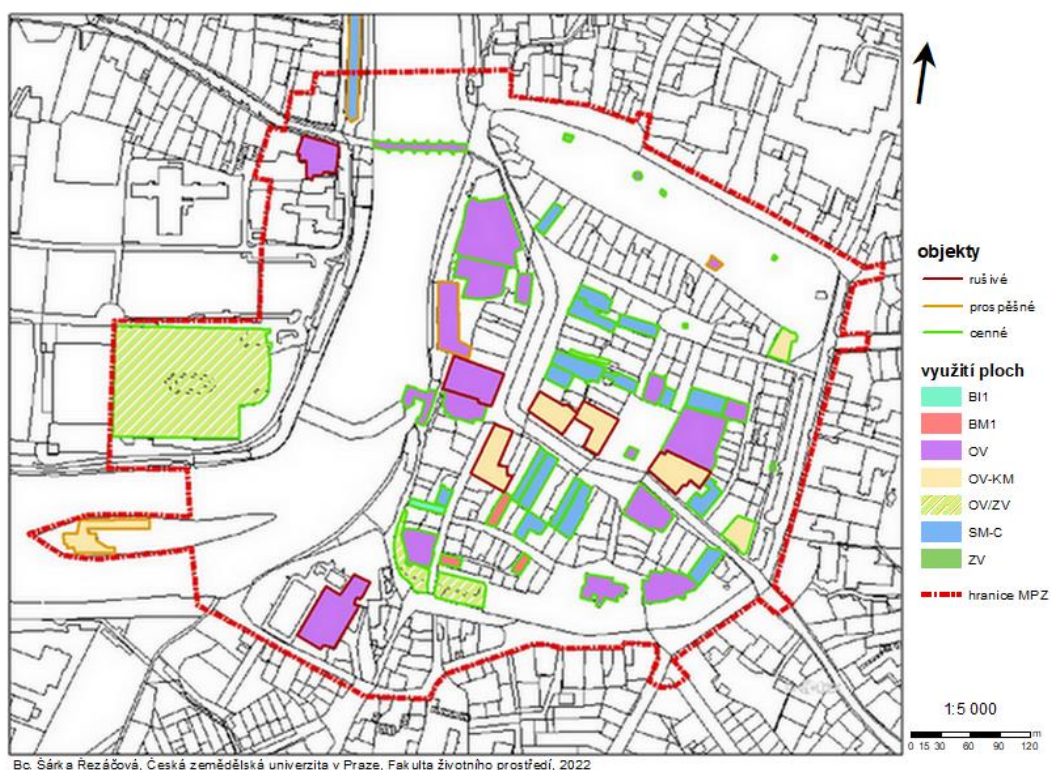
Graf 1: Objekty rozděleny podle ploch využití ÚP Písek, zdroj: ÚP Písek, 2021

Na grafu č. 2 pak můžeme vidět vybrané objekty již rozdělené podle významnosti a zároveň podle ploch využití v územním plánu Písek. Z těchto údajů se dá vyčíst, že největší podíl zastoupení všech druhů ploch má kategorie cenné objekty, které také potřebují největší ochranu v podobě regulativů. Je tedy zapotřebí, aby všechny plochy využití měli nastavené správné regulativy, a to jak na straně funkčního využití, tak především prostorového.

Graf 2: Vybrané objekty podle ploch využití ÚP Písek, zdroj: ÚP Písek, 2021

Mapový výstup nám pak vyobrazuje jednotlivé propojení památkových hodnot se zařazením objektů do jednotlivých ploch využití podle současného územního plánu.

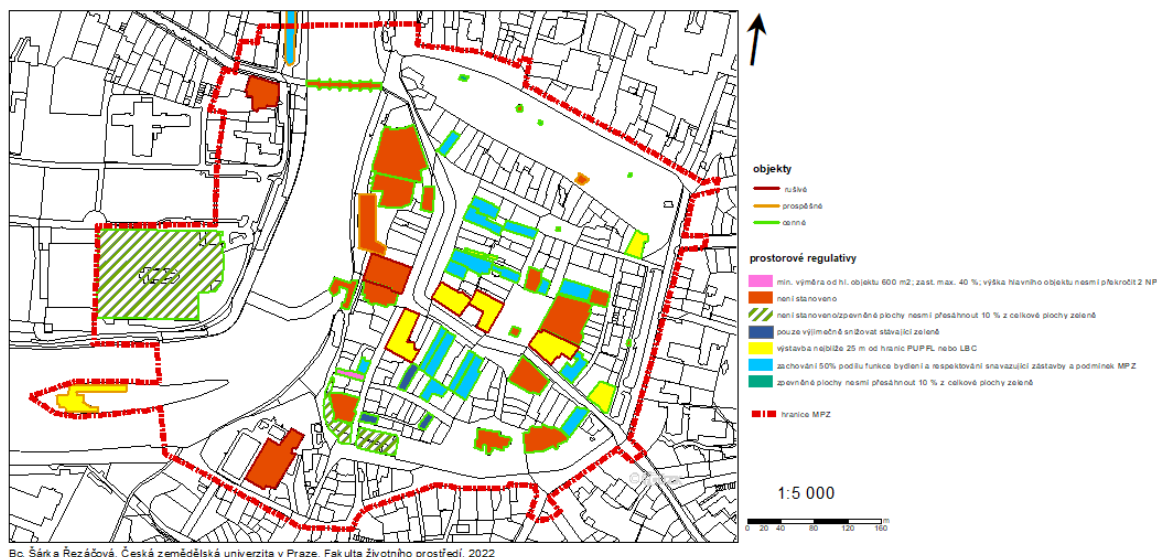

Mapový výstup 36: Památkové hodnoty podle ploch využití v ÚP Písek, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

Všech 6 ploch využití upravujících územní plán neodpovídá dostatečné ochraně území. V předchozí kapitole je jasné vidět, že tento územně plánovací dokument upravuje regulativy pouze na úrovni funkčního využití nikoliv prostorového. Ze všech 6 používaných ploch spravuje prostorové podmínky pouze plochy SM-C, BI1, ZV a OV-KM, ale velmi okrajově. Plocha SM-C navíc odkazuje na prostorové podmínky ve vyhlášce MPZ, ty jsou bohužel příliš obecné a nicneříkající, a tedy nesplňují očekávanou ochranu.

Na nadcházejícím mapovém výstupu můžeme vidět, jaké významné objekty mají prostorové regulativy podle územního plánu Písku. Je zde očividné, že spousta různých významných objektů po celé zóně nemá stanoveny prostorové regulativy vůbec a ostatní nedostatečně. Prostorové regulativy jsou stanoveny pouze u 4 rušivých objektů, a to jen ohledně umístění zástavby od hranic PUPFL či LBC, což se v této lokalitě nikterak neuplatní. Zbylé 3 objekty pak nemají stanovené prostorové uspořádání vůbec. Prospěšné

objekty sice nejsou tak cennými, ale i zde je potřeba lepší regulace. U cenných objektů jsou vystřídány všechny vypsane prostorové regulativy z ÚP Písek, které nejsou úplné. Je zde zapotřebí prostorové vyhraničení tak, aby nedocházelo k žádnému znehodnocování původních památkových hodnot.

Mapový výstup 37: Památkové hodnoty a jejich prostorové podmínky podle ÚP Písek, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

U ploch BM1, BI1, SM-C, OV a OV-KM postrádám ochranu struktury města v podobě regulativu stavebních čar, kdy je zapotřebí zachování původních linií. Tak aby nebyla narušena půdorysná linie náměstí a uliční sítě. Také není žádoucí nepřiměřené zahuštění zástavby, a to formou přístavby ve dvorních částech domů. Dokument by tedy měl vymezit také prostorové uspořádání podle historické zastavenosti domovních bloků. Také je zde zapotřebí vyjádření limitních hodnot výšky a počtu podlaží, podlažnosti, rozměr parcel a také způsob zastřešení a sklon střech. Výšková regulace by měla být taková, aby objekty nepřesahovaly historickou zástavbu a nenarušili tak panorama jádra. Všechny tyto limity by měly být nastaveny tak, aby byla zajištěna návaznost na původní zástavbu. A nedocházelo tak, k navýšením stávajících staveb a dalším vznikům rušivých objektů, jako tomu bylo před vyhlášením MPZ. Dále v SM-C je zapotřebí prostorově regulovat pravidla pro umístění reklam, jelikož v centru se nachází nevhodně zvolená reklamní plocha na cenných objektech. Na ploše ZV pak nalezneme i drobnou velmi cennou architekturu, je tedy zapotřebí zde regulovat významné prostranství.

6 Diskuse

Na území městské památkové zóny Písek nalezneme 58 významných objektů, které potřebují své regulativy, a to jak na funkční, tak prostorové úrovni. Každý z těchto objektů je jedinečný z urbanistického hlediska a utváří tak jedinečný charakter historického jádra Písku. Objekty byly rozděleny do tří kategorií – cenné, prospěšné a rušivé. Přestože se jedná o tři rozdílné skupiny, cíl mají všechny stejný. Je zapotřebí je dostatečně chránit, aby byla jejich hodnota uchována. U cenných objektů jde především o zachování jejich vysoké historické hodnoty. U prospěšných, aby nadále mohly plnit svoje role užitečné pro území. A u rušivých jde především o zachování současného stavu tak, aby nedošlo k jejich nevhodnému rozšíření a dalšímu narušení historické struktury centra.

Jak bylo zmíněno, ochranu v městské památkové zóně má v současné době na starost vyhláška městské památkové zóny z roku 1990 a současný územní plán města z roku 2021. Vyhláška MPZ se sice může pyšnit, že patří k jedněm z prvních vyhlášek památkových zón, ale obsahem neodpovídá uspokojivé ochraně. Hlavní příčinou je fakt, že tato vyhláška je příliš obecného charakteru, neboť se v ní vyhláší kromě MPZ Písek dalších 18 městských zón a 20 vesnických. Takto napsaný dokument nemůže podchytit konkrétní regulativy v konkrétním území. Každé historické místo má totiž svojí jedinečnou urbanistickou strukturu a potřebuje tedy své konkrétní omezení.

Územní plán města Písek se pak svými regulativy v MPZ nikterak významně neliší od ostatních územních plánů, které ve svém jádru neobsahují historické centrum. Regulativy jsou řešeny pouze na funkční úrovni a není tak zohledňován fakt, že se objekty nacházejí v památkové zóně. Objekty v MPZ jsou zařazeny do ploch využití na stejném principu jako objekty mimo vyznačenou zónu. Což vidím také jako velký nedostatek. Na tyto objekty by mělo být nahlíženo jako na objekty s vyšší ochranou a měly by pro ně být vytvořeny nové podskupiny se svými individuálními regulativy. Pro lepší ochranu zde chybí vypracovaný regulační plán, který by lépe podchytil prostorové řešení jednotlivých objektů v MPZ Písek, protože územní plán nemá ve své kompetenci uspokojivou ochranu individuálních památkových hodnot v území.

Ochrana památkových hodnot v MPZ pomocí ÚP hodnotím jako nedostatečnou. Jelikož v územně plánovacím dokumentu postrádám více prostorových regulativů. Jediné zmíněné podmínky se zajímají především o plochy zeleně a vzdálenosti výstavby od biocenter a ploch PUPFL, či upravují prostorové řešení zástavby z malé části. Tyto podmínky nemůžou nikterak zaručit uspokojivou ochranu na území s tak vysokým počtem památkových hodnot. Je zde zapotřebí více regulovat půdorysnou strukturu a skladbu zástavby. Důležité je jistě podchytit půdorysnou linii, tak aby nemohla být změněna. Velmi důležité je také stanovit počet podlaží v jednotlivých blocích, tak aby nedocházelo k navyšování zástavby a zachoval se tak původní charakter. Na to navazuje výška a sklon střechy, který by měly taktéž zajistit nenarušování panoramat jádra. Kromě těchto bodů je také důležité nastavit regulace ohledně umístování ploch do výloh cenných objektů tak, aby nedocházelo k jejich necitelnému znehodnocování. Bohužel stanovení většiny těchto podmínek nemá územní plán ve své pravomoci, a proto nedokáže dostatečně podchytit ochranu takto památkových hodnot.

Na této úrovni ochrany je zapotřebí vypracovat regulační plán pro danou oblast. V tomto případě městské památkové zóny, kde by byly specifikovány již podrobné regulace jednotlivých objektů. Tak jako je tomu například v regulačním plánu hlavního města Prahy v čtvrti Anenská. Tento plán kromě funkčního vymezení, kde rozděluje regulativy využití objektů, parterů a samotných prostor, upravuje i prostorové uspořádání, a to velmi konkrétně. V rámci prostorových podmínek zde vymezuje regulaci území, které je podle svého historického a urbanistického charakteru rozděleno do 4 skupin – historické, klasicistní, zlom 19. a 20. století a 20. století. Autor si byl vědom, že každé toto území si vyžaduje svá konkrétní prostorové uspořádání, a proto je na tyto části nahlíženo zvlášť a je zde hledáno individuální řešení pro každou samostatně. Kromě této regulace se zde také řeší usměrňování samotného prostoru, a to jak veřejného, tak průchodů a dvorů a v neposlední řadě i zeleně a zahrad. Samozřejmě vymezuje také podmínky pro jednotlivé objekty, které jsou rozřazeny do 2 skupin – stávající objekty a nové objekty. Stávající objekty jsou dále rozděleny do 5 skupin podle své významnosti – národní kulturní památka, objekt památkově chráněný, objekt k zachování, k možné vnitřní transformaci, k možnému odstranění a k odstranění. U těchto všech objektů řeší regulační plán prostorové podmínky jako je výška objektu, materiály a barevnost, střecha, vikýře a střešní

otvory, průčelí, partery a ostatní podmínky. U nových objektů je jejich podoba vymezena pomocí stavebních čar, počtem nadzemních podlaží, typu území, ve kterém je možná výstavba a veřejného prostoru (Sedlák, 1998).

Jenom takto dopodrobna stanovený řád prostorových a funkčních podmínek může zajistit úplnou ochranu památkových objektů a území. Tento územně plánovací dokument patří bohužel k jedněm z mála v celé České republice. Tato skutečnost je odrazem ochrany památkově hodnotných objektů na našem území. Ve většině případů jsou hodnotná území chráněna pouze nedostatečnými územními plány, které jsou neúplné díky často špatné spolupráci památkářů a úředníků z územního plánování při jejich sestavování. I přes svůj složitý a zdlouhavý proces by mělo být v zájmu všech více vypracovávat na těchto hodnotných území regulační plány, aby byly podchyceny negativní zásahy a nedocházelo k znehodnocování hodnotných území.

7 Závěr

Diplomová práce se věnuje problematice ochrany památkové péče v městské památkové zóně. Na této úrovni samotná památková péče nestačí, je zde zapotřebí spolupráce s územním plánováním. Při vzájemné shodě pak mohou dostatečně chránit cenná historická území. Cílem této práce bylo zhodnotit, zda dochází v praxi k vzájemné spolupráci a kvalitní ochraně památkově hodnotných objektů na příkladu městské památkové zóny Písek.

První část měla za úkol nastínit dané problematiky územního plánování, památkové péče a památkového urbanismu. S použitím současných platných zákonů a odborné literatury se podařilo znázornit problematiku v úzkém měřítku. Další část se věnovala samotnému zájmovému území. Pomocí místní literatury a terénnímu průzkumu se zachytil současný stav v městské památkové zóně Písek a určily památkově hodnotné objekty. Následné porovnání s platným územním plánem města nám ukázalo skutečnost, že ochrana v historickém jádru města je velmi nedostatečná. Velký podíl na tom má samotná vyhláška č. 1990703, o prohlášení památkových zón ve městech a obcích Jihočeského kraje, která bohužel obsahuje jen obecné fráze. Samotný územní plán reguluje všechny plochy ve městě pouze na funkční úrovni a nijak více nezohledňuje fakt, že v jeho centru se nachází městská památková zóna s velkým množstvím památkově hodnotných objektů. V budoucnu je tedy zapotřebí novelizace vyhlášky, tak aby byly stanoveny jasné prostorové podmínky či při sestavování příštího územního plánu by měl být větší zřetel na prostorové uspořádání.

Tato diplomová práce prezentuje současnou ochranu v městské památkové zóně Písek, ale také skutečný obraz celkové památkové péče v České republice. Je zapotřebí větší komunikace mezi obory, aby se předcházelo výše zjištěným nedostatkům a kulturním památkám i památkovým zónám se dostalo potřebné ochrany, kterou si zaslouží.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Literární zdroje

Adámek, J., 2004: *Písek: historický průvodce*, 3. dop. upr. Vyd. Písek: Prácheňské muzeum Prácheňské nakladatelství, 124 s.

Dorotíková, S., 1998: *Filosofie hodnot: problémy lidské existence, poznání a hodnocení*, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova v Praze, ISBN 80-86039-79-X

Girsa, V., Hanzl, M., 2011: *Typologie obnovy*, Sborník ČVUT v Praze ke 20. výročí činnosti atelieru GIRSA AT, Praha

Gwuzd, J., 1984: *Historické městské soubory, jejich ochrana a příprava komplexní regenerace*, Informační zpravodaj KSSPPOP, Ostrava č. 1/1984, s. 14-17

Hlobil, I., 1985: *Teorie městských památkových rezervací (1900-1975)*, Uměnovědná studie VI. ÚTDU ČSAV, Praha

Hobzek, J., 1952: *Státní památková péče v roce 1952*, Zprávy památkové péče, roč. XIII, s. 1-13

Jesenský, V., 2000: *Dokumentování v památkové péči a kritérium památkové hodnoty*, Průzkumy památek II/2000

Jesenský, V., 2015: *K teorii památkové hodnoty a hodnocení památek*, Památky západních Čech V

Kasalický, V., 1983: *Řízení procesu urbanizace, péče o památky a přírodu*, Památky a příroda, roč. VIII, s. 4-10

Kibic, K., 1973: *K památkové ochraně našich historických měst*, památková péče, roč. XXXIII, s. 83-104

Kibic, K., 1977: *K problematice novostaveb v historických měst, památky a příroda*, památková péče, s. 65-80

Kibic, K., 1978: *Rekonštrukcia historického mestského jadra v Chebu*, časopis Projekt, č. 8, s. 24-27

Kibic, V., 1995: *Ochrana sídelních útvarů formou památkových zón*, Sborník Historická architektura – věda, výzkum, praxe, Praha, s. 43-52

Kibic, Vošáhlík, 2011: *Památková ochrana a regenerace historických měst v České republice 1945-2010*, Národní památkový ústav, Praha, ISBN 978-80-87104-88-0

- Kolář, O., 1981:** *Vývoj osídlení a koncepce jeho dalšího rozvoje*, Architektura ČSR, roč. XL, s. 52-55
- Kolektiv autorů, 1993:** *Pražská asanace*, Muzeum hl. m. Prahy, Praha
- Kostka, J., Mencl, V., Wagner, J., 1960:** Patnáct let péče o naše historická města, zpráva památkové péče, roč. XX, s. 58-66
- Kotrba, V., 1966:** *Historismus a počátky památkové péče v českých zemích v době barokní*, Sborník Staletá Praha, roč. II, Praha, s. 22-36
- Kuča, Kučová, 2000:** *Principy památkového urbanismu*, Státní ústav památkové péče, Praha, ročník 60, ISSN 1210-5538, ISBN 80-86234-15-0
- Kuča, K., 2002:** *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, 5. díl, Par-Pra. Libri, Praha
- Kuča, Kučová, 2015:** *Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami*, Národní památkový ústav, Praha, ISBN 978-80-7480-025-2
- Kuča, Kučová, Kibic, 2004:** *Novostavby v památkově chráněných sídlech*, 1. vydání, Národní památkový ústav, Praha, ISBN 80-86234-54-1
- Kyllarová, J., 1979:** *Realizace statického zabezpečení kulturních památek a historických jader měst*, Architektura ČSR, roč. XXXVII, s. 478-479
- Laurent, J., 1984:** *Hlavní zásady přestavby měst*, UVTEI
- Lettelier, R., 1994:** *Recording, Documentation and Information Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites*, ICCROM, UNESCO, ICOMOS
- Líbal, D., Muk, J., 1985:** *Stavebně historické průzkumy*, Územní a urbanismus, roč. XII, č. 1, s. 139-143
- Loudová, J., 1999:** *Vývoj péče o památkově chráněná území*, programový projekt účelově financovaného výzkumu a vývoje MK ČR, rkp, Praha
- Maier, K., 2008:** *Územní plánování a udržitelný rozvoj*, 1. vyd. Praha: ABF, 100 s., Stavební právo, ISBN 978-80-86905-47-1
- Matoušková, K., 1985:** *Přestavba měst a modernizace bytového fondu v českých zemích v období 1945-1985: Architektura a urbanismus*, roč. XIX, č. 3, s. 131-154
- Matzner, J., 2012:** *Královské město Písek: průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho*, 1. vyd. Písek: GARN, 291 s.
- Palla, V., 1963:** *Problémy perspektivního rozvoje osídlení na území ČSSR*, Architektura ČSSR, roč. XXII, s. 119-123

- Pavel, J., 1959:** *Nové cesty památkové péče*, Časopis společnosti přátel starožitností I/1959
- Pavel, J. 1969:** *Ochrana kulturních památek*, Společenská nezbytnost památkové péče, Univerzita Karlova v Praze, Praha
- Pavel, J., 1975:** *Dějiny památkové péče v Českých zemích v 19. století (od osvícenství do první světové války)*, Sborník archivních prací, roč. XXV, Praha, s. 143-293
- Pavlousek, J., 1948:** *Válečné škody na stavebních památkách*, Zprávy památkové péče, roč. VIII, s. 141-144
- Plos J., 2013:** *Stavební zákon s komentářem*, Grada Publishing, Praha, 769 s.
- Power, 2008:** *Energy Police: Does demolition or refurbishment of old and inefficient homes help to increase our environmental, social and economic viability?*, London School of Economics, Houghton Street, London WC2A 2AE, UK
- Prášek, J., 1999:** *Písecké XX. století*, Písek: J & M, 193 s.
- Radová, M., 1987:** *Koncepce památkového zásahu do stavebního díla, její úloha a východiska I, II*, in *Památky a příroda* 1,2/1987, s. 1-9,65-79
- Reml, L., 1980:** *Urbanismus historických sídel*, *Architektura ČSR*, roč. XXXIX, s. 360-365
- Riegl, A., 2003:** *Moderní památková péče*, Praha
- Rodwell, 2012:** *The UNESCO World Heritage Convention, 1972-2012: Reflections and Directions*, *The Historic Environment*, Vol. 3, No. 1, 64-85
- Rozhodnutí č. RR - 1200/95 - HI – A20, o vyhlášení ochranného pásma městské památkové zóny ve městě Písku**
- Ryšlavý, P., 2009:** *Písek: jihočeské Athény: historie a současnost, typy a zajímavosti, orientační mapy*, České Budějovice: MCU, 62 s.
- Sakař, B., 1979:** *Ochrana památek a stavební zákon*, *Památky a příroda*, s. 90-92
- Sedlák, J., 1998:** *Regulační plán Anenská („Plán ochrany a zhodnocení území“)*, *Regulace*, kniha druhá, *Útvar rozvoje hl. m. Prahy*, Praha 1, říjen 1998
- Sedláček, A., 2017:** *Dějiny královského krajského města Písek nad Otavou: Od zřízení král. Úřadu až do dnešní doby*, Brno: GARN, 462 s.
- Soukup, F., 1988:** *Regenerace center měst – memento současnosti*, *Architektura ČSR*, roč. XLVII, s. 26-27

- Stachura, 2019:** *Infill projects and sustainable land use in heritage zones: how to reconcile competing interest sets*, PWSZ University in Raciborz
- Štulc, J., 1988:** *Moderní urbanismus a památková péče*, Památky a příroda, 1987/10, s. 577-589, Památky a příroda, 1988/2, s. 129-147
- Usnesení č. 2/1993 Sb.,** *Listina základních práv a svobod*
- Vaněček, J., 1951:** *Klub vítá tvoření památkových rezervací*, Za starou Prahou, roč. XXVI, s. 17-22
- Vinter, V., 1971:** *Úvod do dějin a teorie památkové péče*, díl I. a II. Univerzita Karlova v Praze, Praha
- Voděra, S., 1965:** *Potřeba komplexního přístupu k přestavbě měst*, Architektura ČSSR, roč. XXIV, s. 431-440
- Voděra, S., 1966:** *Přehled teorie a technických metod obnovy památek*, České vysoké učení technické v Praze, Praha
- Vodňanský, P., 1986:** *Modernizace kulturních památek s bytovým využitím*, Památky a příroda, 1986/1, s. 1-3
- Vošáhlík, A., 1981:** *Pojetí ochrany historických měst v České socialistické republice*, Památky a příroda, roč. VI, 1981/4, s. 225-232
- Vošáhlík, A., 1986:** *Metodika průzkumů, hodnocení a dokumentace historických urbanistických souborů z hlediska památkové péče pro potřeby územního plánování*, Památky a příroda, 1986/6, s. 322-328
- Vyhláška č. 500/2006 Sb.,** *o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti*
- Vyhláška č. 1990703,** *o prohlášení památkových zón ve městech a obcích Jihočeského kraje*
- Wirth, Z., 1950:** *Vývoj ochrany památek 1845-1945*, Architektura ČSR, roč. IX, s. 236-246
- Zákon č. 1/1993 Sb.,** *Ústava České republiky*
- Zákon č. 20/1987 Sb.,** *o státní památkové péči*
- Zákon č. 183/2006 Sb.,** *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*
- Zákon č. 500/2004 Sb.,** *správní zákon*

8.2 Internetové zdroje

Aktuálně, 2020: *Nový stavební zákon znamená konec ochrany památek*, varuje ministerstvo kultury, z 6.1.2020, dostupné na: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/novy-stavebni-zakon-znamená-konec-ochranypamatek/r~355046a0309011eab1410cc47ab5f122/>

ČSÚ, 2022: *Veřejná databáze*, Český statistický úřad, dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Maier K., 2005: *Názvosloví, příklady metodiky a symboliky užívané pro zpracování regulačních plánů – Regulační prvky (online)*, dostupné na <http://cvut.mapovyportal.cz/regulPI2004.pdf>

Ministerstvo kultury, 2021: *Programy pro obnovu památek*, Praha, dostupné na: <https://www.mkcr.cz/>

NPÚ, 2021: *Národní památkový ústav*, Praha, dostupné z: <https://www.npu.cz/cs>

NPÚ, 2021: *Památkově chráněná území – Národní památkový ústav*, Praha, dostupné na: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chronena-uzemi>

NPÚ, 2022: *Památkový katalog*, Národní památkový ústav, Praha, dostupné na: <https://pamatkovykatalog.cz/>

ÚP Písek, 2021: *Územní plán města Písek po změnách č. 1 a č. 3*, MÚ Písek, odbor výstavby a územního plánování MÚ Písek, 2021, dostupné na: <https://www.mesto-pisek.cz/uzemni-plan-pisek/ds-1302>

Ústav územního rozvoje– kolektiv autorů, 2019: *Principy a pravidla územního plánování: Územní plánování, jeho orgány, nástroje a vazby*, aktualizováno, 65 s., dostupné na: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>

8.3 Obrázky

Obrázek č. 1: *Hierarchie nástrojů územního plánování*, zdroj: Maier, 2019

Obrázek č. 2: *Vazby nástrojů územního plánování*, zdroj: Maier, 2019

Obrázek č. 3: *Schéma regulačních prvků pro konkrétní případ regulačního plánu*, zdroj: Maier, 2005

Obrázek č. 4: *Schéma vztahu mezi subjektem a objektem v pojetí památkové péči*, zdroj: Jesenský, 2015

Obrázek č. 5, č. 6: *Symboly pro identifikace ochrany památek*, zdroj: NPÚ, 2021

Obrázek č. 7: *Znak města*, zdroj: MÚ Písek, 2022

Obrázek č. 8: *Vymezení Písku na mapě ČR*, zdroj: ČUZK, 2021

Obrázek č. 9: *Mapa městské památkové zóny Písku*, zdroj: NPÚ, 1990

Obrázek č. 10: *Mapa ochranného pásma MPZ Písek*, zdroj: NPÚ, 1995

Obrázek č. 11, č. 12, č. 13: *Mariánský sloup, dům č. 85/14, dům č. 84/16*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 14, č. 15: *Bývalá škola, budova spořitelny*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 16, č. 17, č. 18: *Obchodní dům, dům č. 36/3, dům č. 35/1*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 19, č. 20: *Kostel Narození Panny Marie, pozdně barokní fara*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 21: *Pomník padlých u Solferina a Melegnanu*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 22: *Soubor budov Titanic*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 23, č. 24: *Dům č. 153/8, dům č. 143/13*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 25: *Dům č. 150/14*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 26, č. 27: *Dominikánský kostel sv. Kříže, dům č. 131 - dům U koulí*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 28, č. 29: *Dům č. 128, dům č. 127*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 30: *Socha sv. Floriána*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 31: *Dům č. 132/1*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 32, č. 33: *Dům č. 55/11, dům č. 72/4*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 34, č. 35: *Dům č. 32/5, dům č. 31/5*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 36: *Budova staré kasárny*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 37, č. 38: *Hotel Otava, Kronbergerův altán*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 39: *Bývalá spořitelna*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 40: *Masné krámy*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 41,č. 42: *Pohled ze břehu na restauraci Na Ostrově, restaurace Na Ostrově*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 43: *Kostel Nejsvětější Trojice*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 44: *Dům č. 66*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 45,č. 46: *Dům č. 14/9, dům č. 10/1*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 47: *Pohled z plaveckého stadionu na městské hradby*, zdroj: MS Písek, 2022

Obrázek č. 48,č. 49,č. 50: *Neptunova kašna, Schrenkův pavilon, amfiteátr*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 51,č. 52: *Socha Františka Palackého, socha básníka Adolfa Heyduka*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 53,č. 54: *Městské opevnění, městská elektrárna*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 55: *Dům č. 79/3*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 56: *Pseudorománská synagoga*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 57: *Dům č. 420/6*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 58,č. 59,č. 60: *Dům č. 180/2, dům č. 7/12, dům č. 2/22*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 61,č. 62: *Dům č. 6/14, obchodní dům*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 63,č. 64: *Dům č. 1/24, budova banky*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 65,č. 67: *Budova okresního soudu, písecký hrad*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 68,č. 69: *Městská radnice, sladovna*, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek č. 70: *Kamenný most*, zdroj: vlastní, 2022

8.4 Mapové výstupy

Mapový výstup č. 1: *Městská památková zóna Písek*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 2: *Vybrané objekty v MPZ Písek*, zdroj: ČUZK, 2022, NPÚ, 2022

Mapový výstup č. 3: *Vybrané lokality v MPZ Písek*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 4: *Alšovo náměstí*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 5: *Bakaláře*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 6: *Budovcova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 7: *Čechova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 8: *Drličov*, zdroj: ČUZK, 2022

Mapový výstup č. 9: *ulice Fráni Šrámka*, zdroj: ČUZK, 2022

- Mapový výstup č. 10:** *Havlíčkovo náměstí*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 11:** *Hradební II*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 12:** *ulice Chelčického*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 13:** *Jungmannova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 14:** *Karlova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 15:** *ulice Komenského*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 16:** *ulice Leoše Janáčka*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 17:** *Masné krámy*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 18:** *Na Ostrově*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 19:** *Na Výstavišti*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 20:** *Nerudova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 22:** *Ostrovní ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 23:** *Palackého sady*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 24:** *Podskalí*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 25:** *Smetanova ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 26:** *Soukenická ulice*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 27:** *Třída Národní svobody*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 28:** *Velké náměstí*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 29:** *Kamenný most*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 30:** *Výkres hodnot a problémů území*, zdroj: ČUZK, 2022
- Mapový výstup č. 31:** *Vybrané objekty na hlavním výkresu ÚP*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021
- Mapový výstup č. 32:** *Cenné objekty na hlavním výkresu ÚP*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021
- Mapový výstup č. 33:** *Prospěšné objekty na hlavním výkresu ÚP*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021
- Mapový výstup č. 34:** *Rušivé objekty na hlavním výkresu ÚP*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021
- Mapový výstup č. 35:** *Vybrané objekty podle významnosti v MPZ Písek*, zdroj: ČUZK, 2022, NPÚ, 2021
- Mapový výstup č. 36:** *Památkové hodnoty podle ploch využití v ÚP Písek*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

Mapový výstup č. 37: *Památkové hodnoty a jejich prostorové podmínky podle ÚP Písek*, zdroj: ČUZK, 2022, ÚP Písek, 2021

8.5 Tabulky

Tabulka č. 1: *SWOT analýza MPZ Písek*, zdroj: vlastní, 2022

8.6 Grafy

Graf č. 1: *Objekty rozděleny podle ploch využití ÚP Písek*, zdroj: ÚP Písek, 2021

Graf č. 2: *Vybrané objekty podle ploch využití ÚP Písek*, zdroj: ÚP Písek, 2021

9 Přílohy

Obrázek 3,12,13: mariánský sloup, dům č. 85/14, dům č. 84/16, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 14,15: bývalá škola, budova spořitelny, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 16,17,18: obchodní dům, dům č. 36/3, dům č. 35/1, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 19,20: kostel Narození Panny Marie, pozdně barokní fara, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 21: pomník padlých u Solferina a Melegnanu, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 22: soubor budov Titanic, zdroj: vlastní, 2022

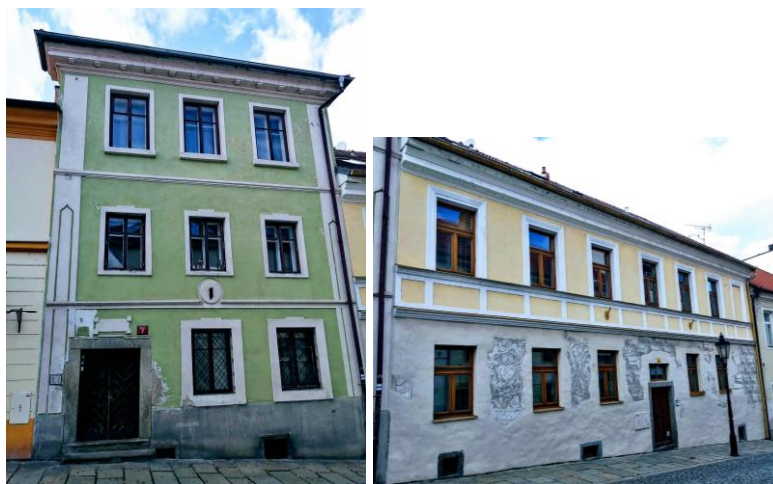
Obrázek 23,24: dům č. 153/8, dům č. 143/13, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 25: dům č. 150/14, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 26,27: dominikánský kostel sv. Kříže, dům č. 131 - dům U koulí, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 28,29: dům č. 128, dům č. 127, zdroj: vlastní, 2022

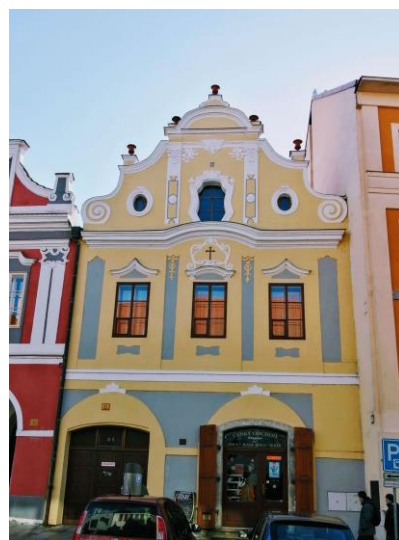
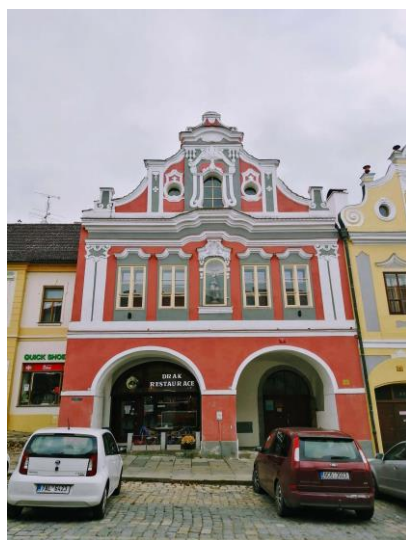
Obrázek 30: socha sv. Floriána, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 31: dům č. 132/1, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 32,33: dům č. 55/11, dům č. 72/4, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 34,35: dům č. 32/5, dům č. 31/5, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 36: budova staré kasárny, zdroj: vlastní, 2022

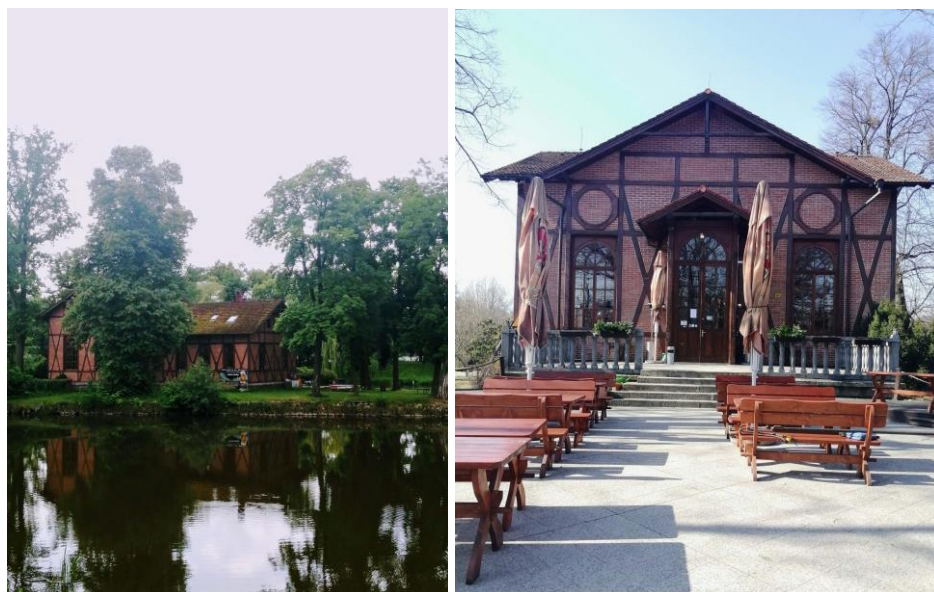
Obrázek 37,38: hotel Otava, Kronbergerův altán, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 39: bývalá spořitelna, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 40: Masné krámy, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 41,42: pohled ze břehu na restauraci Na Ostrově, restaurace Na Ostrově, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 43: kostel Nejsvětější Trojice, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 44: dům č. 66, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 45,46: dům č. 14/9, dům č. 10/1, zdroj: vlastní, 2022

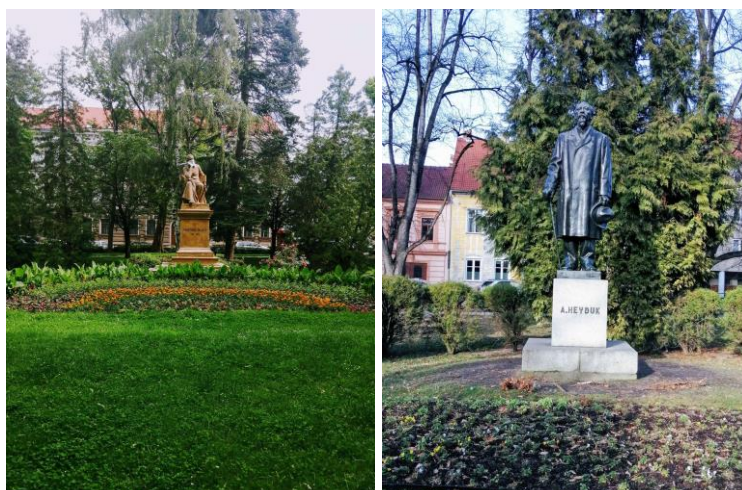

Obrázek 47: Pohled z plaveckého stadionu na městské hradby, zdroj: MS Písek, 2022

Obrázek 48,49,50: Neptunova kašna, Schrenkův pavilon, amfiteátr, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 51,52: socha Františka Palackého, socha básníka Adolfa Heyduka, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 53,54: městské opevnění, městská elektrárna, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 55: dům č. 79/3, zdroj: vlastní, 2022

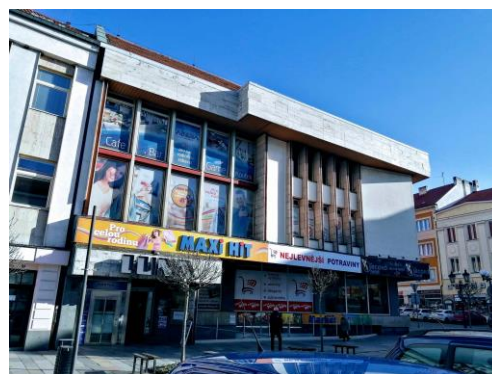
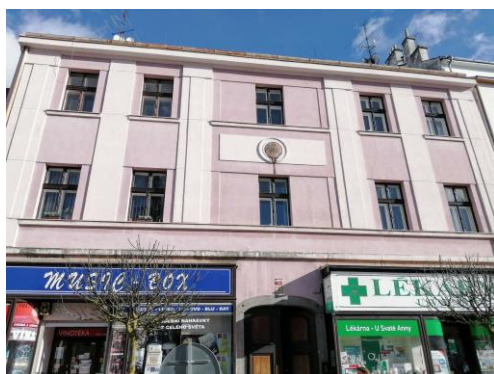
Obrázek 56: pseudorománská synagoga, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 57: dům č. 420/6, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 58,59,60: dům č. 180/2, dům č. 7/12, dům č. 2/22, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 61,62: dům č. 6/14, obchodní dům, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 63,64: dům č. 1/24, budova banky, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 65,67: budova okresního soudu, písecký hrad, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 68,69: městská radnice, sladovna, zdroj: vlastní, 2022

Obrázek 70: kamenný most, zdroj: vlastní, 2022